

Mag. Tilka Jamnik

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS; e-mail: tilka.jamnik@gmail.com

15. november 2014

KNJIGE, PRIMERNE ZA UČENCE V PRVEM TRILETJU OSNOVNE ŠOLE

Komu?

- Pričujoči seznam knjig želi biti otrokom, staršem, učiteljem v šoli in (mladinskim) knjižničarjem v pomoč pri izbiranju kakovostnih knjig za otroke v prvem triletju osnovne šole.

Za kaj?

- Knjige so primerne za samostojno branje otrokom, tudi za bralno značko v prvem triletju osnovne šole. Primerne so tudi za družinsko branje in mnoge tudi za branje v nadaljevanjih.

Kaj?

- v seznam je vključenih skoraj 400 kakovostni knjigi (ocenjene so z odlično ali prav dobro oceno) za to starostno skupino otrok iz zadnjih let; večina jih ima tudi anotacijo;
- vključili smo tako leposlovne kot tudi poučne knjige za to starostno stopnjo;
- upoštevali smo tako slovenske kot prevedene knjige,
- nove knjige in ponatise, ki so sedaj na voljo v knjižnicah in na knjižnem trgu (v glavnem so izšle v zadnjem desetletju, do vključno leta 2013),
- pri tem smo uporabili Priročnike za branje kakovostnih knjig oz. Priporočilne sezname mladinskih knjig, ki jih za vsako leto pripravlja MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo; dostopni tudi na spletni strani: <http://www.mklj.si/prirocnik/item/451>.
- ohranili smo postavitev knjig (slikanice, zgodbe, zbirke pravljic itd.) in obliko zapisa iz Priročnikov Pionirske,
- seznam vsekakor dopolnjujte s kakovostnimi knjigami po svojih željah in glede na knjižni fond v vaši ustanovi, predvsem pa s kakovostnimi novostmi,
- oblikujte na osnovi tega seznama krajše priporočilne sezname npr. za posamezne teme; upoštevajte želje in zanimanja otrok.

Legende in opombe

C = leposlovje do 9. leta
 P = leposlovje od 10. leta dalje
 M = leposlovje od 13. leta dalje
 L = ljudsko slovstvo

A-stopnja = primerno tudi za starost do 3 let
 B-stopnja = primerno za starost 3–6 let
 1. stopnja = primerno za 1., 2. in 3. razred OŠ
 2. stopnja = primerno za 4., 5. in 6. razred OŠ
 3. stopnja = primerno za 7., 8. in 9. razred OŠ
 M*-stopnja = primerno za srednješolce

Zaporedna številka zapisa, vodilka za
 vsa kazala v tej publikaciji

Kratki bibliografski podatki o knjigi
 se začnejo s priimkom avtorja

Oznaka knjižnične zbirke (postavitve) za mladino

Oznaka stopnje bralnih sposobnosti

75. KOVAČ, Polonca: Ptiče leto.
 Ilustr. Alenka Vuk. Radovljica: Didakta, 2005, 28 str.

| C | 1. stopnja | slikanica, velike tiskane črke

| letni časi, ptice, živali v domišljiji

Slikanica priljubljene slovenske pisateljice prinaša v mladinsko leposlovje novo...

Oblikovna ali
 tehnična gesla in
 opombe

Kratka predstavitev knjige
 (anotacija)

Vsebinska gesla

LEPOSLOVNE KNJIGE

SLIKANICE

Aesopus: **Tako govorijo živali ...: Ezopove basni.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Ayano Imai. Ljubljana: Kres, 2013, 25 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], basni, nova izdaja, priredba, velike tiskane črke
| živali v domišljiji

Ezopove basni so temeljne zgodbe svetovne literarne zakladnice. Žal so besedilne priredbe teh slovitih besedil z izrazito vzgojnimi nauki, ki so večinoma pospremljene z otrokom vselej zanimivim ilustracijami, pogosto slabe, saj so vsebinsko nenatančno poenostavljene ali namerno samovoljno spremenjene ter obenem praviloma tudi likovno vsečne zgolj na prvo žogo, torej kičaste. Prav zato je kvalitetna izdaja te grške klasike toliko več vredna, saj otroke njihovi starosti primerno spozna s teksti, katerih poznavanje je del splošne izobrazbe, obenem pa s svojo slikovno dovršenostjo vzgaja tudi njihov estetski čut. Tokratna izdaja Ezopovih basni tem kriterijem ustreza. V njej je zbranih trinajst zgodb z različnimi živalmi, primerno prirejenih za najmlajše poslušalce in tudi za že samostojne bralce, ki jim je začetno branje olajšano z zapisom v verzalkah. Celostranske ilustracije so izjemno izčiščene, nazorne in ploskovite, hkrati pa vsebinsko bogate, domiselne in inovativne umetnije s številnimi dodatno povednimi vinjetnimi detajli. Posebnost te slikanice je njena oblikovna zasnova, ki jo odlikuje posrečena prečna postavitev, kot nalašč za prebiranje v družini, vrtcu, šoli ali v okviru drugega skupinskega branja, saj otrokom omogoča hkratno poglobljeno "poslušanje" tako besedilne kot tudi likovne govorice Ezopovih živali. (ZSV)

Andersen, Hans Christian: **Bedak Jurček: prepesnitev stare zgodbe.**

Prev. Silvana Orel Kos. Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Velike slikanice; Najlepše pravljice), 24 str.

| C | 1. stopnja | nova likovna obdelava, pravljica klasična, za uro pravljic
| bedaki, kraljične

Nov prevod realistične pripovedke, s katero si Andersen privošči birokracijo, prinaša bolj tekoč in posodobljen jezik, a ohranja potek dogodkov tak, kot ga poznamo že pol stoletja. Povsem nova pa je likovna obdelava: slikanico "odigrajo" komedijanti že uveljavljenega likovnega "gledališča" Zvonka Čoha. Grotesknost, ki jo Andersen v zgodbo vpelje z mrtvim vranom in z blatom, ilustrator razprostre kar na vse obraze nastopajočih. Jurčka s slamnatim lasiščem okrona za "blond" bedaka, obema njegovima bratoma pa na pšenične kodre posadi roza klobuka! Dolgo vrsto norosti, razpostavljeno pred državno upravo, lahko odklopi samo Jurčkova odštekanost. Vendar ilustrator v mladinsko slikaništvo še zdaleč ne vpeljuje t.i. estetiko grdega. Njegovo slikanje ostaja ves čas prava poezija risbe in barvnih odtenkov. Z obojim otroku izvablja nasmeh kot izraz kritičnega branja ter čudenje kot izraz uživanja estetike.

Andersen, Hans Christian: **Palčica.**

Prev. Silvana Orel Kos. Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, 2013. (Velike slikanice), 28 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO],
| palčki

Bačič, Tinka: **Moj prijatelj zmaj.**

Ilustr. Maša Kozjek. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Knjižnica Čebelica; 431), 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], za uro pravljič

| prijateljstvo, zmaji, živali v domišljiji

Deček, ki med počitnicami pod staro vrbo najde jajce, najprej pomisli, da je dinozavrovo. Taisti deček ima k sreči tudi babico, ki takoj vse ve – da bo iz jajca pokukal zmaj in ne dinozaver, kakšne so zmajske uspavanke, kaj zmajčkom tekne in še vse ostalo, tudi to, da zmaji meso jedo le v pravljičah. Seveda, v resnici je z zmaji vse popolnoma drugače. Slikanica *Moj prijatelj zmaj*, ki torej ve o zmajih več in ki to ve čisto drugače, je pripovedovana s stališča, kot da je vzgoja zmaja, tako kot tudi življenje z njim, nekaj povsem vsakdanjega, pravzaprav se v njej o zmaju piše tako, kot bi šlo za psa. O njem se ne dvomi in se mu ne čudi. Dejstvo, da je zmaj udobno nameščen sredi dnevne sobe, je le stvar manjše prostorske reorganizacije. Izhodišče je preprosto, a simpatično, zahvaljujoč nekaterim duhovitim domislicam, ki jih avtorica – gre za njen knjižni prvenec – dopiše, Maša Kozjek pa doriše, pa je tudi nekoliko bolj izstopajoče. Ponovno je babica tista, ki ji je vse jasno: »Komu pa ne bi bil všeč?!« (GK)

Bevk, France: **Peter Klepec.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008, 2013. (Ciciban – zakladi otroštva), 22 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, nova izdaja, velike tiskane črke, za uro pravljič

| dečki, drugačnost, moč, nasilje, pastirji, Slovenija, vile

Slovenska ljudska pripoved o Petru Klepcu je ohranjena v več različicah, pričujoča – avtorska priredba Franceta Bevka za otroke in z ilustracijami Marjana Mančka – je prvič izšla leta 1978 in pred nami je tretji, popravljeni ponatis. Slikanica je tokrat izšla v zbirki *Zakladi otroštva*: pripoved o Petru Klepcu je v resnici prav to, eden od »zakladov« slovenskega ljudskega izročila, ki bogati otroštvo več generacij Slovencev. Pripoved namreč izžareva pomembno sporočilo, silno kot je močan Peter Klepec: kdor je močan, naj priskoči na pomoč tudi drugim ... Lepo bi bilo, če bi bilo mnogo Petrov Klepcev na svetu! (TJ)

Bianco, Margery Williams: **Baržunasti zajček ali kako igrače oživijo.**

Prev. Vera Čertalič. Ilustr. Michael Green. Nova Gorica: Eno, 2007, 48 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, nova likovna obdelava

| igrače, zajci

Knjiga je prvič izšla leta 1994 v prevodu Maje Lavrač z naslovom *Žametni zajček ali kako igrače oživijo* pri založbi DZS v Ljubljani v zbirki *Velikanček* v času skrbnega urednikovanja Borisa A. Novaka. Ilustracije je za slikanico tedaj prispevala ilustratorica Jelka Godec Schmidt. Gre za ponovno slovensko izdajo kanonskega besedila svetovne mladinske književnosti, ki je nastalo že davnega leta 1922 in ki je omenjeno angleško (pravzaprav kar anglo-ameriško) pisateljico za vedno zapisalo med avtorje klasičnih mladinskih literarnih besedil. Kljub letom je ta poetična povest še vedno živa med otroki in njihovimi starši, saj je njeno sporočilo brezčasno, kot je brezčasno prijateljstvo med otrokom in igračo, domišljija, bolečina odrasčanja, plemenitost, požrtvovalnost ... Prav iskrena ljubezen otroka do igrač premore tolikšno moč ("čarovnija otroške sobe je zelo nenavadna in čudovita"), da igrača lahko postane resnična in oživi, kar se uresniči tudi Zajčku. (DLV)

Bizjak, Ivan: **Petelin in dva petelinčka.**

Ilustr. Rudi Skočir. Piran: Sanjska knjiga, 2009, 24 str.

| C | 1. stopnja | ponatis

| kmetija, ljubezen, modrost, petelini, podeželje, živali v naravi

Avtorska slikanica temelji na duhoviti domisljici, pravzaprav pripovednem obratu, ki s skupimi besedami in pretehtano ilustracijo zasuka vsakdanjo zgodbo o velikem darilu v majhno in prijazno presenečenje. Brigita si za rojstni dan na moč želi hišnega ljubljence, a iz darilnega zavoja ne odvijne ne samoroga ne pingvina, še manj miške, ki se zdijo Brigiti najimenitnejše "hišne živali". Zato je tudi močno razočarana, ko v škatli odkrije samo stensko uro, iz katere skoči mehanična kukavica. Po srečnem naključju pa se v uri znajde tudi pikapolonica, kar Brigito osreči, ne nazadnje ima "mini" živalica pred drugimi hišnimi ljubljenci kar nekaj prednosti. Sila preprost, skorajda skop, a učinkovit tekst dopolnjujejo premišljene, minimalistične ilustracije, ki na trenutke učinkujejo kot strip, k čemur pripomore tudi avtorjeva izrazita barvna zadržanost. (IM)

Boonen, Stefan: **Očka s perutmi.**

Prev. Irena Hrast. Ilustr. Greet Bosschaert. Spr. beseda Majda Mramor. Ljubljana: Ozara Slovenija, 2007, 36 str.

| C | 1. stopnja | slikanica problemska

| bolezni, družina, duševne bolezni, očetje

Slikanica je izšla v zbirki Društva Ozara, ki deluje na področju skupnostne skrbi za osebe s težavami v duševnem zdravju. Med drugim prispeva k ozaveščanju o problemih v družinah, kjer imajo odrasli duševne motnje, saj bolezni odraslih vnašajo v družine veliko težav, povzročajo otrokom stiske in strah, pogosto tudi posmeh pri vrstnikih. V tej zgodbi očka Klipija in Lese živi v hišici na drevesu. Njegov umik v samoto in zbirka slik o pticah zahteva od obeh otrok veliko razumevanja. Duševna motnja ga pripelje do nesreče, saj si predstavlja, da ima krila in tako nekega dne poleti z drevesa in pristane v psihiatrični bolnišnici. Sprejemanje očkove duševne motnje se izrazi pri otrocih z besedami, da ima njun očka pač krila. Ravno s tem izrazom pa zgodba prerašča v literarnost in skorajda v poetičnost. Ilustracija, ki predvsem z izborom barv odlično upodablja otrokovo bolečino in nelagodje ob očkovi bolezni, je vendarle topla in ljubezniva, kakršni so kljub vsemu razumevalski odnosi v tej družini. Slikanica, ki tenkočutno predstavlja bolečo problematiko, spodbuja k pogovoru, razumevanju in sprejetju; v pomoč je lahko tako otrokom kot odraslim.(tj)

Busch, Wilhelm: **Picko in Packo.**

Prev. Svetlana Makarovič. Ilustr. Wilhelm Busch. Ljubljana: Center za slovensko književnost, 2010. (Aleph; 136), 45 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, pripoved v verzih

| dečki, vragolije

Wilhelm Busch (1832–1908), nemški pesnik in slikar, s svojimi ilustriranimi satiričnimi pesnitvami sodi med začetnike sodobnih slikanic. Njegova šaljiva zgodba v verzih Max und Moritz (1865) velja tudi za eno od pomembnih predhodnic sodobnega stripa. Pri nas se je ob njej zabavalo več generacij otrok in staršev v različnih prevodih: Cipek in Capek s podnaslovom »Sedem burkastih šal. Sto pisanih slik.« (Sonja Sever, 1929), Picko in Packo (Svetlana Makarovič, 1980) in Jošt in Jaka (Ervin Fritz, 1991). Uprizorjena je bila tudi kot balet na glasbo Gilberta Naehterja, v Ljubljani v sezoni 2008/2009 pod naslovom Picko in Packo, sicer pa prvič v Berlinu leta 1998. Tokrat so vragolije dveh porednih fantičev

ponovno pred nami v trideset let staremu prevodu Svetlane Makarovič. Slavno – morda bi lahko rekli že kar ponarodelo – besedilo v mojstrskem prevodu je vsekakor zanimivo tudi za sodobne ljubitelje in poznavalce literature, vprašanje pa je, če ta burkaška zgodba o otroških norčijah, polna črnega humorja, s svojo arhaičnostjo še tako živo in prepričljivo učinkuje na sodobne mlade bralce. (TJ)

Chen, Zhiyuan: **Guji Guji.**

Prev. Jana Bauer. Ilustr. Zhiyuan Chen. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG), 2011. (Gugalnica), 32 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]
| drugačnost, družina, krokodili, race, samopodoba, živali v domišljiji

Child, Lauren: 2 naslova: **Oprostite, to je moja knjiga; Prav zares lahko paziva na tvojega psa.**

Prev. Darinka Koderman Patačko. Ilustr. Lauren Child. Tržič: Učila International, 2006. (Čarli in Lola), 32 str.
| C | 1. stopnja | knjiga je del nanizanke, tipografija različna, za knjižno in knjižnično vzgojo, za uro pravljič
| knjige, knjižnice

Zbirka Čarli in Lola je nastala na osnovi scenarija angleške tv-risane serije in nas pritegne zlasti s svojo duhovito vizualno pojavnostjo, saj je avtorica z izvirno kolažno tehniko uspešno povezala ilustracijo, fotografijo in besedilo. Slednje ni, kot je običajno, zgolj nosilec sporočilnosti, temveč s preigravanjem različnih grafičnih in tipografskih možnosti (fontov, velikih in malih črk, krepkega in nelinearno postavljenega tiska) sestavni del ilustracije, ki nagovarja bralčevo dožemanje likovnega predvsem zaradi učinka celovitosti. V luči tega tudi lahko razumemo realistične zgodbe o ljubečem starejšem bratu Čarliju, ki strpno prenaša muhavosti in klepetavost mlajše sestrice Lole, pri čemer so običajna nesoglasja sorojencev presežena v nekonfliktno sobivanje, to pa je v mladinski literaturi prej hvalevredna izjema kot pravilo.

Corderoy, Tracey: **Godrnjač in Godrnjavec.**

Prev. Aleša Koncut. Ilustr. Lee Wildish. Jezero: Morfem, 2010, 25 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]
| razvade, troli

V življenju godrnjavega vijoličnega kosmatega trola Godrnjača vladajo štiri pravila: ne izplakni stranišča, ne očisti loncev, ne pomivaj, skači po lužah. Jasno je torej, da imamo opraviti s slikanico, ki ji t. i. estetika grdega nikakor ni tuja. Prav ta je najmlajšim pogosto vir zabave; in tudi tokrat bo zagotovo tako. Poleg tega slikanica prek zgodbe o srečanju dveh trolov, enega trajno slabovoljnega in drugega vselej pripravljenega na zabavo, preigra tudi celotno paleto čustev in izpostavi vrednost prijateljstva. Knjiga tako ni le zabavna, pač pa subtilno posreduje tudi pozitivno sporočilo. Ravno prav enostavno in zabavno besedilo spremljajo pisane, živahne ilustracije, kjer je moč najti številne simpatične in hecne detajle, ob katerih se bodo najmlajši lahko mudili kar nekaj časa. (GK)

Čech, Pavel: **Čudežni vrt.**

Prev. Tjaša Koprivec. Ilustr. Pavel Čech. Ljubljana: Sanje, 2009. (Sanjska knjigica), 92 str.
| C | 1. stopnja | naslovniško odprta pripoved, o avtorjih
| domišljija, igra, mesta, otroštvo, skrivnosti

Čudežni vrt je vrhunska avtorska slikanica – avtor je delo napisal in ga obenem opremil z neponovljivimi in prepričljivimi ilustracijami v tehniki oljnega slikanja, mladega češkega pisatelja in slikarja Pavla Čecha. Skozi pripoved spremljamo dečka Oskarja na njegovem pohajkovanju, raziskovanju in doživljanju mesta, v katerem živi. Najbolj ga vznemirja zapuščen, skrivnosten in z veliko ključavnico zaklenjen vrt, ki vsak dan znova zbudi njegovo domišljijo in željo po vedenju, kaj se skriva za zapečatenimi vrati. Skozi čarobne in tankočutne ilustracije nas avtor popelje skozi Oskarjev otroški domišljjski svet, kjer si lahko samo zamišlja, kaj je za zidovi, vodi nas skozi njegovo odraščanje in končno do starosti, ko ima v resnici možnost videti, kaj se v resnici skriva za zidovi. Ali mu bo tudi kot odraslemu uspelo videti, kar je videl skozi otroške oči? Poetična, domiselna in brezčasna slikanica, ki nas diskretno in nevsiljivo popelje skozi sanjski otroški svet, v kateri lahko uživajo tako otroci kot odrasli. (PP)

Dvanajst ujev: rezijanska ljudska pravljica.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Zapis. in prir. Milko Matičetov. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Biserna Čebelica), 15 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, nova izdaja, ponatis
| darila, meseci, revščina, samohranilstvo

Finžgar, Fran Saleški: Makalonca.

Spr. beseda Eka Vogelnik. Prir. Eka Vogelnik. Fotogr. Žiga Koritnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2012, 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], ljudsko izročilo, nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis, priredba, spremna beseda
| ljubezen, prstani

Focroulle, Luc: Žabji zbor.

Prev. Maja Kraigher. Ilustr. Annick Masson. Murska Sobota: Pomurska založba, 2011, 25 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], note
| glasba, prijateljstvo, žabe, živali v domišljiji

Geisler, Dagmar: S komerkoli pa ne smem!

Prev. Sara Marina Virk. Ilustr. Dagmar Geisler. Ljubljana: Morfem, 2010, 24 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], spremno besedilo
| problemi najmlajših, samozaščita, varnost

Avtorska slikanica S komerkoli pa ne smem! pravzaprav ni toliko leposlovna, kot je poučna. Z zgodbico o Lučki, ki ostane sama pred vrtcem in čaka, da jo pride kdo iskat, namreč avtorica otrokom polaga na srce to, kar zelo neposredno sporoča že naslov – komur koli pač ne gre zaupati. Tudi če človeka na videz poznamo, lahko o njem vemo premalo in se v oceni uštejemo. Knjiga poleg tega opozarja tudi na to, da videz vara – Lučki mnogi znanci, ki so videti spodobni in prijazni, ponujajo spremstvo, vendar nazadnje domov odide s fantom divjega izgleda. Ta seveda ni kdor koli, pač pa njen brat, o katerem Lučka ve vse, saj pozna celo njegove skrivnosti. Slikanico poleg strani, kamor lahko bralec s pomočjo staršev zapiše svoj lastni seznam oseb, ki jim sme zaupati, sklepajo informacije o svetovalnem centru za otroke, kriznem telefonu ipd. Ilustracije so simpatične, bodisi eno- ali dvostranske bodisi razporejene v okvirje (slednje so v skladu s spremljajočim besedilom tudi nekoliko hudomušne), kar slikanici prida nekaj dinamike. (GK)

Godec Schmidt, Jelka: **Škrat Zguba in kameleon. Po Sloveniji.**

Ilustr. Jelka Godec Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Cicibanova zbirka), 30 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO]

| domoznanstvo, Slovenija

V četrti igralni slikanici se škrat Zguba in njegov prijatelj kameleon odpravita na potovanje po Sloveniji (posamezne epizode so bile že objavljene v reviji Ciciban leta 2005/2006). Čeprav je slikanica na prvi pogled poučna, saj prinaša nekaj informacij o posameznih slovenskih mestih ter kulturnih in naravnih znamenitostih, je v ospredju vendarle avtoričino izvirna in v številnih detajlih izrisana ilustracija. Gre torej za slikanico, v kateri leva stran opiše prizorišče potovalnega dogodka z besedo, celostranska ilustracije na desni strani pa s sliko (npr. decembrski sejem v Ljubljani, smučanje na Veliki Planini, kurentovanje na Ptuju, splavarjenje na Dravi, pohod po Triglavskem narodnem parku ...). Z opazovanjem, prepoznavanjem, primerjanjem in odbiranjem ... mora mladi »bralec slik« na veliki ilustraciji poiskati oba dobro skrita popotnika, njune prijatelje ter izgubljene predmete. Tudi slikovne uganke in igrarije so del koncepta, ki želi poudariti »gostobesednost« ilustracije, ki pripoveduje zgodbe z likovnim jezikom. (IM)

Grafenauer, Niko: **Žabja radijska postaja: sleherni večer oddaja.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Grafenauer založba, 2011, 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], verzi

| živali v domišljiji

Gravett, Emily: **Psi.**

Prev. Ana Ambrož. Ilustr. Emily Gravett. Ljubljana: Kres, 2010, 25 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor

| psi, živali v domišljiji

Avtorska slikanica Psi priznane angleške pisateljice in ilustratorke Emily Gravett, katere dela so bila že večkrat nagrajena, je primerna tako za družinsko kot za samostojno branje. Na humoren in posrečen način namreč predstavlja različne pse: male psičke in velike mrcine, tiste, ki glasno lajajo, in tiste, ki so tiho, kosmate pse, listaste pse in še vrsto drugih. Čeprav knjiga nima (prave) zgodbe, pritegne s svojimi iskrenimi, lahkotnimi in pristrčnimi ilustracijami, ki bralcev ne pustijo hladnih. Za vse otroke (in odrasle), ki preprosto obožujejo pse; takšne in drugačne. V letu 2010 je bila v slovenščino prevedena tudi avtoričina slikanica Čudno jajce, za katero pa lahko rečemo, da ne dosega kvalitete pravkar obravnavanega dela. (PP)

Griffin, Andrew: 2 naslova: **Stanko in opičje norčije; Stanko in ptičje vragolije.**

Ilustr. Andrew Griffin. Ljubljana: Grlica, 2004. (Stanko; 3), 32 str.

| C | 1. stopnja | knjiga je del nanizanke, poučno leposlovje, tipografija različna

| živali v naravi

Deček Stanko predstavlja različne živalske vrste in se s prizori iz lastnega družinskega življenja vživlja v njihove značilnosti, s čimer spoznava odnose v družini in živalske lastnosti. Duhovite spodbujevalne slikanice o Stanku s svojo izobraževalnostjo posegajo tudi na nekatera druga področja (npr. raznolikost življenjskih okolij, načinov obnašanja), pri tem pa z zahtevnostjo občasno presežejo

dojemljivost svojih bralcev in zagrešijo napake v informativnosti. Podobno uspešna, a vendarle nekoliko problematična je tudi ilustratorska podoba te slikaniške serije: stili ilustracij in pisav delujejo sicer živahno, a zanemarjajo neprekinjeno podajanje zgodbe. Vsekakor pa se prilagajajo današnjemu otroku, ki je neprestano v stiku z računalniškimi animacijami in risanimi serijami in je zato navajen hitrih preskokov, deljenega vidnega polja in dvodimenzionalnosti.

Grimm, Jacob; Grimm, Wilhelm: **Pepelka**.

Prev. Polonca Kovač. Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Velike slikanice; Najlepše pravljice), 32 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, pravljica klasična
| mačeha, zavist

Prevod Polonce Kovač odstopa od Pepelke, kakršno smo poznali pred njim (predvsem v prevodu Frana Albrehta) v nekaterih podrobnostih, s katerimi jo bolje približa izvirniku in močnejše zasidra v slovenskem pojmovanju klasične pravljice. Ilustracija pa povsem obide uveljavljen stereotip Pepelke kot tekme, v kateri pridnost, dobrota in milina premagajo pohlep, nadutost in prevaro, ter ustvari novo zgodbo romanja. Ob tem, ko nastavi likovno govorico na eksperimentalno oživljanje togih predmetov (npr. lutke, gledališke zavese, stebre) ter na vnašanje orientalske grafične atmosfere (npr. šahovnice), se ilustratorica vživi v daljno preteklost pravljice in Pepelko umesti v gotski motiv romanja Svetih treh kraljev, kakor ga pozna tudi naše gotsko slikarstvo. Tu se protagonisti ne delijo na dobre in hudobne, da bi uprizorili tekmo, ampak se tako eni kot drugi razvrstijo na romarsko pot zorenja, na kateri odigra vsak svojo vlogo do končnega ustoličenja dobrega. Ilustratorica do podrobnosti sledi temu gotskemu konceptu: risba posnema tehniko sgraffita, pogost način upodabljanja po grajskih stenah, barve so kraljevske (modra, rdeča in zlata), izjemna je likovna vloga draperije in ptic. Veličastni sprevod se zaključi z razglasitvijo kraljevske dvojice pod tremi simboli: ključem (inicijacija in dostop do skrivnosti), krono (dostojanstvo in čast) ter soncem (življenje in večnost). (VZ)

Hamilton, Richard: **Če bi bil ti**.

Prev. Helena Kraljič. Ilustr. Babette Cole. Preserje: Morfem, 2010, 25 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor
| domišljija, hčere, očetje

»Če bi bil jaz ti, bi se udobno namestil in šel spat.« Očkova iztočnica pride povsem budni Marjetki še kako prav. Tehtno in bliskovito razmisli o zamenjavi vlog in v domišljiji očka vpreže v svoje vsakodnevne opravke, kot so branje, igranje, hranjenje, umivanje itn. Očka igro navdušeno sprejme, a jo malce zasuka po svoje: izkaže se, da biti odrasel kljub vsemu ni tako preprosto in zabavno. Sledijo divje pustolovščine, nenavadne zadrege in smešne situacije, ob katerih se očka v rožnatem in Marjetka v vlogi starša noro zabavata. Navsezadnje pa je morda res najbolje ostati to, kar si ... Pozoren, ljubeč in srečen odnos med očetom in hčerko s čudovito preprostostjo na eni in skrito večplastnostjo na drugi strani osvetljujejo ilustracije Babette Cole, ki že na platnici odstrejo bistvo zgodbe. Njihova neizčrpna moč, domiselnost in toplina bodo najmlajše zagotovo brez večjega napora zazibale v s(p)anje. (KP)

Hanuš, Barbara: **O Jakobu in mucu Mici**. 3 naslovi, vsak v 2 izdajah:

Maškare = Maschere = Maskarák = Fasching = Carnival costumes.

Prev. Sergio Sozi, Magda Berden, Andrea Švab, David Limon. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2011, 23 str.

Maškare = Maskenbal = Foušing = Maska = Maškare.

Prev. Iva Kosmos, Darko Jan Spasov, Romeo Horvat, Sonja Dolžan. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2011, 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v drugem jeziku, slovar slikovni, velike tiskane črke, za začetno samostojno branje

| medbesedilnost, pust, večkulturnost

Novoletna smrečica = Božično drvce = Novogodišna elka = Neve beršeskro boroco = Bredhi i vitit të ri.

Prev. Iva Kosmos, Darko Jan Spasov, Romeo Horvat, Sonja Dolžan, Jordana Shemko. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2010, 27 str.

Novoletna smrečica = L' albero di natale = A karácsonyfa = Der Weihnachtsbaum.

Prev. Sergio Sozi, Magda Berden, Andrea Švab. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2010, 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v drugem jeziku, velike tiskane črke

| božič, darila, disleksija, prazniki, večkulturnost

Rojstni dan = Il compleanno = A születésnap = Der Geburtstag.

Prev. Sergio Sozi, Magda Berden, Andrea Švab. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2009, 23 str.

Rojstni dan = Rođendan = Rodenden = Ulipnaskro dij.

Prev. Iva Kosmos, Darko Jan Spasov, Romeo Horvat. Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2009, 23 str.

| C | 1. stopnja | besedilo tudi v drugem jeziku, slovar slikovni, velike tiskane črke, za dislektike, za začetno samostojno branje

| družina, prijateljstvo, rojstni dan, sosedje, večkulturnost

Zbirka treh slikanic je na Slovenskem zagotovo novost iz več razlogov. Besedilo je kratko in preprosto. Tudi povedi so kratke, besedišče pa razmeroma skromno, nezapleteno. Ilustracije Ane Zavadlav so povedne, besedilce bogatijo in ga dopolnjujejo. Velike tiskane črke kažejo, da je slikanica namenjena bralcem začetnikom. Modre črke, postavljene na bež podlago lajšajo branje bralcem z disleksijo. Na voljo dve različici. Prva, ki ob koncu slikaniške celote v slovenščini dodaja še prevode v hrvaščino, makedonščino in romščino, in druga, kjer besedilo lahko beremo še v italijanščini, madžarščini in nemščini. Besedilo tako lahko dobro služi za prve korake v svet samostojnega branja v slovenščini otrokom, ki jim je slovenščina prvi, drugi ali tuji jezik: začetnim bralcem v Sloveniji, v slovenskem zamejskem in zdonskem/izseljenskem prostoru ter otrokom, ki živijo v Sloveniji, a so pripadniki manjšin oz. so otroci izseljencev, zdomcev. (MP)

Havukainen, Aino; Toivonen, Sami: **Tine in Bine v veselju.**

Prev. Julija Potrč. Ilustr. Aino Havukainen, Sami Toivonen. Ljubljana: Sodobnost International, 2013, 52 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, knjiga je del nanizanke

| domišljija, fantastična bitja, igra, izumi, veselje

Tokrat sta Tine in Bine oziroma pilota A. T. Lantik in Stiro Por našla mesto v nekoliko bolj obsežni slikanici, ki je namenjena malce starejšim otrokom kot denimo predhodna Tine in Bine – Nori izumi. V njej slavna brata zahvaljujoč svojemu kot britev ostremu umu pred pogubo rešujeta kar celotno veselje. Napeta zgodba, v kateri seveda ne manjka njunih genialnih idej in izumov, je kot nalašč za bralce, ki jih zanima prostranost veselja – nevarna, zagonetna in hkrati čudovita ter za vse ljubitelje

dolgih, zapletenih, imenitnih besed, kakršne so fotonski protonski motor, celična terminalna naprava in botoksična sluzoglavka. Tine in Bine v vesolju je ne nazadnje tudi slikanica za vse, ki si brez pomoči težko zamislijo, kam vse jih utegne z domačega balkona popeljati Medzvezdni pustolovski raketoplan Bananas ali – z drugimi besedami – domišljija. Ustvarjalca priljubljenih finskih literarnih junakov namreč ponovno slavita moč otroške domišljije, spet nas zabavata in na ilustracije vnovič podtikata smešne detajle – pazite, da ne boste kakšnega spregledali! (GK)

Havukainen, Aino; Toivonen, Sami: **Tine in Bine. Nori izumi.**

Prev. Julija Potrč. Ilustr. Aino Havukainen, Sami Toivonen. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG), 2011. (Gugalnica), 30 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, knjiga je del nanizanke

| domišljija, izumi

Izdelovalnik luž, frčalnik za hrano, instant poraščevalnik, čeladno kolo, preganjalnik bavbavov, avtomatski prebujevalnik in rešilni jopič za izgubljene v gneči so le nekateri izmed norih izumov, ki sicer nemara res niso najbolj praktični, uporabni ali potrebni, ampak navsezadnje uporabnost ni edino, kar šteje. Sploh v slikanicah je bolj cenjena zabavnost in štirinajst norih izumov genialnih bratcev se nedvomno lahko ponaša (tudi) z omenjeno lastnostjo. Finska avtorja serije slikanic o Tinetu in Binetu sta v pričujoči svojo domišljijo pognala v galop in zasnovala nekaj osupljivih strojev in pripomočkov, katerih edini plemeniti cilj je izboljšati ali olajšati življenje. Recimo, kajti to je seveda stvar zornega kota. Vsi so natančno izrisani – ilustracije so detaljne in humorne – in opisani ter predstavljeni v luči svoje (več)namenskosti, tako rekoč v enciklopedični maniri. "Običajnim" bralcem bodo gotovo v zabavo, na izumiteljsko navdahnjene med njimi pa utegnejo učinkovati kot stimulans, kar je bržkone nadvse pozitivno vse dotlej, dokler povzroča manj lepljivih madežev od sladoledne odbojke. Še ena v vrsti otroških in mladinskih knjig torej, ki stavijo na otroško domišljijo in jo hkrati tudi povečujejo oziroma izpostavijo kot posebno vrednoto, brez katere bi bilo življenje pusto, resno in popolnoma dolgočasno. (GK).

Havukainen, Aino; Toivonen, Sami: **Tine in Bine. Veselo na delo.**

Prev. Julija Potrč. Ilustr. Aino Havukainen, Sami Toivonen. Ljubljana: Sodobnost International, 2013. (Gugalnica), 31 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, knjiga je del nanizanke, poučno leposlovje

| igra, izumi, poklici

Služba je kraj, kamor grejo skoraj vsi ljudje navsezgodaj zjutraj. Zelo se jim mudi in vidi se, da imajo pomembne opravke,“ razloži Bine. „Tudi jaz bi rad hodil v službo!“ Ampak kako izbrati pravi poklic zase? Tine in Bine se odločita, da jih bosta preizkusila dvanajst: delo peka, frizerja, novinarja, medicinske sestre, strojnika, tajnice, kmetovalca, čistilke, gradbenega mojstra, učitelja, glasbenika in gasilca. Potem ko bralci skupaj s fantoma skozi zabavno-poučna besedila in živahne ilustracije (včasih tudi v obliki stripa), na katerih mrgoli detajlov (med njimi nekaj izjemno zabavnih), spoznavaajo lepoto, tegobe in izzive posameznih poklicev, se glavnima junakoma, že nekoliko utrujenima od službenih naporov, zastavi vprašanje: Zakaj ljudje pravzaprav sploh delajo? Ustvarjalca slikanice seveda ponudita enostaven odgovor, prav tako pa tudi odgovore na vprašanja Kako so nastali poklici? in Kaj pomeni delo? Poleg besedil in ilustracij, ki so že sami po sebi karseda kratkočasni, bodo otroci v poglavju Kmetovalec našli celo družabno igro (kocko, figurice in soigralce si mora bralec priskrbeti sam), za nameček pa knjiga skriva še skrivno geslo, ki ga bodo našli natančni opazovalci. Prevajalka iz finščine Julija Potrč že takoj na prvih straneh pokaže, da je suvereno kos jezikovnim igram, s katerimi

je podloženo besedilo. Igrarijam, tudi besednim, sta avtorja, ki več kot očitno nerada zapravljata priložnosti za hec, namreč vselej naklonjena. (GK)

Janisch, Heinz: **Preprosto ti.**

Prev. Irena Androjna. Ilustr. Jutta Bauer. Ljubljana: Ebesede, 2011, 31 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], naslovniško odprta pripoved

| mačke, prijateljstvo, samopodoba, živali v domišljiji

Joyce, James: **Maček in vrag.**

Prev. Anja Štefan. Ilustr. Tomislav Torjanac. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Velike slikanice), 22 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih

| Francija, hudiči, mačke, mostovi, premetenost

Veliko ime irske in svetovne literature James Joyce, avtor Ulikseesa, je napisati tudi kratko in preprosto zgodbo Maček in vrag, in sicer leta 1936 za svojega vnuka. Napisana je v obliki pisma, godi pa se v majhnem mestu ob reki Loari, ki je odrezano od sosednjega brega, kajti čez široko reko ni sezidanega niti enega samega mostu. Ko za težavo prebivalcev izve vrag, županu v zameno za eno človeško dušo ponudi most, imeniten in sploh najboljši, kar jih je kdaj stalo. Glavni mož mesta privoli in naslednje jutro dokaže, da ni pretkan samo vrag in da ima tudi sam nekaj smisla za kupčije ... Duhovito zgodbico smo dobili v slikaniški obliki, pospremljeno oziroma nadgrajeno z izvrstnimi umetniškimi ilustracijami mladega hrvaškega ilustratorja Tomislava Torjanca, ki je za prepoznavnost svojega imena poskrbel z zmago na mednarodnem natečaju za ilustrirano izdajo odmevnega romana Pijevo življenje Janna Martela. Knjiga velikega formata ni samo vizualno privlačna in skrbno izdelana slikanica, pač pa lahko služi tudi kot lekcija iz spoznavanja Joycea, tako za najmlajše bralce kot tudi za starejše slikaniške navdušence, ki so se že prebili skozi katero od Joyceovih obsežnejših del. (gk)

Kermauner, Aksinja: **Žiga špaget gre v širni svet.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Dob pri Domžalah: Miš, 2010. 2012. (Tipanka), 21 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], brajica, humor, knjiga za slepe, ponatis, reliefna ilustracija, slikanica tipanka, spremno besedilo, za uro pravljič

| besedne igre, deževniki, pustolovščine, živali v domišljiji

Tipanka z reliefno ilustracijo (leta 2012 je doživela 2. natis) je namenjena predvsem slabovidnim in slepim otrokom, obenem pa je tako na besedilni kot na likovni ravni tako dovršena, da je dobrodošla tudi polnočutnim otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju, saj jih ne seznani le z brajico, ampak tudi njim nudi celosten estetski užitek. Zgodba, ki poteka linearno, je izčiščena na minimum, tudi zato, da bi bila lažje razumljiva, obenem pa je duhovita in bogato sporočilna. Jezik je slikovit, bogat z dialogi in medmeti (jabolko se je skoraj popeškalo od strahu, Žigu popeclja v slovo ipd.). Tudi ilustracija Zvonka Čoha je na videz preprosta in »čista«, da bi jo slabovidni bralci lažje otipali, obenem pa skrajno domišljena v izmenjavanju glavnega podolžnega junaka in bolj okroglo oblikovanih likov, ki jih Žiga srečuje na svoji poti (jabolko celo diši, če ga podrgnemo). Cel ojačanje vogalov strani ni zgolj funkcionalno, ampak je izvedeno kot oblikovalski presežek. Dodano je besedilo v brajici (Braillovi pisavi), na koncu pa strokovni dodatek za starše in učitelje. Podolžni format slikanice in vezava sta povsem prilagojena branju slabovidnih otrok. Slikanica je zaradi svoje odličnosti uvrščena v mednarodno zbirko bralnih gradiv za otroke s posebnimi potrebami (IBBY

Documentation Centre of Books for Disabled Young People, Oslo), bila pa je tudi med desetimi finalistkami za nagrado desetnica 2011. (tj)

Kodrič, Neli: **Ali te lahko objamem močno?**

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Velike slikanice), 31 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], naslovniško odprta pripoved, slikanica +

| dobrot, drugačnost, etika, modrost, nasilje, predsodki, tujec, vrednote

Kodrič Filipič, Neli: **Punčka in velikan.**

Ilustr. Tomislav Torjanac. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009. (Velike slikanice), 23 str.

| C | 1. stopnja | naslovniško odprta pripoved

| družina, nasilje, otroštvo, razumevanje, strah, velikani, žalost

Izjemna slikanica z mojstrsko upodobitvijo neujemljivih intimnih svetov odstira vpogled v najgloblja trenja človeške duše. Izgorelost odraslega, ki vstopa v konflikt z otroško svežino in razigranostjo, brezkompromisno razkriva boleče točke medgeneracijskih odnosov. Nosilec nasilja, ki se prenaša iz generacije v generacijo, je odrasli – velikan, ki prav s svojo predimenzioniranostjo pooseblja premoč nad otrokom. Kompleksnost razprtja medgeneracijskih odnosov zrcalijo pretresljivo avtentične ilustracije, prignane do skrajnih meja tragike, hermetično ujete v past bolečine, in končno: neskončno žareče ob vzpostavitvi ravnovesja. Izbira barv je več kot dramatična, kontrastnost pospešuje čustveno vrenje. Determiniranost preži na vsakem koraku: pretirana nasprotja (majhno/veliko, igrivo/otopelo, nežno/grobo) zgovorno izpostavijo usodnost razmerja med otrokom in odraslim. Par čevljev – simbol robustne odraslosti – odsoten v idiliki srečnega otroštva poudarja lahкотnost, priklican v življenje ob usodnem trenutku končuje brezskrbnost, (do)končno odložen ob razrešitvi in pomiritvi vzbuja upanje v svetlejšo prihodnost. Dragoceno osebno noto prispeva ročno izpisano besedilo in vse drobne aluzije (Van Goghov Par čevljev, Groharjev Sejalec) in igrarije perspektiv (kamen/skala, blizu/daleč), subtilno vtkane v homogenost celote. Slikaniška stvarnost, ki neizprosno vibrira v skrajnostih, odpira širok manevrski prostor samospraševanju o preseganju bolečine in iskanju bližine. (KP)

Komelj, Miklavž: **Zverinice.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Knjižnica Čebelica; 414), 17 str.

| C | 1. stopnja

V knjižico Zverinice je zbranih deset daljših in krajših pesmi, ki jih naseljujejo zvečine živalski junaki. Komelju se tako zapiše pesem o gorili, ki sestavlja znanstveno razpravo o človekinji Maji, o pujsu, ki je zaskrbljen nad oglašanjem svojega sina, ki ni prav nič prašičje, temveč ptičje, pa o podgani, ki je strastna bralka itd. Pesnik nas v svoji poeziji preseneča z nenavadnimi, svežimi idejami (v pesmi Nenavadno srečanje na primer deževniku ob bok postavi računalniškega črva, ki ga je Manček imenitno utelesil!), svoje verze spretno tke včasih tudi z nekoliko zahtevnejšo rimo, njegov največji adut pa je nedvomno duhovitost. Prav zato se k pesmim dobro podajo ilustracije Mančka, ki se je tudi sam že nič kolikokrat izkazal za duhovitega interpreta.

Konc Lorenzutti, Nataša: **Krilate in kosmate basni.**

Ilustr. Marjan Manček. Radovljica: Didakta, 2010, 27 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], basni, pripoved v verzih

| živali v domišljiji

Nataša Konc Lorenzutti, ki predvsem v (literarnih) revijah za mlade in najmlajše s svojimi zgodbicami, pesmicami, pravljicami in ugankami zadnja leta redno razveseljuje tako manjše kot tudi večje otroke, je svojo ljubezen do vezane besede ter besedil, ki modrost črpajo iz ljudskega izročila, pregovorov in rekov, tokrat prelila v skladno zasnovano slikanico, ki jo krasijo »klasične« Mančkove ilustracije. V desetih kosmatih in krilatih basnih, večje pisanih v verzih, nastopajo, kot se za to zvrst spodobi, živali s človeškimi lastnostmi, ki na humoren in prikupen način z lastnim zgledom kažejo, kaj je prav in kaj narobe, kaj se poplača in kaj kaznuje. Na trenutke so vznesene, takoj zatem pa realistično na tleh kot ribica na suhem: To rekoč pogine riba, / pa čeprav je svet cvetoč. / Lepe, pesniške besede, / niso ji bile v pomoč! Kljub temu malce trpkemu sklepu pa so duhovite in vzgojno poantirane pesmice, ki se berejo gladko in tekoče, dobrodošlo in zabavno branje, zato so več kot pripravljene, da poletijo svojemu zvestemu občinstvu naproti. (ZSV)

Konc Lorenzutti, Nataša; Bric, Neda R.: **Poleti letim ; Eda in Pepi.**

Ilustr. Kristina Krhin. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2011. (Midva), 25 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica poučna, tipografija različna, življenjepi

| Edvard Rusjan, pionir letalstva (1886-1911), izumitelji, Josip Rusjan, pionir letalstva (1884-1953), letala, Slovenija

Könnecke, Ole: **Anton zna čarati.**

Prev. Alenka Veler. Ilustr. Ole Könnecke. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Knjižnica Čebelica; 412), 33 str.

| C | 1. stopnja | velike tiskane črke, za uro pravljic

| čarodeji, igra

Besedilo je primerno za bralce začetnike, ki šele vstopajo v svet branja. Enovrstično, na redkih straneh največ trivrstično besedilo z velikimi tiskanimi črkami pripoveduje o junaku Antonu, ki preizkuša svoj novi čarovniški klobuk in svojo sposobnost čaranja. Z ilustracijo, ki je postavljena nad besedilo, nemški avtor Ole Könnecke pripelje v slikanico za najmlajše snoopijevski humor. Ta je prepoznaven tako po likovni pisavi kot po likovni pripovedi, a pri tem nikakor ne gre zgolj za manierizem; risba je jasna in stripovsko enostavna, skupaj z rumeno-oranžno-belimi ploskvami pa ustvarja dinamično harmonijo zgodbe in prijetno spodbudo mlademu bralcu. Založba je s to knjigo izdala še eno idealno Čebelico.

Kovač, Polonca: **Hrabroslov preplašeni ...: pravljlična potepanja po slovenskih mestih.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: DZS, 2009, 33 str.

| C | 1. stopnja | poučno leposlovje

| izleti, mesta, Slovenija

Potepuške zgodbe po slovenskih krajevnih znamenitostih sicer za avtorico niso nekaj povsem novega. Leta 2001 je izdala zbirko z naslovom s Pravljico na izlet, v letošnjem letu pa Eno medvedjo, s podnaslovom Pravljlična potepanja po slovenskih pokrajinah. Tokrat se je v zbirki, ki je zasnovana napol poučno napol leposlovno, znašlo dvanajst "pravljličnih potepanj po slovenskih mestih". Za vsako je avtorica napisala zgodbo na osnovi kulturne zgodovine, dediščine, lokalne legende, literarne zgodovine ali ljudskega izročila, katerih motivi so se v avtoričini domišljiji preoblikovali v izvirne avtorske zgodbe. Tako nam avtorica v eni izmed njih predstavi Ljubljano in ljubljanskega zmaja, lirično razpoloženega muca iz Novega mesta, medeno pecivo iz Škofje Loke, taljenje železove rude v

Železnikih in še marsikaj, kar bi utegnilo biti zanimivo in spodbudno za starše, učitelje in vzgojitelje, ki svoje otroke vodijo na izlete po slovenskih mestih. (IM)

Kovič, Kajetan: **Pajacek in punčka.**

Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Velike slikanice), 24 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], naslovniško odprta pripoved, ponatis

| čustva, igranje, jeza, samopodoba

Eno izmed "klasičnih" besedil Kajetana Koviča (s prav takšnimi ilustracijami Jelke Reichman), ki je leta 1985 prejelo Levstikovo nagrado, je tokrat tretjič ponatisnjeno, pri čemer velja omeniti, da je slikanica v novi izdaji preglednejša kot v prvi, saj drugačna in manjša tipografija omogoča, da se postavitve teksta vsebinsko bolj prilega ilustracijam. Zgodba govori o osamljeni punčki, ki rada posluša zgodbe in si jih v svoji samoti tudi izmišlja in pripoveduje, kadar ni zaposlena s šivanjem pisanih pajackov. Kljub temu se sčasoma začne dolgočasiti. Postaja vse bolj žalostna, a hkrati tudi jezna na vse, celo na ničesar krive pajacke, ki jih začne oživljati, tako da jih zbada s šivankami. Na tak boleč način obujeni pajacki začnejo namesto nje opravljati hišna opravila, kar je punčki sprva všeč, nato pa se tudi brezdelja preobje. Sešije si prav posebnega pajacka, kateremu buciko zapiči naravnost v srce. Ta najlepši in sploh naj pajacek postane njen pripovedovalec zgodb, vsakič, ko začne njegova vnema popuščati, pa mu punčka v srce zabode novo iglico, dokler pajacek ne umre. Nič ga ne oživi, dokler punčka v svoji žalosti in kesanju iz njega ne izpuli vseh iglic in jih eno za drugo ne zabode v svoje srce, saj hoče občutiti njegovo bolečino. Ko se pajacek končno prebudi, jo potolaži in ji previdno odstrani vse iglice. Nato živita mirno in srečno, občasno pa se še kdaj zbudeta v zapestje, saj nočeta pozabiti, kakšen okus ima bolečina. Čeprav je ta pripoved o človeški naravi in medosebnih odnosih vse prej kot idilična, ni zato nič manj primerna za mlade bralce. Nasprotno, priporočamo skupinsko branje, saj tekst morebiti še bolj kot otroke nagovarja odrasle. (ZSV)

Langreuter, Jutta: **Na pomoč!**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Andrea Hebrock. Ljubljana: Kres, 2005, 26 str.

| C | 1. stopnja | za uro pravljič

| pomoč, živali v domišljiji

Nepredvidni krokodil pade v gradbeni izkop, preglobok, da bi lahko sam splezal ven. Ob jami se dolgočasijo medved, panter in opica z mislijo: kjer se ne da nič narediti, se kaj narediti tudi ne izplača. K zehanju mnenj se pridruži še jastreb in prav njegov spust k dogajanju, zgodbo prične. Krokodil zaman kliče na pomoč, obljublja celo, da se bo po rešitvi bistveno spremenil. Šele ko se v jamo zvrne opica in za njo ostali, ki ji skušajo pomagati, opoldansko mrtvilo popusti in krokodila rešijo. V slikanici se spretno menjavata dva para perspektiv: v besedilu se psihološka in stvarna vzvišenost tistih ob jami menjava s podrejenostjo in ujetostjo krokodila. V ilustraciji pa se menjavata ptičja in žabja perspektiva. Tako je bralec ves čas ujet med "zgoraj" in "spodaj", ves čas ima občutek, da ga nekdo opazuje zdaj zviška, zdaj moledujoče. Škoda, da si prevajalka ni privoščila več avtorske svobode in tekst prevedla v žargonu, saj dialogi med zdolgočasenimi uličnimi tipi kar silijo v to. (vz)

Lechermeier, Philippe: **Princeske: pozabljene ali nepoznane**

Prev. Stana Anželj. Ilustr. Rébecca Dautremer. Ljubljana: Sanje, 2009, 91 str.

| C | 1. stopnja | kazalo pojmov, naslovniško odprta pripoved, spremno besedilo

| besedne igre, princeze, značaji

Monumentalna stvaritev francoskih avtorjev, katere odličnost ohranja tudi slovenski prevod, je slikanica mnogih raznovrstnih presežnikov: je izredno nežna (... gozd je skrivni vrt vsega sveta) in pretanjena tudi v ironiji (... Tat je čarodej brez aplavza ...), hkrati pomensko precizna in brezkompromisna (Knuta, Amazonke); je skrajno fantazijska (atlas na str. 56) in enciklopedično natančno urejena (reference, opombe, kazalke; kazala, slovar, literatura); namenjena otrokom in odraslim, za pouk in za zabavo. V vsej svoji prefinjeni komediji besed in v vsem liričnem utripu podob, je knjiga velik poklon ženski v vseh tistih atributih, ki ločijo človeka od ostale narave. Da bi "enciklopedirala" vse pojme, ki na tisoč in en način opredeljujejo tako plemenito kot ironično bogastvo pojma ženska, avtorja uporabita vsa možna besedilna in likovna izrazna sredstva: posnemanje aparata strokovnih publikacij, verzifikacija razlag, tenkočutna tehnika celostranskega oljnega slikarstva, večperspektivnost tehničnih skicirk. Knjiga je žlahtna predstavnica slikanic in zato dostopna tako nesamostojnim kot samostojnim bralcem: predšolski otroci bodo uživali ob izmišljajah upodabljanja princes in ob morebitnih duhovitih razlagah odraslih, šolarji se bodo neskončno zabavali ob "strokovnem aparatu", ki spremlja besedilo, pa tudi ob množici sinonimov, homonimov in ostalega podobnega jezikovnega orožja v besedilu samem. Malo bolj pozorni bodo našli med besednimi (in besedilnimi) igrarijami vrsto nasprotujočih si rečenic, prispodob in pregovorov, še malo bolj izkušeni bralci pa bodo obstali ob pretanjeni kritiki in ironiji družbene dvoličnosti ali ob poživljajočem erosu, ki ga je v vsej slikanici ravno prav. (VZ)

Levstik, Fran: **Martin Krpan.**

Ilustr. Tone Kralj. Spr. beseda Niko Grafenauer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 60 str.

| P | 1. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, ponatis, slikanica miniatura, spremna beseda
| Martin Krpan (literarni junak)

Kanonsko besedilo slovenskega jezika je prvič izšlo leta 1858 v Slovenskem glasniku, lepoznavsko-podučnem listu, ki ga je v Celovcu izdajal Anton Janežič. Od tedaj je doživelo množico ponatisov, ilustratorskih oprem in v zadnjih letih celo literarnih priredb (npr. Kolarič, 2005; Novak, 2008; Bizjak, 2010). Pričujoča izdaja izvira iz leta 1954, ko je besedilo z monumentalnimi akvareli prvič ilustriral slikar Tone Kralj, izjemna zlitost besedila in ilustracije pa je ustvarila slikanico za vse starosti in čase. Morda se je prav zato založba odločila, da slikanico izda v miniaturi obliki in jo tako prilagodi sodobnim begajočim okoliščinam, ki so jim v veliki meri podvržene tudi slovenske družine. (VZ)

Makarovič, Svetlana: **Coprnic Zofka.**

Ilustr. Gorazd Vahen. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Svetlanovčki), 16 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis
| čarovnice, zima

Morecroft, Judith: **Kenguru Malu: kako so se prvi otroci naučili deskanja na vodi.**

Prev. Vesna Česen. Ilustr. Bronwyn Bancroft. Spr. beseda Kaye Bellea. Ljubljana: Družba Piano, 2010, 33 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], spremna beseda
| kenguruji, živali v domišljiji

Slikanica pripoveduje zgodbo o kenguruju Maluju, ki ga je hrepenenje iz notranjosti avstralske dežele prignalo do morja, kjer so ga pričakali prvi otroci. Izrezal je kos lesa, jim ga podaril in jih naučil deskanja na valovih. Ena modernejših legend o življenju avstralskih staroselcev domišljeno združuje sodobne elemente (deskanje) s sanjskimi (mitski prihod kenguruja). Slikanica je posvečena Maluju

Marku Bellearu, tekaču na dolge proge in deskarju ter njegovemu očetu Bobu Bellearu, prvemu avstralskemu aboriginskemu sodniku. Eksotično lepoto severne obale New South Walesa, kjer je Malu rad deskal, zaobjamejo pristne aboriginske ilustracije, ki zgodbo poživijo v živahno barvitih tonih. Zapleteni vzorci, podrobno izrisani detajli in močna barvna kontrastnost prispevajo k intenzivnemu likovnemu doživetju, ki podkrepi celosten estetski doživljaj. (KP)

Najdihojca in Ciciban: pesmi za otroke: izbor.

Ilustr. Tina Krašovec. Spr. beseda France Pibernik. Izbr. in ur. France Pibernik. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 2007, 72 str.
| C | 1. stopnja | antologija

Zbirka prinaša izbor preverjenih "kanonskih" besedil iz slovenske ljudske poezije in avtorske poezije, predvsem iz starejšega in polpreteklega obdobja. Nič novega torej, gre le za izbor besedil iz pesniških antologij. Toda izbor je ne le poznavalski, ampak močno upošteva tudi ciljno skupino, zlasti otroke v predšolskem obdobju. Na njihov doživljajski svet opozarja urednik France Pibernik tudi v spremni besedi z naslovom V deželi otroških pesmi. Znana pesniška besedila jim torej ponudi na novo in sveže; pri tem je pomembno število besedil, izbira črkovnega sloga in predvsem imenitne vinjete in ilustracije, ki so tako privlačne in blizu doživljajskemu svetu otrok, da je res škoda, da jih ni več. (tj)

Oram, Hiawyn: Macefizljeva pisma.

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Sarah Wartburton. Ljubljana: Kres, 2008, 24 str.
| C | 1. stopnja | pismo, verzi, zavihki
| čarovnice, čarovnije, mačke, živali v domišljiji

Podcoprnik Macefizelj Čaruga, maček coprnice Zagi Agi, je v velikih težavah, saj njegova delodajalka noče več biti čarovnica. Kako naj ji pomaga biti spodobna čarovnica, ko pa jo bolj kot strašenje otrok, jezdenje metle in čaranje zanimajo nakupovanje, televizija, balet in osladni princ? V pismu se obrne na svojega strica Pepsija, ki obvlada precej trikov in urokov, in začne se dopisovanje o nadaljnjem razvoju dogodkov. Zabavna zgodba je predstavljena z neklasično postavitvijo besedila, zavihki, nalepkami in slikami, ki dopolnjujejo osnovni pramen zgodbe, v katerega avtorica ironično vključuje tradicionalne pravljичne motive in osebe. Pestra likovno-tehnična izvedba; že na predpapirju je zemljevid coprniškega sveta, na drugačen način pa je narejen celo kolofon, bo zlasti zanimiva za začetne bralce, ki bodo ob vsakem branju ali listanju našli kakšno skrito podrobnost, ob branju pa se bodo zabavali tudi starši. Škoda je le, da so prevodi rim na nekoliko nižji ravni in da je zagrešenih nekaj uredniških napak; mestoma angleškega besedila ni nadomestilo slovensko. (KS)

Ortelli, Barbara: Dom za medveda.

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Barbara Ortelli. Ljubljana: Kres, 2011, 29 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]
| dom, medvedi, pomoč, prijateljstvo, živali v domišljiji

Osojnik, Mojca: Kako je gnezdila sraka Sofija.

Ilustr. Mojca Osojnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Velike slikanice), 36 str.
| C | 1. stopnja | za uro pravljič
| domišljavost, ptice, srake, živali v domišljiji

Preprosta povedka želi vzbuditi kritičen odnos do tistih, ki "vse vedo", srako pa izbere za prisposodbo takega obnašanja. Besedilo pri tem, posebno v zaključku preveč zanemari pravico do posebnosti in izgubi kritičnost do lepljenja etikete "sraka". Izredna pa je likovna izpeljava. Avtorica zgodbo pripoveduje z neobičajnim razstavljanjem likovnih prvin. Tako razgrnjene na podlago, pripovedujejo o zabavnih možnostih oblike, o prijaznih kombinacijah barve, o vedoželjnosti osvetljave in varnostih kompozicije; kot ritem in rimo jih uporabi za slikanje verzov: perje = tekstil = oblačilo, pike na loncu = dežne kaplje = vrenje vsakdana, volnene klopke = zaviti šali = gnezda = objem, pisana ruta = pavji rep = razkošje = praznik, nebo = risalna deska = konkretno = abstraktno ... Slikanica za uro poetike in likovno vzgojo!

Partljič, Tone: Deklica in general ; General Maister.

Ilustr. Anton Buzeti. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2011. (Midva), 41 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica poučna, tipografija različna, življenjepis
| domoljubje, domovina, Rudolf Maister (1874-1934), Slovenci, vojaki

Pavček, Tone: Juri Muri po Sloveniji: tretji del stare zgodbe.

Ilustr. Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah: Miš, 2011, 59 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, pripoved v verzih
| ljubezen, Ljubljana, potovanja, prijateljstvo, Slovenija, znamenitosti

Slikanica po ilustrativni plati, oblikovanju in besedilu deluje kot skladna celota in kot taka je bila po presoji strokovne žirije uvrščena med 5 finalistk za nagrado izvirna slovenska slikanica 2012 za nagrado Kristine Brenkove. "V tretjem delu stare zgodbe" o Juriju Muriju in njegovih potovanjih po svetu se Juri in njegov zvesti prijatelj Bongo odpravita križem kražem po Sloveniji, po "slovenski kuri zanimivosti iskat. " V poskočnih in šegavih Pavčkovih rimah, ki merijo ritem in metrum njunim "potepuškim dogodivščinam", se prijateljstvo še pogloblja. A fanta sta že na pragu mladenišтва, zato se pripoved iz pustolovsko-popotne počasi preveša v ljubezensko-lirično. A pot do tega najbolj oddaljenega cilja, ljubezni, je kar precej dolga in zavita: po dolgem in počez po prelepi slovenski deželi, od bele Ljubljane, Maribora, Ptuja, Pirana, do Triglava in prekmurskih ravnih, pa preko dolenskih gričev in belokranjskih stelnikov, čez mejo in na vse štiri strani neba. Zgodba, ki je lahko tudi zanimiv in spodbuden vodnik po Sloveniji za vso družino, predstavi različne kulturne in naravne znamenitosti naše dežele predvsem na svojstven način, skozi osebno avtorsko izkušnjo. Juri in Bongo med potjo marsikaj doživita, ampak pravo in resnično doživetje čaka nanju precej bližje, kot si lahko mislita, tako rekoč pred nosom, v domačem razredu, in v podobi sošolke "rdečih lic, dveh svetlih kit". Tako po Pavčkovo radoživo in zaljubljeno v življenje se potepanje in pesnitev tudi konča: "Čas zato bo moji pesmi, da umakne se ljubezni. " (DLV)

Peklar, Andreja: Fant z rdečo kapico.

Ilustr. Andreja Peklar. Ljubljana: Inštitut za likovno umetnost, 2005, 10 str.

| C | 1. stopnja | slikanica leporello
| antika, kulturna dediščina, situle, Slovenija, strpnost, Vače, zgodovina

Avtorska slikanica, ki je prejela nagrado izvirna slovenska slikanica 2006, pripoveduje o nastanku vaške situle lakonično in izčiščeno, a žal ne pretirano domiselno. Še največja vrednost pripovedi je tako v sporočilu: situlo naj bi namreč izdelali ravno za junaka, ki bi ukrotil Zlatorogega jelena, in naslovni lik ga je uspel brez nasilja prepričati k sožitju z ljudmi. Pomembnejša je slikarska plat dela, sicer nerazdružljivo povezana s samim besedilom, saj je Peklarjeva uporabila likovno govorico s

plašča situle. Ravno takšno zanimivo in domiselno izhodišče, s katerim je oživila estetiko naše dediščine iz 6.-5. stoletja pr. n. št., pa je avtorica še nadgradila, kajti izrabila ga je za obogatitev svoje povsem sodobne ilustracije. Samo izhodišče v tradiciji, konkretnije linearna razporeditev podob na situli, in ilustrativna plat, predvsem s situlo povezano prikazovanje od strani, pa sta domiselno izrabljena tudi za oblikovanje slikanice v leporello: oblikovno je potek pripovedi torej skladen z izbranim tipom ilustracije in s tradicijo situle. Z vsem tem je slikanica namenjena likovnim sladokuscem, s svojo zgodbeno preprostostjo predšolskim otrokom, nespregljiv pa je tudi njen kulturnozgodovinski vidik, s katerim bo prišla prav ob marsikateri vzgojnoizobraževalni priliki.

Pergar, Saša: Čarobni mlinček ali zakaj je morska voda slana: (slovenska ljudska pripovedka).

Ilustr. Ana Razpotnik. Prir. po ljudskih motivih Saša Pergar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2006. (Iz zibelke), 26 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, priredba, za uro pravljic
| ladje, morje, Slovenija, sol, želje

Ljudska legenda o nastanku morske soli, ki jo je za slikanico pripravil Sašo Pergar, se odlikuje tako po tekočem in razumljivem pripovednem loku, kot po barvitim in bogatem besedišču, kar slikanico uvršča med tiste knjige, ki neformalno utrjujejo jezikovno kulturo naših najmlajših. Odlike besedila še kako podpira in nadgrajuje vrhunska ilustracija Ane Razpotnik Donati. Pripovedna moč njene ilustracije je zbrana v čudovitih barvnih harmonijah vsake strani zase ter v duhovitih podreditvah oblike telesa (žive in nežive narave) sami zgodbi, kar postaja prepoznavna značilnost sedanje vodilne skupine slovenskih ilustratorjev. Številnim dragocenim slikaniškim podobam kulturne dediščine, ki mladim bralcem gradijo in utrjujejo zavedanje o lastnih koreninah in okolju, se pridružujejo tudi podobe te slikanice: kultura kraške pokrajine in polj, velika ladja čudovito rdeče barve in kultura domačega morja, kultura babice in toplina, ki jo v loku razpne čez dve strani, bogastvo prijateljstva in kultura obložene mize. Čarobni mlinček je tudi tehnično dovršen in profesionalno skrben izdelek, zato tudi po založniški plati sodi med najboljše slovenske slikanice. (VZ)

Pergar, Saša: Jezernik.

Ilustr. Mojca Cerjak. Bibl. predh. Josip Brinar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2009. (Iz zibelke), 28 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo
| ekologija, fantastična bitja, Pohorje, povodni možje, Slovenija

Saša Pergar se že dalj časa ukvarja s priredbami slovenskih ljudskih pripovedk. Jezernik je ena opaznejših slovenskih slikanic tega leta tako po besedilni kot po ilustratorski pripovedi. Avtor z zgoščenim in barvitim besediščem (npr.: Bil je križemgled, staruh, zdrahar ...) v pohorski legendi spretno preplete značajske probleme posameznika z odzivom narave na človekovo obnašanje. Tako na nevsiljiv način opozarja, da so predvsem danes okoljski problemi posledica človekovega napuha in pohlepa ter večne nestrpnosti do drugače bivajočega, v tem primeru do povodnega moža Jezernika. Mojca Cerjak "vodno" pripovedko slikovito spremlja s svojimi akvareli, v katerih predmeti pred nami kristalizirajo v svojo snovno in barvno obliko ter prežeti z mehko svetlobo odstirajo prizore z zelenega Pohorja. Za enciklopedično okužene bralce bi bila slikanica popolna z navedbo vira, pri katerem je avtor dobil navdih za priredbo. (VZ)

Praprotnik Zupančič, Lilijana: 1001 pravljica.

Ilustr. Lilijana Praprotnik Zupančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Žlabudron), 28 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, pravljica klasična, priredba, za uro pravljič
| medbesedilnost

Slikanica po petih letih – prvič je izšla leta 2005 – ostaja prepričljiva besedilna in likovna celota, ki tako otroku kot njegovemu vzgojitelju nudi vrsto igrivih bralnih izzivov in doživetij. Mlademu in odraslemu bralcu omogoča estetski užitek in ju spodbuja k ustvarjalnemu branju. Znana pravljična besedila so razdeljena na koščke, ki jih bralec kombinira po navodilih, izbranih po svoji presoji. Tako nastajajo nove pravljične situacije, ki presenečajo, se spogledujejo z znanimi pravljičami, predvsem pa ponujajo zadoščenje na besedilni, ilustratorski in oblikovalski ravni. Zares lahko nastane 1001 pravljica? Zagotovo, in še več, saj slikanica ne potrjuje bralca le kot poznavalca pravljičnih besedil, ki ga tekst igrivo pritegne v tvorjenje novih pravljičnih lepljenk po navodilih, ampak ga nenazadnje spodbuja tudi pri izmišljanju lastnih, čisto novih domišljjskih besedil. Lilijana Praprotnik Zupančič oziroma Lila Prap je umetnica, ki je za svoje mojstrske slikanice prejela že več slovenskih nagrad in mednarodnih priznanj. Povsem upravičeno sodi med najbolj priljubljene domače ustvarjalke in med zagotovo najbolj poznane sodobne slovenske ilustratorke v mednarodnem prostoru. (TJ)

Praprotnik-Zupančič, Lilijana: **Mednarodni živalski slovar**.

Ilustr. Lilijana Praprotnik Zupančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Žlabudron), 32 str.

| C | 1. stopnja | ponatis, slovar slikovni, tipografija različna, velike in male tiskane črke
| oglašanje, živali v naravi

Slovar je še ena v vrsti izstopajočih avtorskih slikanic Lile Prap, v katerih so dejansko arhitekturno domišljeno razpostavljeni res vsi njeni elementi. V njej sicer na dvostranskih ilustracijah in z navidez preprostimi, a v njenem že uveljavljenem slogu natanko izdelanimi linijami portretira štirinajst živali. Vsaka izmed njih se pri tem oglašča v svojem jeziku, torej tistem, kot ji ga pripisujejo pripadniki ene izmed narodnostnih skupin. S to drobno domislico, ki v svoji izvedbi sloni na podrobni raziskavi prek interneta pa slikanica postane dragocena knjiga, ki korenito širi meje otrokovega spoznanja: z inovativnim seznanjanjem z obstojem različnih jezikov in pisav mu daje slutiti širino in raznolikost sveta, kar bodo posebej cenili pripadniki manjših in po tradiciji vase zaprtih narodov. A prehod od znanega k neznanemu seveda v slikanici najbolj očitno poteka predvsem na jezikovni ravni in Slovar, ki je v letu 2005 prejel nagrado izvirna slovenska slikanica, bi torej utegnil (predvsem s pomočjo staršev in vzgojiteljev) marsikaterega kratkohlavnika navdušiti za vznemirljivo odkrivanje in okušanje nenavadnih tujih besed, kakršne tičijo tudi v zajetnejših slovarjih.

Pravljica o vetru: slovaška pravljica.

Prev. Viktor Smolej. Ilustr. Bogdan Grom. Spr. beseda Slavko Pregl. Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2010. (Zlata bralka, zlati bralec), 22 str.

| L | 1. stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, ponatis, spremna beseda, za uro pravljič
| veter

Pravljica o vetru, slovaška ljudska pravljica, je prvič izšla že pred več kot pol stoletja v knjižni zbirki Čebelica; tudi tokratna posebna izdaja ostaja v prepoznavnem Čebeličinem kvadratnem formatu. Omenjena izdaja je (bila) v obliki darila, kot spodbuda k branju in druženju s knjigo, v prvi vrsti namenjena otrokom, ki so prvič zasedli šolske klopi. Pred vstopom v pravljico najmlajše bralke in bralce pričaka kratka spremna beseda Slavka Pregla, v kateri jih predvsem pobliže seznani z ilustratorjem Slavkom Gromom. Njegove ilustracije so preproste (tudi po barvni plati, saj sta na beli podlagi, z izjemo naslovnice, uporabljeni le rdeča in črna) in v veliki meri vinjetne, a zelo zgovorne in ponekod tudi duhovite. Besedilo Pravljičice o vetru, ki pripoveduje o tem, kako je ubog čevljar s

pomočjo čudežnega mlinčka, čudežnega sodčka in čudežne vreče postal najbogatejši človek v deželi, je zastavljeno v obliki "postaj" oziroma različnih poskusov odtujitve mlinčka iz čevljarjevih rok. Kot takšno je besedilo razgibano, akcijsko in celo nekoliko napeto, kar je skorajda več, kot bi si lahko poželeli od drobne slikanice. Pravljica o vetru se je že kot šesta po vrsti pridružila izbranim kakovostnim domačim slikanicam, ki so v preteklih letih že razveselile prvošolce. (GK)

Ribičič, Josip: **Miškolin**.

Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Velike slikanice), 67 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, ponatis, za branje v nadaljevanjih

| družina, miši, pogum, pomoč, prijateljstvo, pustolovščine, živali v domišljiji

Josip Ribičič (1886– 1969), ki je bil pomemben na treh področjih, na pedagoško-učiteljskem, uredniško-organizacijskem in na literarno-ustvarjalnem, je ustvaril 40 knjig za otroke in mladino. Med drugim je utemeljitelj slovenske moderne pravljice, s katero je dosegel evropski vrh. Njegova povest *Miškolin*, prvič objavljena leta 1931, sodi med klasike slovenske mladinske književnosti. Z ilustracijami Jelke Reichman je *Miškolin* prvič izšel leta 1969, in pred nami je že 12. ponatis. Za to živalsko pravljico v več poglavjih je značilno prikazovanje stvarnega otroškega sveta v mišjih osebah, Mišonovih, predvsem pa se mladi bralci zlahka prepoznajo v *Miškolinu*, ki ga pisatelj spremlja od rosnih otroških let skozi obdobja šolanja do poroke. Gre za medsebojne odnose in vrsto dogodkov v družinskem in šolskem okolju, ki so upovedeni duhovito in pristrčno, kar daleč presega mestoma eksplicitno (v mladinski literaturi danes preseženo) vzgojnost besedila. Ilustracije Jelke Reichman podčrtujejo živost in živahnost besedila; oboje je kot nalašč primerno za družinsko branje v nadaljevanjih, hkrati pa delu zagotavlja stalno mesto v šolskem branju. (tj)

Richardson, Justin; Parnell, Peter: **In s Tango smo trije**.

Prev. Matej Krajnc. Ilustr. Henry Cole. Ljubljana: Modrijan, 2010, 32 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, spremno besedilo

| drugačnost, družina, homoseksualnost, pingvini, živali v domišljiji

In s Tango smo trije je druga pri nas izšla slikanica na temo homoseksualnosti (prva je *Sosedje in prijatelji* Lawrence Schimela). Zgodba je resnična. V živalskem vrtu Centralnega parka v New Yorku sta se leta 1998 našla in zaljubila pingvina Roy in Silo. Ko je njun skrbnik opazil, da sta v gnezdo položila kamen (posnemajoč druge pingvinje parčke, ki v gnezdih grejejo jajca), jima je sklenil pomagati. Avtorja sta z zgodbo očitno dregnila v bolečo točko ameriške homofobije: knjige s homoseksualnimi vsebinami se namreč pogosto visoko uvrščajo na lestvicah knjig, zaradi katerih starši in učitelji najpogosteje grozijo z umikom del s knjižničnih polic. Med letoma 2007 in 2009 je na vrhu te lestvice kraljevala tudi slikanica *In s Tango smo trije*. Kljub temu je prejela več pomembnih nagrad. Slikanica na preprost, jasen in pregleden način opisuje ljubezen homoseksualnega pingvinjega para kot nekaj povsem naravnega, brez negativnih ali pretirano pozitivnih konotacij glede na ostale pingvinje pare. Morda bi bila zgodba še bolj prepričljiva, če bi med bralce prišla takšna, kakršna v resnici je: resnična. Kot dokumentarna zgodba iz živalskega vrta, torej kot poučna slikanica. (KP)

Riphagen, Loes: **Zverinice iz spalnice: od Akihe do Žbljaca**.

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Loes Riphagen. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG), 2011.

(Gugalnica), 33 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor

| besedne igre, fantastična bitja, nonsens

Rozman, Andrej: **Črvive pesmi**.

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Biserna Čebelica), 16 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, nova izdaja, ponatis

Rozman, Andrej: **Mali rimski cirkus**.

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 2013. (Velike slikanice), 60 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, ponatis, verzi

| besedne igre, nonsens

Mali rimski cirkus je tokrat, devet let po prvem izidu, izšel v večjem (slikaniškem) formatu, ki ga, razumljivo, spremljata tudi nekoliko drugačna oblikovanje oziroma postavitve. Malenkostno se v novi izdaji od stare razlikuje tudi tisk, saj so barve bolj izrazite. Pesmi ostajajo enake, le vrstni red dveh izmed njih je zamenjan (Hrošek Jan ter Žabec Žan in žolna Živa), tudi ilustracije niso spremenjene, le pri zadnjem besedilu (Najbolj dolgočasna knjiga na svetu) je del, ki je zapisan z velikimi pisanimi črkami, postavljen bolj grafično oziroma z večjim poudarkom na vizualnem učinku. Nasploh je treba omeniti, da so Čohove navihane, nagajive, domiselne in duhovite ilustracije bolj izrazite in učinkovite na večjem formatu, kar potrjuje, da je bila selitev med večje platnice s tega vidika smiselna. Sedemindvajset pesmi Andreja Rozmana - Roze zagotovo pozna marsikateri bralec, v novi izdaji pa se bo ob Ustrahavanki, Gravževem dnevu, krokodilu, ki hoče leteti, mleku, ki noče postati kakav, nočni mori lovca Jake in drugih likih »na sveže« zabavalo še nekaj generacij. Predvsem zato, ker lahko verze opišemo z istimi besedami kot ilustracije – so navihani, nagajivi, domiselni in duhoviti, pa še nabriti in kanček poredni, skratka, pisani na kožo mladim, ki se ob knjigah radi dobro in kvalitetno zabavajo. (GK)

Rozman, Andrej: **Uganke: 100 + 1**.

Ilustr. Svjetlan Junaković. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008. (Velike slikanice), 40 str.

| C | 1. stopnja | uganke, velike tiskane črke

To je že druga samostojna zbirka uganek slovenskega odrskega poeta in poetičnega komika Andreja Rozmana Roze. Tokrat so zastavljene uganke grajene po principu »zakaj-zato« oziroma tako, da s preprosto predstavitev posledic sprašuje po vzrokih. Zato so te uganke bolj kot družabnemu zapolnjevanju prostega časa namenjene odkrivanju zanimivosti na preprostih vsakdanjih stvareh: »da lahko prevaža mene, moja sila njega žene«. Temu pustolovsko-uživaškemu konceptu mojstrsko sledi tudi ilustrator. Skupaj sta ustvarila eno najlepših »raziskovalnih« slikanic v letu 2008. (VZ)

Schimmel, Lawrence: **Cecilija in zmaj**.

Prev. Brane Mozetič. Ilustr. Sara Rojo. Ljubljana: Center za slovensko književnost, 2010. (Aleph; 139), 27 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, za uro pravljič

| deklice, pogum, premetenost, zmaji

Ameriški avtor Lawrence Schimmel je doslej izdal več del za odrasle in prek trideset knjig za otroke, v svojih delih pa se pogosto loteva gejevskih, lezbičnih in judovskih tem. Cecilija in zmaj je njegova tretja slikanica, prevedena v slovenščino: Sosedje in prijatelji je izšla leta 2008, leto pozneje pa še Boš bral knjigo z mano? (glej anotacijo: GK, Ozvezdje knjiga, zap. št. 283). Slikanica na neposreden, angažiran način ruši stereotipne delitve na moške in ženske vloge; za svoj poligon si izbere klasično pravljičico. Vitezi se tako spremenijo v vitezinje, krvoločni zmaji postanejo topoglavi kuščarji, nekdanje

nemočne žrtve pa so zdaj pravzaprav dogodivščin željna dekleta, ki se na vsak način trudijo spoznati zmaje. Vitezinja Cecilija je bistroura deklica, ki naj bi viteza rešila pred zmajem, a ugotovi, da s takim princem, ki se je pustil ujeti, nima kaj početi. Težko pričakovano srečanje jo neprijetno preseneti, saj je zmaj vse prej kot občudovanja vredno bitje: neinteligentno, mačistično in dolgočasno. Cecilijo prave dogodivščine čakajo z nekom drugim nekje drugje. Subverzivnost pripovedi spretno utrjujejo humorne, mestoma ironične ilustracije španske umetnice Sare Rojo Pérez, ki rušijo in na novo sestavljajo klasično strukturo pravljicnih elementov. Nenavadno in duhovito branje za vse generacije. (KP)

Schwartz, Roslyn: **Krtji sestrici in mesečna noč.**

Prev. Ljubica Karim Rodošek. Ilustr. Roslyn Schwartz. Ljubljana: Alica, 2005, 32 str.

| C | 1. stopnja | velike tiskane črke

| krti, noč, živali v domišljiji

Zanimivo: krtji sestrici sploh nimata lastnega imena, a to za branje treh kratkih liričnih utrinkov iz njenega vsakdanjika v »žepnem« formatu, sploh ni pomembno. Bolj kot njuna individualnost namreč izstopa njuna medsebojna povezanost ter prostorska in časovna zlitost v eno, kjer so natančne meje med jaz in ti, med subjektom in objektom presežene ob vseprežemajočem zlitju z naravo. Kratka besedila, ki jih bodo otroci in odrasli brali na zelo različen način, učinkujejo zaradi svoje poetičnosti, harmonije in nepretencioznosti kot nekakšna haiku poezija ali pesem v prozi. V tak razmislek vabi tako zgoščenost in skrajna racionalnost pri izbiri besedišča, kratke in učinkovite povedi in dialogi, onomatopeje ter brez očitne poante obremenjen tekst, ki ga v skoraj mojstrski zen drži podčrtavajo še minimalistične, nadvse izčiščene, pa vendar krhke in nežne ilustracije.

Staman, Jasna Branka: **Buča debeluča.**

Ilustr. Kristina Krhin. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2010. (Modri planet), 25 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], za uro pravljic

| kljubovanje, medbesedilnost, modrost

V slogu ljudskih in ponarodelih pravljic, kakršni sta Mojca Pokrajculja in Repa Velikanka, je slikanica o velikanski Buči zgodba o življenju in minevanju. Največja buča, ki je ni bilo moč premakniti, ostane sama sredi polja, čez zimo pa v svoje zavetje sprejme male gozdne živali od miške in polha do čebel, napodi pa divjo svinjo, medveda in sovo, ki so prej lovili njene sedanje prebivalce in jih ogrožali. A s pomladjo se živali iz nje izselijo nazaj v gozd in jo zapustijo, ona pa se zmehča. Medved se vrže nanjo, da se razpoči, svinja pa jo požre. In od buče ostane »eno samcato bučno seme, ki se je neopazno zarilo v zemljo«. Spretno spisano pripoved, ki poteka v enotnem pripovednem loku in brez nepotrebnih zastranitev, dopolnjujejo estetsko dovršene in nagovarjajoče, nekako ljudske ilustracije (s komičnim dodatkom na notranji strani platnic) ter pregledna in premišljena ureditev. (TB)

Steer, Dugald: **Čas za pravljico.**

Prev. Dušanka Zabukovec. Ilustr. Elisabeth Moseng. Ljubljana: DZS, 2004, 12 str.

| C | 1. stopnja | za uro pravljic

| gosi, knjige, lisice, premetenost, pripovedovanje, živali v domišljiji

Slikanica je na pripovedni ravni različica Tisoč in ene noči, saj si glavna junakinja, goska, rešuje življenje s pripovedovanjem pravljic. Pri tem je največja kvaliteta variacije njen humor, kajti tudi same vložene pravljice so duhovite predelave klasičnih kratkih proznih del za najmlajše bralce, v katerih kot

ena glavnih oseb venomer nastopa lisjak, katerega zobovju bi se goska rada izognila. Nadalje je izstopajoča oblikovna podoba knjige, saj so v okvir vstavljene zgodbe dejansko samostojne knjižice, manj uspela pa je slikanica po svoji likovni plati.

Stepančič, Lucija: **Počečkani ropar = Scribble robber.**

Prev. Evald Flisar. Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Sodobnost International, Vodnikova založba (DSKG), 2009. (Spominčice), 76 str.

| C | 1. stopnja | besedilo tudi v drugem jeziku, besedilo tudi v obratni smeri
| risanje, roparji

V drobčni slikanici likovni del pred bralca razigrano, duhovito in drzno razgrinja pripoved. Med platnicami najdemo dečka, ki rad čečka (riše), in njegovo (počečkano) podobo, ki oživi in požene zgodbo v tek ... A tek se na koncu ne konča, ampak začne z novo (počečkano) podobo, z napovedjo novega "zgodbenega dira", ki ga zapoveduje risba. Ilustracije tu in tam, a zanimivo in učinkovito, dopolnjujejo/povezujejo kratka "besedilca" (ta komaj kdaj presegajo dolžino ene povedi), besedilo pa se pojavlja še v obliki stripovsko oblikovanih vložkov, takrat ko spregovorijo liki sami. Zelo sveža, za naš prostor netipična slikanica bo zagotovo prevzela mlade in starejše bralce, ki uživajo, če jih branje preseneča, izziva in spodbuja k odkrivanju. Najbrž bo blizu tudi ljubiteljem stripa. Zlasti mladi bralci pa bodo lahko zgodbi še kaj dodali s pomočjo priloženega Čečkalnika, ki v nasprotju z običajnimi pobarvankami vrata v svet domišljije odpira in ne zapira. In še: Počečkani ropar nikakor ni pretrd oreh za najmlajše začetnike branja; prav tako ga bodo "zmogli" tisti, ki se slovenščine šele učijo. Lahko smo veseli, da je tokrat v dvojezični zbirki Spominčice izšla knjižica, ki jo prav zaradi naslovniške odprtosti lahko damo v roke različnim starostnim skupinam bralcev "začetnikov". (MP)

Stepančič, Damijan: **Zgodba o sidru.**

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Velike slikanice), 33 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], brez besedila, za uro pravljič
| ladje, Ljubljana, sanje, Slovenija

Slikanica brez besedila je izvirna likovna zgodba o sidru, poleg zmaja najbolj prepoznavnem simbolu mesta Ljubljane. Je naslovniško odprta in namenjena bralcem različnih starosti, saj je njena nenavadna in simbolična likovna imaginacija prepričljiv dokaz o moči ilustratorske umetnosti. V likovno zgodbo je vtakanih veliko možnih interpretacij, tako da bo vsak »bralec slik« v njej lahko razbral svojo različico. Kakšna bo, kako se bo razvijala in končala, je odvisno predvsem od opazovalca, saj jo vsakdo lahko prebira in odkriva na različnih nivojih: v posameznih likovnih detajlih, v nizanju prizorov in sooblikovanju zgodbe ali v razreševanju ugank in skrivnosti, ki se skrivajo v pisavi, na starih zemljevidih, zapletenih načrtih ulic in stavb, kjer so združeni sedanost in preteklost, čas in prostor, zunanje in notranje, hipno in večno. Zagonetne in hkrati nadrealistične podobe vstajajo kakor iz sanj ali iz kolektivne podzavesti in so kažipoti v osebne sanjske svetove vsakega bralca. Slikanica je bila nominirana za nagrado izvirna slovenska slikanica 2011. (IM)

Svetina, Peter: **Kako je Jaromir iskal srečo.**

Ilustr. Damijan Stepančič. Celovec: Mohorjeva založba, 2010, 31 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO]
| astronomija, ljubezen, sreča, vztrajnost

Lirična, čeprav zadržana, postavljena v sólo središče svetovljanske Prage in pretkana z meščansko uglajenostjo je ta skorajda nostalgичna pripoved, posvečena zvezdam in sreči, kakor jo je moč videti skozi teleskop raztresenega zvezdoznanca Jaromira. Blago, hudomušno, prijazno in poetično besedilo za vse starosti, kraje in čase pa je tudi stara zgodba o ljubezni, na novo povedana in tako močna, kakor da je privršala s kometom. Da se takšno srečanje s srečo v resnici lahko zgodi tudi vase zazrtemu in v delo zaverovanem zvezdoznanu Jaromiru, pa ima vse zasluge gospodična Jarmila, zelo zemeljsko bitje, ki astronomu pomaga urejati zvezdoslovne zapiske. Stepančičeve ilustracije v tehniki perorisbe dopolnjujejo in nadgrajujejo strogo urejeno besedilo, ki izžareva meščanski svet starodavne Prage z njenimi svetovno znanimi znamenitostmi, kakršna je med drugim cerkev svetega Miklavža, za katero živi Jaromir. To je tudi svet znanosti, ozvezdij, starih knjig in porumenelih zemljevidov, prepletanja preteklosti in sedanjosti, domišljije in realnosti, kar malce spominja na ilustratorjevo Zgodbo o sidru. Slikanica je dovršen umetniški izdelek, v katerem ilustracije in tekst živijo v pravi simbiozi in se prelivajo v eno. (DLV)

Štampe Žmavc, Bina: **Vprašanja srca.**

Ilustr. Daniel Demšar. Maribor: Obzorja, 2008, 33 str.

| C | 1. stopnja

Zbirka prinaša 30 pesmi, izbrušenih mojstrov in tako po vsebinski kot po obrtni plati. Vse pesmi imajo po dve štirivrstični kitici in a-b rimo; poezija se z izčiščenima ritmom in melodijo dogaja malodane kot glasba. Pesmi govorijo o velikih »vprašanih srca«, o temeljnih bivanjskih vprašanih: sprašujejo namreč vse od tega, zakaj veselje nima meja in zakaj je srce, zakaj je pomlad, zakaj je ljubezen, zakaj je smrt idr. Odgovori, ki so pesniško-filozofski, čuteči, globoko zavezani življenju, bralca prepričajo in očarajo. In prav takšna je ilustracija, ki žlahtno pesniško tkanje dopolnjuje in zaokrožuje (škoda le, ker je zaradi ilustracije besedilo mestoma težje berljivo). Ustvarjalna dvojica, ki jo sicer že poznamo po nekaterih skupnih delih, je presenetila in očarala s popolno usklajenostjo, silovito umetniško sporočilnostjo in hkrati z umirjeno zrelostjo. Slikanica v celoti je vrhunski dosežek, v estetski užitek tako otrokom kot (še bolj!) odraslim. (TJ)

Uganke zavozlanke.

Ilustr. Ana Razpotnik. Spr. beseda Iztok Ilich. Ljubljana: DZS, 2005. (Klopotec; 2), 32 str.

| C | 1. stopnja | uganke

Slikanica je zbirka blizu 50 slovenskih ugank. Izbor tistih, ki so ljudskega izročila ali delo starejših slovenskih avtorjev, je dobro premišljen, saj prinaša literarno najbolj izbrušene uganke, ki so poleg tega motivno in tematsko raznovrstne in hkrati blizu spoznavnemu in doživljajskemu svetu sodobnih otrok. Posrečena je tudi umestitev besedil v likovno podobo. Vsaka od 15 dvostranskih ilustracij namreč z detajli ilustrira posamezne uganke, skupaj z njimi tvori zaokrožene delce, obenem pa kot celota upodablja določen izbrani košček sveta, situacijo ali razpoloženje. Takšna razporeditev in upodobitev povzroča vrsto medbesedilnih in medpomenskih učinkov, obenem pa tako po literarni kot po likovni plati učinkuje estetsko dovršeno. Posebej velja izpostaviti tudi urednikovo spremno besedo, ki predstavi pomen ugank skozi zgodovino.

Valjavec, Matija: **Pastir.**

Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Zakladi otroštva), 15 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, pravljica klasična, priredba

| čarovnije, dobrot, pomoč, živali v domišljiji

Slovenski pesnik, pripovednik, jezikoslovec, zbiralec ljudskega slovstva in prevajalec, kot pravljicar znan pod imenom Kračmanov, je pripoved v verzih o dobrosrčnem pastirju prvič objavil v Slovenskem glasniku leta 1860 (vir: Matija Kračmanov Valjavec: Poezije. Slovenska matica, 1900). Kot slikanica je izšel leta 1944 z ilustracijami Ksenije Prunk, najbolj znana slikaniška izdaja pa je izšla leta 1958 z ilustracijami Marlenke Stupica, ki je zanje leta 1959 prejela Levstikovo nagrado. Pričujoča izdaja je ponatis izdaje iz leta 1978, vendar v manjšem formatu. Pesnitev je zgrajena po vzoru klasične pravljice, kjer dobro zmaga nad zlim in je pastirjeva nepreračunljiva dobrosrčnost na koncu kraljevsko nagrajena. Čeprav je svet pastirjev sodobnim otrokom po večini izkustveno tuj in je skupaj s prizori iz življenja plemičev zgolj domena pravljic, ostaja sočutje do trpinčenih živali in resnica, da lahko prav vsaka žival človeku pomaga, večno razumljiva in aktualna tema. (VZ)

Verhelst, Peter: **Skrivnostno grlo slavčevo: po pravljici "Slavec" H. C. Andersena.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Carll Cneut. Bibl. predh. Hans Christian Andersen. Olševek: Narava, 2009, 64 str.

| C | 1. stopnja | pravljica klasična, priredba

| glasba, ptice, vrline

V prevodu Mateje Seliškar Kenda se v slovenskem prostoru predstavi razkošna slikanica, delo priznanih flamskih avtorjev, Petra Verhelsta in ilustratorja Carlla Cneuta, ki je bil letos uvrščen med finaliste za prestižno Andersenovo nagrado. Slikanica, ki je prejela številne nagrade in bila prevedena v več jezikov, z vso skrbnostjo na novo pregnete Andersenovo pravljico Slavec. V znamenju Andersena torej oživi znana zgodba, a ko se bralec potopi v poezijo barv in besed, se zdi, da slavec zapoje drugačen spev; sugestivna prvoosebna pripoved deklice mu podari drznejši, močnejši ... skrivnostnejši utrip. Skrivnost, ki jo varuje slavčeva pesem je neupovedljiva in neuničljiva, in prav v tem je njena (pre)moč nad Vsem. Razumevanje kompleksnega razmerja med naravo in človekom spretno upodablja ekspresivno likovno podobenje, ki vzbuja slutnjo sublimnega, skoraj eteričnega pravljичnega imaginarija. Lirične ilustracije osredičajo naravo in postavljajo človeka v podrejeni položaj – narava z vsem svojim bogastvom in raznolikostjo povsem prekrije človeške like, ponekod do nerazpoznavnosti. Njena sveža vseprisotnost je v nasprotju s pastoznimi nanosi, zasičeno ornamentiko in barvno preobloženostjo oblačil, ki s svojo togostjo omejujejo in utesnjujejo; filigranske ilustracije vabijo k podrobnemu opazovanju in odkrivanju prefinjenih detajlov. Vsekakor slikanica, ki ne potrjuje predsodkov o priredbah, prav nasprotno, dodana naj bo k slikaniškim biserom, ki jih je vredno vedno znova poslušati in brati. (KP)

Vitez, Grigor: **Antonton.**

Prev. Anja Štefan. Ilustr. Tomislav Torjanac. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Velike slikanice), 15 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, verzi

| drugačnost, nonsens

Pesmico o Antontonu je napisal hrvaški »klasični« pesnik Grigor Vitez (1911–1966), ki ga pri nas poznamo predvsem po Zrcalcu. Ilustracije je prispeval hrvaški ilustrator mlajše generacije Tomislav Torjanac (1972), ki ga tudi pri nas prav tako že poznamo po ilustracijah v slikanicah Jamesa Joycea Maček in vrag in Neli Kodrič Filipić Punčka in velikan ter po ilustracijah v romanu Yanna Martela z naslovom Pijevo življenje. Pesmica je menda na Hrvaškem že vrsto let tako rekoč ponarodela. V slovenščino jo je prepesnila Anja Štefan, toda prevod mestoma žal zveni nekoliko nerodno. »Antonton je čuden patron, ki vse dela po svoje.« Na prvi pogled je čudaški in povsem samosvoj, torej drugačen in izviren. To je pesnik upesnil na humoren in duhovit način, na kratko in udarno, v

nonsens pesmi. Širina tega »norega« junaka pa v vsej polnosti zaživi v ilustraciji, ki najprej dejansko upodobi vse tisto, o čemer pripoveduje pesem, torej Antontonoovo drugačno vedenje in njegova izvirna dejanja, obenem pa izrazi vse neizmerno pomensko polje nonsens besedila, ki ga bralec zazna, oziroma bi ga lahko zaznal. Ilustracija torej ni le humorna in duhovita, kot je besedilo, ampak izraža tudi vse tisto »med vrsticami«, namreč odločnost, samozavest, silovitost in svobodo glavnega junaka. Neizmernost njegovega duha »ujame« z vehementnostjo in širino, ki izmerja dalje vse do poetičnosti in se tako po svoje vrača k poeziji. (TJ)

Waechter, Philip: **Jaz.**

Prev. Sanda Šukarov. Ilustr. Philip Waechter. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 62 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], naslovniško odprta pripoved, o avtorjih, ponatis

| ljubezen, medvedi, samopodoba, živali v domišljiji

Waechter, Philip: **Sinček sonček.**

Prev. Sanda Šukarov. Ilustr. Philip Waechter. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, 54 str.

| C | 1. stopnja | naslovniško odprta pripoved, o avtorjih

| očetje, rojstvo, sinovi, sreča

Ilustrator Philip Waechter je pri nas že nekaj let prisoten s slikanico Jaz, ki je v letu 2009 dočakala svoj tretji ponatis. Sinček sonček pa tokrat ni prvenstveno namenjen najmlajšim bralcem, temveč navdušuje predvsem novopečene očke, ki se skozi duhovite ilustracije spoznavajo z vsemi tegobami in radostmi očetovstva. Prebujanje, hranjenje, previjanje, prvi pogovori, igra, sprehodi in še mnogo več – vse navrženo spontano in karseda nazorno, predvsem pa humorno. Prizori so nanizani kaotično kot naključno izbrani izseki iz družinskega vsakdana, kar učinkuje dinamično in lahkotno. Prihod otroka je vznemirljiv, zabaven, včasih naporen, a brez dvoma vedno in povsod osrečujoč. Prisrčna slikanica, prežeta z ljubeznijo, veseljem in svežino, ki jih v dom prinaša novo življenje, bo prav gotovo navduševala tako starše kot njihove otroke. (KP)

Weston, Carrie: 2 naslova: **Bravo, Boris!; Ojoj, Boris!**

Prev. Vida Frelih. Ilustr. Tim Warnes. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2011, 32 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| medvedi, pomoč, prijateljstvo, šola, taborjenje, živali v domišljiji

ZGODBICE

Ambjørnsen, Ingvar: **Samson & Roberto. 1, Dediščina po stricu Rin-Tin-Taju.**

Prev. Marija Zlatnar Moe. Ilustr. Per Dybvig. Radovljica: Didakta, 2008, 86 str.

| C | 1. stopnja

| mačke, podjetništvo, psi, revščina, vidre, živali v domišljiji

Knjig o mačkih in psih ali drugih živalih s človeškimi lastnostmi je že na kupe, zato se morebiti komu lahko zdi, da s Samsonom in Robertom nismo dobili ničesar novega. A že prve strani ovržejo takšno mnenje. Pričujoča knjiga je izjemno kakovostna leposlovna knjiga, ki poka po šivih zaradi humorja in igrivih prigod ob obnovi podedovanega penziona, obenem pa mimogrede odstira in razlaga družbeno pomembna vprašanja. Ko je knjiga prebrana in se človek neha smejeti, se vpraša, koliko razumljivih

ekonomskih knjig imamo za to starostno stopnjo, kaj pa knjig o družbenih odnosih, sovražnem govoru, pomenu države. Ne prav dosti. Ali sploh obstaja knjiga, ki bi začetne bralce seznanila z vsem tem v enovitem besedilu? Morda, a seveda v obliki učnega gradiva, z močnim didaktičnim poudarkom, ne pa kot zaokrožen roman. Na videz zapletene pojme, kot so npr. davki, prihranki ali socialna slojevitost, živalski junaki razjasnijo preprosto, nevsiljivo, skorajda neopazno, brez poučnih zastranitev. Črno-bele ilustracije z dinamičnimi črtami, podobnimi kracarijam, ustvarjajo dodatno razposajenost in izjemno dopolnjujejo vrhunsko besedilo. (KS)

Ambjørnsen, Ingvar: **Samson & Roberto. 2, Vražje vrane.**

Prev. Marija Zlatnar Moe. Ilustr. Per Dybvig. Radovljica: Didakta, 2011, 100 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, spremna beseda

| mačke, psi, vrane, živali v domišljiji

V drugi knjigi s Samsonom in Robertom v glavnih vlogah se seveda spet smukajo naokoli tudi ostali zabavni stari znanci iz prve knjige Dediščina po stricu Rin-Tin-Taju: Oli, vidra za vse, jazbečevka Greta, ki je zelo olikan paž, stara sitna purica učiteljica Cviliberg, trgovec von Noj, ki sploh ni noj, ampak bolj štokljja, in poet krt Gregor, ki ima težave z obvladovanjem jeze. Tokrat so Fjordski zaliv rezervirale pankovske vrane z zelenimi irokezami, o katerih Fjordske novice ne poročajo nič bolj obetavnega od notice, da so "... v ZDA po njihovi turneji ustanovili posebno skupino za pomoč zlorabljenim in uničenim hotelirjem." Jasno je, da sledi neprestana akcija, tu in tam ovekovečena s črno-belimi vinjetnimi ilustracijami Pera Dybviga. Če nas je prva knjiga pripravila do glasnega hehetanja, nas bo druga do tihega nasmihanja, kajti dvojka ne stavi več samo na duhovitost in karakternost komiko, pač pa na račun prvega nekaj več prostora nameni resnejšim, nekoliko bolj odraslim temam. Na primer zvezdništvu, ki nima nič kaj dosti proti rahlo odvrtni simbiozi s senzacionalističnim žurnalizmom. Slednjega Norvežan Ambjørnsen v obliki novinarske podgane, ki po najboljših močeh in z vso pesniško, oprostite, novinarsko svobodo pretirava, zelo posrečeno kritično okrca. Nekoliko bolj zrelo torej, a še vedno nadvse kratkočasno! (GK)

Andersen, Hans Christian: **Andersenove pravljice.**

Prev. Silvana Orel Kos. Ilustr. Marija Lucija Stupica. Spr. beseda Judita Krivec Dragan. Ljubljana:

Mladinska knjiga, 2010. (Velike slikanice), 123 str.

| P | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], nova izdaja, pravljica klasična, spremna beseda

Zbirko štirih Andersenovih pravljic, Pastirice in dimnikarja, Letečega kovčka, Svinjskega pastirja in Male morske deklice (vse so v osemdesetih letih dvajsetega stoletja izšle samostojno kot posamične slikanice), ki jih je ilustrirala žal mnogo prezgodaj preminula odlična slovenska ilustratorica Marija Lucija Stupica, lahko doživljamo kot »presežno, sladokusno« knjigo, namenjeno velikim in malim otrokom, ljubiteljem pravljic in žlahtnih ilustracij. Lahko jo pojmujeemo tudi kot spominski album, posvečen ilustratoriki, ki je znala in zmogla odlično upodabljati andersenovski svet, poln svetlobe, pa tudi senc in tragike. Ljubezen do tega sveta se je v ilustratoriki spočela še v otroštvu, sprožila pa jo je pravljica Mala morska deklica, ki jo je prevzela in spremljala vse življenje. Ni bilo naključje, da je svojo ustvarjalno pot začela prav z Andersenovo pravljico Kraljična na zrnu graha in jo s tem avtorjem tudi sklenila. Opozoriti velja še na odlično in poglobljeno spremno besedo Ko v somraku luna zablesti likovne kritičarke in umetnostne zgodovinarke Judite Krivec Dragan, izjemne poznavalke književne ilustracije, ki pomaga razumeti svojevrstne prizore Marije Lucije Stupica in svet Andersenovih pravljic, ki ga ti upodabljajo. (DLV)

Androjna, Irena: **Začarano poletje: roman za otroke.**

Ilustr. Sara Sporn. Ljubljana: Družba Piano, 2009, 223 str.

| C | 1. stopnja | za branje v nadaljevanjih, za pogovore o knjigah
| čarovnice, hrčki, počitnice, živali v domišljiji

Roman za otroke – je avtorica označila svojo pripoved o poletnih dogodivščinah Hrčka in njegove družine, ki jo poleg njega ter mame in očeta sestavljata sestre dvojčici Bibi in Bubi, ter prijateljev in znancev, Vanje, nečakinje čarovnice Copre, Zajca, Bobra, pa čudaškega murna Črika, nenavadnega Beruharja ... Prepletanje literarnih likov, ki jih avtorica vzame iz živalskega sveta in jih opremi s človeškimi lastnostmi, s popolnoma izmišljenimi in takimi, ki jih zaznamujejo "le" sposobnosti čaranja, je zanimivo in malo "diši" po imenitni tovrstni skandinavski tradiciji. Čarobno poletje se začne s čudovitim občutkom svobode, ko Hrček konča šolsko leto, in se po celi vrsti dogodivščin, ki so samo včasih povezane s čarovnijo, konča z zaključkom počitnic in grenko napovedjo slovesa za prijatelje. A knjiga je namenjena bralcem ob zaključku prvega in prehodu v drugo triletnje, ki zagotovo verjamejo vsaj v ščepec čarovnije in v srečen konec, kar avtorica dobro ve ... (MP)

Bauer, Jutta: **Dedkov angel.**

Prev. Veronika Saje. Ilustr. Jutta Bauer. Ljubljana: Sanje, 2006. (Sanjska knjigica), 47 str.

| C | 1. stopnja
| angeli, dedki, življenje

V naslovniško odprti avtorski slikanici spremljamo deda, ki z bolniške postelje pripoveduje svojemu vnuku. V obliki kratkih refleksij razgrinja pred nami svoj življenjski album od brezskrbnega otroštva, mladosti v času hudih preizkušenj, zrelih let, vse do zadovoljne starosti z vnukom ob sebi. Avtorica, priljubljena nemška ilustratorica, ki jo pri nas poznamo predvsem po ilustracijah nekaterih knjig Christine Nöstlinger, s humorjem Quentina Blaka in s spoštljivim minimalizmom v risbi in besedilu ustvari poetično slovo dveh generacij. V to slovo nevsiljivo vplete tudi svoje zavedanje zgodovinske ravni odhajajoče generacije, zaznamovane s preganjanjem nedolžnih (dedov mladostni prijatelj izgine za vedno), z uničevanjem (nacistična nasilnost) in z revščino (od vojne opustošena dežela). Kot humorna distanca slehernemu položaju in s tem brezpogojno življenjeljubje se kot rdeča nit v vsaki epizodi pojavi kroki 'nevidnega' angela varuha. Ta lik dejavno posega v dogajanja vsakega prizora posebej, ne da bi ded angela omenjal ali se njegovih intervencij sploh zavedal. Dedov odnos do angela in s tem tudi utemeljenost angelovih intervencij v ilustraciji je pravzaprav dedov odnos do lastnega življenja in svojevrstna oporoka vnuku: "Bilo je lepo, včasih prav čudovito. Imel sem srečo."

Bauer, Jana: **Groznovilca v hudi hosti.**

Ilustr. Caroline Thaw. Ljubljana: Sodobnost International, 2011. (Čudaške prigode), 104 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor
| gozdovi, vile, živali v domišljiji

Groznovilca, ki se zavoljo prababičine jeze znajde med živalskimi prebivalci Hude hoste, je vsekakor atipična vila. Še sreča, kajti pocukranih, lepih, prijaznih in vljudnih vil je v mladinski literaturi dovolj, če ne že preveč. Jana Bauer zgodbo otroškega romana v enajstih poglavjih gradi na karakterni in situacijski komiki ter deloma – posrečeno – tudi na jezikovni. Knjiga je domišljijsko izjemno bogata – avtorica si izmisli vrsto izvirnih in zabavnih dogodkov, stvari, pojavov in prizorov, na primer čarobno mivko z zanimivimi učinki, Rompus buu, ki se ga "... ne praznuje s torto, ampak s tekmovanjem v pripovedovanju najbolj groznih zgodb. ", Divjalo, ki sproži vprašanje, če je divjalost nalezljiva itd. Ilustracije so tokrat delo tuje likovnice, in sicer Caroline Thaw, Angležinje, živeče v New Yorku; njene

podobe so v celoti gledano zelo usklajene z bogatim domišljjskim svetom besedila in dobro ujamejo razpoloženja, ki prevevajo Hudo hosto in njene prebivalce, je pa treba dodati, da so živalski liki upodobljeni precej bolj prikupno od same groznovice (čeprav si jo je morda avtorica predstavljala prav takšno). Ilustriran roman je torej duhovito branje, iz katerega od prve do zadnje strani veje izrazito simpatičen ton, ki utegne spomniti na Milnovo Stoletno hosto, njene prebivalce in njihove dogodivščine – izvirna naslonitev na tako žlahtno tradicijo seveda zagotavlja odličen uspeh. (GK)

Benedictus, David: **Poletje v stoletni hosti: avtorizirano nadaljevanje izvirnih zgodb o medvedu Puju A. A. Milna.**

Prev. Majda Stanovnik, Urša Vogrinc Javoršek. Ilustr. Mark Burgess. Bibl. predh. Alan Alexander Milne. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Pisanice), 204 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], za branje v nadaljevanjih

| igra, igrače, Medved Pu (literarni junak), medvedi, šola, živali v domišljiji

Angleški pisatelj David Benedictus (1938) je leta 2009 izdal deset novih zgodb po motivih A. A. Milna, slovenski prevod pa je izšel prav ob 85-letnici prvega izida Medveda Puja (Medved Pu, 1926, Hiša na Pujevem oglu, 1928). Benedictus, ki je med drugim Milnejeve zgodbe medveda Puja pripravljaj in režiral za branje na radiu, je tudi v svojih nadaljevanjih povsem ujel Milnejev slog pisanja in način razmišljanja. Njegove zgodbe v Stoletni hosti se dogajajo v istem vzdušju, so podobno prisrčne in polne drobcev življenjskih modrosti. Christopher Robin, Pu, Pujsek, Sivček, nova prijateljica vidra Loti in drugi skupaj preživljajo zabavno poletje, polno novih zanimivih dogodivščin. Mark Burgess je prispeval ilustracije v slogu avtorja izvirnih risb E. H. Sheparda, Majda Stanovnik pa je tudi to delo prevedla v slovenščino prav tako dovršeno kot Milnejevega Puja. Vsi trije, oba ustvarjalca in naša prevajalka, so vsak svoje delo opravili imenitno, naravnost mojstrsko. Kljub odličnosti novih desetih zgodb o medvedu Puju pa se vendarle sprašujemo, kakšen smisel ima, da nekdo drug nadaljuje zaključeno ustvarjalno celoto (čeprav v dveh delih po deset zgodb) nekega avtorja. Menda se je tudi Benedictus spraševal o tem in se bal odziva bralcev ob izidu njegovega nadaljevanja, toda Poletje v stoletni hosti bralci sprejemajo z občudovanjem. (TJ)

Bitenc, Janez: **Leseni ptiček in druge glasbene pravljice.**

Ilustr. Jelka Godec Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. (Murenček), 64 str.

| C | 1. stopnja | note, pravljica glasbena

Boie, Kirsten: **Poletje v Galebji ulici.**

Prev. Amalija Maček. Ilustr. Katrin Engelking. Ljubljana: DZS, 2010, 127 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, za pogovore o knjigah

| družine, otroštvo, počitnice, poletje, prijateljstvo

V knjigi je zbranih trinajst kratkih realističnih zgodbic iz vsakdanjega življenja osmih otrok z Galebje ulice, ki poletne počitnice preživljajo doma. To so preproste in duhovite pripovedi o otroški družini, ki se niti za trenutek ne dolgočasi, saj si neprestano izmišljuje zanimive dogodivščine in vsakovrstna praznovanja, s katerimi povezuje prebivalce z Galebje ulice. Doživljajsko bogat in harmoničen otroški svet raste iz domišljjske igre, s pomočjo katere otroci ustvarjajo množico prijetnih dogodkov: pop koncert, praznovanje rojstnega dne, nevihtno zabavo ... Prisrčna in optimistična atmosfera, brez nasprotij, polna harmonije, ki spremlja otroško radoživost, spontanost in radovednost, spominja na zgodbe Astrid Lindgren o otrocih z »Ropotalnčkove ulice«. Ali kakor pravi osemletna Tara: »Zdaj pa že dobro vemo, da je na Galebji ulici najlepše na svetu.« (IM)

Babica pripoveduje: slovenske ljudske pripovedi.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Niko Grafenauer. Izbr. in ur. Kristina Brenk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1996, 168 str.

| L | 1. stopnja | antologija, ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, nova izdaja, ponatis, priredba
| Slovenija

Brenk, Kristina: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka.

Ilustr. Marlenka Stupica. Spr. beseda Niko Grafenauer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. (Deteljica), 149 str.

| C | 1. stopnja | ponatis
| živali v domišljiji

Dann, Colin: Živali iz Gmajnice.

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Jacqueline Tettmar. Ljubljana: Modrijan, 2010, 286 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], za branje v nadaljevanjih
| narava, živali v domišljiji

Živali iz Gmajnice odkrijejo, da je njihovo življenjsko okolje ogroženo, ker ljudje pospešeno krčijo gozd in si ga vse bolj prilaščajo, zato se zberejo na kriznem posvetovanju. Odločijo se, da se bodo preselile v naravni rezervat, v Park belega jelena, in si tam poiskale svoj novi dom. Na to težko preizkušnjo se odpravijo z zavezo o medsebojnem sodelovanju, zaščiti in pomoči, da bodo vse lahko dosegle zastavljeni cilj. Med dolgo in naporno potjo so pogosto v nevarnosti in skušnjavi, da klonijo in pozabijo na svojo obljubo, vendar se jim kljub nesrečam in izgubam posreči priti, kamor so se namenile. »Otroški roman« o živalih iz Gmajnice ne opisuje ekološke katastrofe, ki jo povzroča človek zaradi svojega pohlepa, in ni zgolj razmislek o ohranjanju narave, temveč je poziv k ekologiji širših razsežnosti oziroma k ekološki etiki. Avtor slednjo razume kot zavezo k solidarnosti, zaupanju in strpnosti ne glede na življenjsko vrsto, kar je na simbolni ravni v besedilu prikazano s prizadevanjem dobro mislečih ljudi, ki niso zgolj uničevalci, ampak varuhi narave in s tem tudi varuhi lastne človeške vrste. Roman je v izvirniku izšel že leta 1979, po njem pa so posneli tudi televizijsko nadaljevanko. (IM)

Doneva, Tamara: Jezerski Sam.

Ilustr. Gorazd Škabar. Ljubljana: Karantanija, 2005. (Krtek), 38 str.

| C | 1. stopnja | naslovniško odprta pripoved

Nekoliko drugačna pravljica se humorno poigrava s starimi vzorci. Ti so neizogibni, saj brez princev, princes, čarovnic in magičnih besed ni pravljič, hkrati pa so lahko drugačni od stereotipnih pričakovanj. Tudi stripovsko razkosane črno-bele ilustracije niso pogoste v pravljičah, vendar sledijo tonu besedila in s svojo zabavnostjo pritegnejo mladega bralca ter popestrijo kratko besedilo. Iz poteka zgodbe bo bralec lahko izluščil moto princeze, ki ga za svojega sprejmejo tudi ostali liki, zlasti osamljeni Jezerski Sam: ni važno, kaj naj bi bila resnica, važno je, da si s stvarnostjo zadovoljen, in še bolje je, če so zadovoljni tudi ljudje okoli tebe. Besedilo je natisnjeno sicer v malih tiskanih črkah, a so dovolj velike tudi za začetnike, žal pa knjiga nekoliko šepa pri tehnični ureditvi, kjer motijo zlasti delitve besed.

Friedman, Joe: **Bubelka in črv.**

Prev. Nataša Virk. Ilustr. Sam Childs. Jezero: Morfem, 2011, 125 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| deklice, deževniki, osamljenost, prijateljstvo, velikani, zapostavljenost, živali v domišljiji

Gomboc, Mateja: **Polonca, mala in velika.**

Ilustr. Ana Razpotnik. Ljubljana: Družina, 2013. (Mavrična knjižnica), 30 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| deklice, družina, problemi najmlajših, vsakdan

Knjiga "drobnih zgodbic" prinaša zgodbe vsakdana in odraščanja Polonce, ki je še predšolski otrok in raste v ljubeči družini. To so pogosto kratki dnevni utrinki, prijetna in manj prijetna doživetja (peripetije), "zgode in nezgode", in spoznanja, ki jih doživlja in spoznava ta prikupna deklica, ki je hkrati v nekaterih situacijah še majhna (ne doseže zvonca pri vhodnih vratih; ko sedi na stolu njene noge še ne dosežejo tal; ne zna še brati ...), hkrati pa je že dovolj velika, saj že veliko zna in zmore (prijazno priskoči na pomoč sosedu in gre iskat v grmovju skrito muco ...). Vedno pa se rada naredi čisto majhno in uživa v očetovem ali pa maminem naročju in njuni naklonjeni bližini. Avtorici je uspelo ustvariti psihološko prepričljiv portret "vrtičkarice" Polonce, ki se zmore še po otroško čuditi svetu, biti radovedna, ob tem pa telesno in duševno raste, zori ... Knjiga prinaša sveže, prikupne, optimistične, tudi duhovite, pa vendar ne idealizirane kratke zgodbe, ki jih bogatijo še razgibane, prijazne in dinamične ilustracije Ane Razpotnik Donati. Kot take so primerne za družinsko branje v nadaljevanjih (tudi kot branje za lahko noč) otroku, ki je podobne starosti kot Polonca, lahko pa nagovarja tudi začetnega bralca, saj so mu ravno prav dolge in zanimive zgodbe iz sveta, ki ga je komaj zapustil z odhodom v šolo, še zagotovo blizu. (DLV)

Habič Pregl, Barbara: **Babičina hiša.**

Ilustr. Jelka Reichman. Spr. beseda Gitica Jakopin. Radovljica: Didakta, 2008, 78 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja

| babice, družina, hiše, otroštvo

Knjiga je prvič izšla leta 1989 v zbirki Pisanice pri založbi Mladinska knjiga. Prisrčna in ganljiva, nekoliko nostalgična zgodba je avtobiografsko obarvana pripoved o otroštvu in odraščanju male Nine v hiši njene babice in se odvija leto dni pred velikimi spremembami, ki napotijo prebivalce babičine hiše vsakega po svoji življenjski poti; poleg babičine stare hiše, ki jo bodo v jeseni prodali, namreč že raste nova. Pripoved prinaša vrsto prijetnih dogodkov, srečanj, pogovorov in praznovanj, vpetih v štiri letne čase, ki razkrivajo slutnjo slovesa, oziroma konca nekega brezskrbnega otroštva, kakor ju s svojimi otroškimi, vsemu naklonjenimi očmi, doživlja Nina pred odhodom v šolo. Avtorici je uspelo prepričljivo izrisati babičino hišo, polno topline, medsebojnega sožitja, razumevanja in strpnosti vseh »prijaznih in smešnih ljudi«, članov družine, prijateljev in živali, ki so kljub siceršnji različnosti povezani med sabo s pristno ljubeznijo. Na neodložljive spremembe gleda avtorica brez patosa in pretiranega obžalovanja; prav tako kakor njena odraščajoča junakinja - s pogumnim zaupanjem v življenje. (IM)

Hänel, Wolfram: **Pogumni Jan.**

Prev. Janko Dolinšek. Ilustr. Alex de Wolf. Ljubljana: Epta, 2000, 47 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, za začetno samostojno branje

| dečki, drugačnost, osamljenost, pogum

Besedilo postavlja v ospredje lik občutljivega, skoraj feminilnega dečka Jana. Ta zaradi introvertirane osebnosti le stežka navezuje stike s svojimi vrstniki, zato postaja tarča njihovega posmeha in se zateka v naravo. Tako ga na sprehodu zanese pot v bližino hiše socialno izoliranega Gašperja, o katerem se govori, da žre otroke. Toda ko dečka ravno takrat nepričakovano zajame snežna nevihta, ga samosvoji samotar reši in napoti domov. Prijetno, čeprav ne vrhunsko ilustrirana knjižica se torej loteva problema neutemeljenih govoric in namigovanj, ki jih povzročajo predsodki, na eni strani so naperjeni proti šibkosti in čustvenosti, na drugi proti samosvojim ljudem. Avtor pri tem slabo utemelji razloge za Gašperjevo svojskost, kar ošibi njegov lik, a ima tudi pozitiven učinek – bralec dobi občutek, da predsodki izvirajo predvsem iz pomanjkanja informacij.

Heine, Helme: **Na srečo imamo prijatelje.**

Prev. Lučka Jenčič. Ilustr. Helme Heine. Celovec: Mohorjeva založba, 2010, 181 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], za uro pravljic

| prijateljstvo, živali v domišljiji

V ilustrirani knjigi je zbranih pet besedil, ki so predhodno že izšla v slikaniški obliki. Eno izmed njih, Prijatelji, je leta 1994 izšlo tudi v slovenščini pri založbi Epta v prevodu Toneta Pavčka. Najlepšim petim pustolovščinam petelinčka Franca Kokota, miška Janija Miška in debelega pujsa Valdemarja je tokrat dodanih še dvanajst kratkočasnih pesmic. Vse slavijo povezanost in nerazdružljivost treh živalskih prijateljev s kmetije na Muljavi, ki skupaj osvajajo in spoznavajo svet ter doživljajo napete pustolovske zgodbe, katerih snovalci so sami, pa naj gre za izlet s čolnom, dirkalnim vozičkom ali za nabrite nočne vragolije ... Da jim idej za »zabavikacijo« ne zmanjka, razberemo iz dnevnika Janija Miška: trije prijatelji svoj igralno-raziskovalni vsakdan pravzaprav živijo skozi vse leto. Knjiga, ki jo odlikujejo tudi humorne in optimistične avtorjeve ilustracije, je namenjena začetnim bralcem, saj so besedila kratka, tisk pa je dovolj berljiv. (IM)

Hub, Ulrich: **Na Noetovi barki ob osmih.**

Prev. Lučka Jenčič. Ilustr. Jörg Mühle. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 2013, 83 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor

| Noe (svetopisemska osebnost), pingvini, prijateljstvo, svetopisemske zgodbe, vera, vesoljni potop, živali v domišljiji

Nemški dramatik, scenarist in režiser Ulrich Hub se v slovenščini predstavlja s prevodom dela, ki je prejelo že več pomembnih literarnih nagrad. Odlikujejo ga izrazito dodelani dialogi in dobro poantirani konflikti med junaki, ki vsak s svoje perspektive duhovito parafrazirajo znano svetopisemsko zgodbo o vesoljnem potopu. V Hubovi modernizirani različici imajo pri iskanju odgovorov na temeljne življenjske dileme glavno besedo trije pingvini in debel bel golob, čigar naloga je predstavnik vseh živalskih vrst obvestiti o povodnji ter zanje organizirati in uspešno izpeljati reševalno akcijo. Zgodba se začne, ko pingvini navidez lahkotno, v resnici pa poglobljeno debatirajo o veri, morali, pravičnosti, božjih zakonih ter nastanku in koncu življenja, malo za njihovim prepirom pa se zgodi nepredstavljivo: Bog se jim razodene z novico o pogubljenju in jim ponudi rešilno bilko – dve vstopnici za Noetovo barko. Navodilom navkljub se povabljeni pingvini odločita v ladijsko podpalubje pretihotapati tudi svojega prijatelja, kar je v nadaljevanju vir številnih komičnih situacij, ki jih osmišlja globoka avtorjeva ironična distanca do dandanes prevladujočega in pravzaprav vraževernega odnosa do Boga. Čudovita, spoštljivo provokativna knjiga raznoterih vidikov in globokih

aktualnih pomenov, ki pogumno in brez zadržkov svobodno predružači številne svetopisemske motive, problematizira ustaljene konvencije, relativizira verske dogme, odpira prava filozofsko-teološka vprašanja in nanje ponuja vselej odprte odgovore, ni zanimiva le za otroke, temveč nedvomno tudi za odrasle, ki se bodo ob njej vsak na svoj način neizmerno zabavali in glasno smejali, pa tudi tiho in globoko zamislili. Pogrešamo le spremno besedo, ki bi dodatno osvetlila tako zanimiv tekst. (ZSV)

Jansson, Tove: **Nevidni otrok in druge zgodbe.**

Prev. Nada Grošelj. Ilustr. Tove Jansson. Ljubljana: Modrijan, 2008, 165 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih

| fantastična bitja, troli

Ta zbirka devetih zgodb je četrto delo o muminih, ki je prevedeno v slovenščino (poleg Čarodejevega klobuka, Vražje kresne noči in Zime v Mumindolu). Odkar je finsko-švedska pisateljica, ilustratorica in slikarka Tove Jansson leta 1945 prvič objavila zgodbe o muminih, ki jih sama tudi ilustrirala, so navdušile milijone bralcev po svetu; za svoje delo je prejela vrsto najvišjih nagrad, med drugim Andersenovo nagrado. Mumini so prikupna bitja, ki živijo v Mumindolu in imajo veliko človeških značilnosti in živijo čisto človeška življenja. Ob njihovih preprostih in vsakdanjih dogodkih se odpirajo vprašanja o značajskih lastnostih in medsebojnih odnosih (neodvisnost in medsebojna povezanost, prijateljstvo, spoštovanje tradicije, samozavest ...). Pisateljica prepriča s psihološko globino značajev, orisi nordijske narave in zavzemanjem za vrednote. Zgodbe se s svojim čudenjem nad svetom in življenjem dotaknejo tudi odraslih bralcev. Knjiga – ki je tudi oblikovana zelo lepo – je tako lahko čudovito (družinsko) branje v nadaljevanjih. (TJ)

Jansson, Tove: **Zima v Mumindolu.**

Prev. Darinka Soban. Ilustr. Tove Jansson. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Pisanice), 124 str.

| C | 1. stopnja | knjiga je del nanizanke, za branje v nadaljevanjih

| fantastična bitja, troli, zima

Zima v Mumindolu je tretje v slovenščino prevedeno delo, v katerem spremljamo prigode Muminovih in njihovih prijateljev. Izgled teh junakov tudi v pričujoči knjigi morda celo bolje kot avtoričini opisi predstavijo njene črno-bele ilustracije, ki pred bralca postavijo kopico fantazijskih bitij. Ta pa niso neobičajna samo na pogled, temveč so predvsem njihovi značaji tisti, ki jih napravijo posebne in nezamenljive, saj gre največkrat za prodorne ter izjemno pretanjeno izvedene karikature posameznih človeških značajskih potez. Tudi za Zimo so nadalje značilni natančni in poetični opisi narave, a ta je zrcalna slika tiste, kakršne smo sicer vajeni iz serije o muminih. Glavni junak namreč tokrat prvič izkusi temačnejši letni čas, ki v prvi plan prinaša vse tisto, kar dela z bolj poletnim vzdušjem skrivajo v ozadju. Turobna in nekoliko metafizična plat sveta, kakršna se kaže predvsem z večinoma plašnimi in že zato nedoumljivimi bitji večne teme, je v Zimi sicer mehčana že sproti z znanim ekstrovertiranim karakterjem male Mi, predvsem pa s poanto: Mumin mora sprejeti tudi to plat svojega bivanja, saj se bo po eni strani lahko šele s tem otresel severnjaške zimske depresije in po drugi tudi prišel do globljega razumevanja bolj poletne plati življenja.

Kermauner, Aksinja: **Tema ni en črn plašč.**

Ilustr. Jelka Godec Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001. (Povej mi), 46 str.

| C | 1. stopnja

| drugačnost, invalidnost, nesreče, slabovidnost, slepota

Pisateljica prepričljivo popiše življenjsko zgodbo Klemenca, ki na šolski zabavi ob eksploziji petarde oslepi. Od tega trenutka dalje je v ospredje postavljen Klemenov notranji svet in njegova borba s samim seboj – sprejemanje nove bivanjske pozicije, ki mu določa položaj drugačnosti v odnosu do njegovih videčih vrstnikov. Iz tega dramatičnega notranjega spopada se Klemen vrne kot zmagovalec, z novim in osmišljenim 'uvidom' v življenje, šele ko se pobota z lastno nesrečo. Psihološko dobro utemeljena pripoved tako poudarja pomen podpore najbližjih in strokovnost ustreznih institucij. Prepoznavna didaktičnost, ki nikoli ni nasilna ali moteča, pa zgodbo umešča na samo mejo med poučnim in leposlovnim gradivom za mladino. V tej optiki sta knjigi dodana tudi slikovni slovar, brajeva abeceda ter del besedila iz knjige v brajevi pisavi.

Kočar, Tomo: Zbirka **Lumpi lumpasti**, več naslovov: **Lumpi iz 3. a**, **Lumpi iz 3. a in lumpi iz 3. b.**, **Lumpi iz 3. a se ne dajo**, **Lumpi iz 3. a so (ne)kulturni**, **Lumpi iz 3. a so romantični**, **Lumpi iz 4. a**, **Lumpi iz 4. a gredo na lepše**, **Lumpi iz 4. a se znajdejo**, **Spet lumpi iz 3. a**.

Ilustr. Samo Jenčič. Ljubljana: Zavod Tolovaj, 2006, 2009, 2010, 2011, 2012 (Lumpi lumpasti), 56 str.
| C | 1. stopnja | knjige so del nanizanke, za jezikovno vzgojo, za oklevajoče bralce
| dečki, šola, vragolije

Vsaka knjiga šrinaša po več ilustriranih zgodbic, ki jih povezuje prvoosebni pripovedovalec, tretješolec oz. četrtošolec, ki živahno popisuje dogodke iz družinskega in šolskega življenja. Kratki stavki so torej v skladu z mladostjo junaka, v katerega se avtor odlično vživi zahvaljujoč dobremu poznavanju psihologije otrok. Njihova logika, živahnost, predrznost in iznajdljivost sta mu namreč kar se da domači, na zalogi ima tudi nemalo posrečenih in duhovitih domislic/lumparij, s katerimi tretješolci oz. četrtošolci grenijo življenje odraslim in jih pehajo živčnim zlomom naproti. Zabavno branje, ki utegne tudi najbolj zagrizene nasprotnike knjig prepričati o njihovi zablodi.

Kolbič, Gabrijela: **Ljubo doma**.

Ilustr. Urška Stropnik Šonc. Maribor: Pivec, 2011, 43 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor
| aparati, gospodinjstvo

Konc Lorenzutti, Nataša: **Kakšno drevo zraste iz mačka**.

Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2012, 61 str.
| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor
| bratje, družina, sestre, šola

V tej zbirki kratkih zgodbic spoznavamo družino z obema staršema in s tremi oziroma štirimi otroki. Družinsko življenje je predstavljeno z opisi vsakdanjih situacij, kakršne so prepiri ob pisanju domačih nalog, gojenje krompirja, preganjanje šolskih uši in vzgajanje družinskega mačka. Zgodbice ne vsebuje fantastičnih, pravljličnih ali celo nevsakdanjih elementov - izkušnje, o katerih poročajo, pa se najbrž dogajajo v vsaki slovenski družini. A iz njih vejejo prijazen humor, ironična distanca do vsakdanjih tegob in veselje do življenja, ki mu ni odveč tudi kakšen bolj filozofski razmislek, denimo o smislu reševanja brezdomnih ptičkov ali krivičnosti deložacije uši z otroških glav. Vsako od zgodbic pripoveduje eden od otrok v prvi osebi, z jezikom, primernim njegovim letom, kar ustvarja občudovanja vreden vtis prebiranja otroškega dnevnika. Kar zmoti naše gladko branje je menjavanje pripovedovalcev, česar na začetku ne pričakujemo, zato potrebujemo par poglavij, preden

dojamemo, da je govor o isti družini z več pripovednih perspektiv. Zabavna knjiga o čarobnosti banalnega je opremljena s pristržno stiliziranimi in sproščenimi ilustracijami Ane Zavadlav. (il)

Koren, Majda: **Eva in kozel.**

Ilustr. Suzana Bricelj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Deteljica), 88 str.

| C | 1. stopnja

| deklice, družina, koze, namišljeni prijatelji, šola

Knjiga prinaša dvajset kratkih, skrbno pretehtanih in psihološko utemeljenih besedil, ki razkrivajo avtorčin pretanjen posluš za čustveni svet otroka. Notranji monologi sedemletne Eve, ki se ob ločitvi staršev pogumno prilagaja novim razmeram, so prepričljiv prikaz vsakdanjih otroških problemov, povezanih s šolo in z družino, znotraj katerih zasluţimo Evino izgubljenost. Skicozno zasnovane pripovedi povezuje osrednja tema, Evino namišljeno prijateljstvo s plišastim kozlom; gre za fantazijskega zaupnika, ki si ga je deklica ob čustveni prikrajšanosti prisiljena izmisliti, da bi obvladala nove razmere. Ta Evina osamljenost, ki jo avtorica zelo občutljivo nakaţe med vrsticami, je še posebno izstopajoča zaradi osrednje vloge, ki jo Eva dodeli oţivljeni igrači, ne po naključju očetovemu darilu, ki morda namiguje na njegovo razmerje do bivše partnerke in hkrati na Evin razdvojen odnos do njega. Za Evo je kozel edina stalna vez z odsotnim očetom in predstavlja željo po njegovi podpori, humorju, razumevanju in pomoči. Tako ima namišljeni svetovalec pomembno vlogo zlasti pri predelovanju dekličine agresivnosti v odnosu do sošolcev, kar ohranja Evino psihično ravnovesje in nakazuje optimistično razrešitev.

Kos, Gaja: **Grdavši.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Dob pri Domţalah: Miš, 2010, 2011. 35 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, za branje v nadaljevanjih, za začetno samostojno branje
| besedne igre, nonsens, pošasti

Prvenec prevajalke in literarne kritičarke prinaša šest zgodbic iz življenja hudomušnih in grdo-prikupnih bitij, ki v resnici poosebljajo tisto vedenje otrok, s katerim imajo navadno odrasli hude probleme, predvsem tisti, ki se nikoli ne opazujejo. Ob avtorčinem spretnem preigravanju jezika se med vrsticami ponuja verjetnost, da se grdavši pravzaprav rojevajo takrat, ko se odrasli zgrdujejo nad otroki, neizmerno radovednost in slo po grdovanju pa grdavšem vzbujajo s svojimi nedoslednostmi, ki jih počasi utrujejo v pregovore in reke. In komaj je avtorica dahnila grdavše na plano, že so se spajdašili z ilustratorjem; kot bi ga čakali, da gre z njimi razgrajati v galerijo, se hecat v gore in se sploh imeti v njihovi družbi čohovsko dobro. (VZ)

Kos, Gaja: **Junaki z ladje Argo.**

Ilustr. Damijan Stepančič. Dob pri Domţalah: Miš, 2013, 39 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], miti

| antika, Argonavti, Grčija, ladje, Ljubljana, zgodovina

Antični junaki so našim mladim bralcem precej poznani, saj so pripovedi o njih kot ponatis ali novost stalnica vsakoletnih izdaj. Pričujoča obnova zgodb slavne ladje Argo pa ima dve posebnosti: o junaštvi argonavtov pripovedujeta domača avtorja, pripovedi poveţeta z našim glavnim mestom in Ljubljano. Avtorica na razumljiv, skoraj faktografski način povzame vsa pomembnejša doţivetja grških pomorščakov, ki jih vsebujejo Najlepše antične pripovedke Gustava Schwaba. S tem postopkom jim odvzame nekaj pravljice meglice in bolj podčrta mitsko trdoto in resnost položajev, v katerih se junaki znajdejo – junaštva so malo bolj "njihova" in malo manj igra bogov. Na ta poudarek

je uglasena tudi mojstrska ilustracija, ki po večini dogodke beleži "od temena do pasu" in s tem podčrta voljo junakov (glava) in njihovo telesno moč (predvsem ramena). Barve in črte je ilustrator prilagodil poslikani keramiki, ki je 5 stoletij pred našim štetjem slovela tudi izven Sredozemlja, in s tem ilustracijam vdahnil nekaj dokumentarnosti, samim zgodbam pa avtentičnost in napetost. Avtorja sta tako ustvarila neposreden svet, kjer se družijo in zapletajo bogovi in smrtniki na način, kot se družijo in zapletajo vse (razumljive in nerazumljive) naravne stvari: življenje, smrt, pogum, strah, premetenost, zahrbtnost, kri in voda, kratka svet, v katerem se odrasli ne morejo skriti za pravljico. Zato je slikaniško razkošna zbirka antičnih junaštev dobrodošla tako za samostojnega mladega bralca kot za družinsko in šolsko branje. (VZ)

Košuta, Miroslav: **Kriško kraške: avtobiografija z izborom otroških pesmi o rodnem Križu, morju in Krasu.**

Ilustr. Klavdij Palčič. [S. l.], Čedad: Revija Galeb, Zadruga Novi Matajur, 2005, 50 str.

| C | 1. stopnja | tipografija različna, zavihki

| Kras, morje, otroštvo, Slovenija, spomini

Pričujoče delo je nadgradnja večletnega sodelovanja obeh avtorjev in njun skupni spomenik, hkrati pa spomenik Križu, Križanom in celotnemu tržaškemu Krasu. Bogata sinteza proze, poezije in likovnega izraza ponuja možnost sprejemanja (ne le branja!) na več ravneh. Najmlajšim je namenjena zlasti poezija z motivi in temami kot so Kras, morje in otroštvo, njena poetičnost pa temelji na ponavljanju in preigravanju znotraj različnih jezikovnih kategorij. Nekaj pesmi je starih, iz že objavljenih zbirk, in te po kvaliteti izstopajo, saj slednja pri novejših ni ravno v ospredju. Kakor koli, odrasle bralce bo najbolj pritegnila poetična avtobiografija, že samostojnim mladim bralcem pa je pravzaprav namenjena zbirka v prvi vrsti, saj jim bo najbolj zanimiva kot celota, tudi z zabavnimi ugankami in upesnjenimi razlagami kraških značilnosti. Ob vsem tem je likovna izpovednost enakovredna besedilni in jo mestoma celo prekaša, zlasti na straneh z zavihki, kjer vsaka ilustracija pripoveduje več zgodb, ki se med seboj prepletajo, pa vendar je vsaka zase tudi samostojno umetniško delo. Pomen ilustrativnega dela nadalje poudarja nenavadno veliki format, ob katerem lahko ilustracije zaživijo v vsej polnosti.

Kovač, Polonca: **Kaja in njena družina.**

Ilustr. Tanja Komadina. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Pisanice), 83 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis, poučno leposlovje, spremna beseda

| deklice, družina, ločitve, matere, očetje, stiske, strah

Zgodba pripoveduje o osemletni deklici, katere starša se ločujeta. Kaja boleče občuti spremembe v družinskem življenju, doživlja stisko, mučijo jo občutki krivde, zapuščenosti, sramu in nemoči. To je realistična zgodba, ki se dogaja marsikateremu otroku. Kaja s težavo doume, da oče in mama kljub njenim željam in prizadevanjem ne bosta več zaživela skupaj, kar vnaša v njene občutke še močnejše strahove in dvome. S pomočjo razumevajoče okolice se ji vendarle uspe prilagoditi novemu življenju, ki postane vsemu navkljub znosno. Knjiga je izšla prvič leta 1999 pri Založbi Mladinska knjiga z naslovom Kaja in njena družina: povedj mi o ločitvi, v zbirki Povedj mi, z ilustracijami Maje B. Jančič, v letu 2013 pa pri isti založbi v zbirki Pisanice, z ilustracijami Tanje Komadina. Knjiga je leta 2000 prejela nagrado večernica. (Pionirska)

Kovač, Polonca: **Pet kužkov išče pravega.**

Ilustr. Aco Mavec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Deteljica), 69 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, ponatis

| hišni ljubljenci, psi, živali v domišljiji

Prvič je ta knjiga pisateljice Polonce Kovač (1937), ki je vse življenje tudi ljubiteljica psov, sploh pa jazbečarjev, izšla leta 1982, torej je pričujoča izdaja – ob njeni 30-letnici – že peta. V nji je nanizanih šest zgodb o jazbečarski mamici in o vsakem njenih petih mladičkov z imeni na B (Bobi, Biser, Bolfi, Bukso in Bubika), ki na pragu svoje pasje odraslosti vsak zase iščejo primerne gospodarja. Iščejo ga seveda po svojih lastnostih, ki so izražene že v naslovu vsake zgodbe. Na koncu vsem uspe in so zadovoljni v svojih novih domovih, medtem ko se jazbečarska mamica počuti malce osamljeno in si že začne izmišljati imena na C. Besedilo je realistično, tretjeosebna pripoved je pisana s pasje perspektive, vse živali so poosebljene, simpatično in do te mere, da se otroci zlahka poistovetijo z njimi. Pristrčne zgodbe, ki v treh desetletjih niso prav nič zgubile doživljajske prepričljivosti in literarne svežine, so primerne za glasno branje otrokom v nadaljevanjih in so lahko privlačno branje začetnim samostojnim bralcem. (tj)

Kovač, Polonca: **Težave in sporočila psička Pafija.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Deteljica), 74 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, spremna beseda

| kmetija, psi, sožitje, strpnost, živali v domišljiji

Polonca Kovač (1937) je napisala vrsto otroških in mladinskih del; pričujoče delo zagotovo zaseda osrednejše mesto, saj gre v resnici za priljubljeno in kakovostno kanonsko besedilo. Prvič je izšlo leta 1986 in tole je že peti izid. Upoveduje vrsto težavnih dogodivščin pri odraščanju psička Pafija v novem okolju in veliko prilagajanja v skupnem življenju z drugimi živalskimi prebivalci kmetije. Kužek sporoča vrsto modrosti, med njimi je morda najpomembnejša ta, da je treba veliko strpnosti za dobre medsebojne odnose, veliko sprejemanja in razumevanja. Za ščepec napetosti pa poskrbita dve sumljivi osebi, ki pa ju – seveda! – Pafi užene v kozji rog. Pripoved je tekoča in humorna, dialogi gibki in duhoviti, kar prispeva k temu, da je besedilo prijetno tako za glasno branje mlajšim otrokom kot odlično berivo začetnim samostojnim bralcem. Razgibanost Pafijevega odraščanja in bogatih medsebojnih odnosov prebivalcev na kmetiji pa odlično upodablja tudi ilustracije Marjana Mančka. (TJ)

Kovač, Polonca: **Zverinice od A do Ž: izbrane zgodbe za otroke.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Marjana Kobe. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007, 2012.

(Sončnica), 320 str.

| C | 1. stopnja | antologija

| živali v domišljiji

Antologija iz obširnega literarnega opusa za otroke Polonce Kovač prinaša izbor nekaterih njenih najpomembnejših besedil, ki so nastali v 70. in 80. letih: Zverinice z Večne poti dalje, Pet kužkov išče pravega, Težave in sporočila psička Pafija, Jakec in stric hladilnik, Vesoljsko jajce ali $1 + 1 = 5$. Izbor, obogaten s pristrčnimi ilustracijami Marjana Mančka, prinaša obilo zabavnega in zanimivega branja na enem mestu. Dobrosrčna in živopisna množica zverinic, od eksotičnih živali iz živalskega vrta in domačih s kmetije do strica hladilnika in vesoljskega petelinčka, zabava s svojimi drobnimi čudaštvii in vedno novimi domislicami. Zverinice so bralcu s svojimi principi, sanjarijami in velikopoteznimi načrti še kako blizu, hkrati pa ostajajo zveste svoji, najpogostejše živalski, naravi. Prav s tem so do neke mere tudi vzgojne: otroke spodbujajo k iskrenosti, ustvarjalnosti, oblikovanju samopodobe, jih navdušujejo

za življenje. Dobrodušni prašič, iznajdljivi hladilnik in razglablajoči krokodil ne nasmejijo le najmlajših bralcev, pa čeprav so s svojo neposrednostjo primerni prav zanje. Dobrodošel in celovit priložnostni izbor ob sedemdesetletnici Polonce Kovač dopolnjujeta tudi pogovor z avtorico in pregled njenega dosedanjega ustvarjanja. (tb)

Kovačič, Lojze: **Zgodbe iz mesta Rič-Rač in od drugod.**

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Študentska založba, 2011, 103 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, nova likovna obdelava, o avtorjih, ponatis, spremna beseda

| dečki, igra, otroštvo, problemi najmlajših

Zbirka kratkih zgodb slovenskega uveljavljenega pisatelja, ki je prvič izšla leta 1962, je tokrat doživela novo izdajo z novimi ilustracijami. V pripovedih, v katerih so glavni junaki večinoma otroci, avtor izhaja iz realnih vsakdanjih situacij (npr. iz otrokovega strahu pred temo, sladkosnednosti, raztresenosti, bahaštva, zmerjanja ipd.), ki so se mu zasidrale v spomin, saj jih je, kot zatrjuje v svoji spremni besedi, doživel v času lastnega otroštva ali pa v obdobju, ko sta odraščala njegova sinova. Zgodbe so prav zato še danes aktualne, četudi so bile napisane pred petdesetimi leti, hkrati pa je Kovačiča v njih, enkrat bolj, drugič manj izrazito, odnašalo v svet igre, domišljije in celo fantastike (ko se npr. fantek po nitki spusti skozi okno na dvorišče, prileti na tla, napravi luknjo v zemljo, leti skoznjo in se naenkrat znajde na planem na drugem koncu sveta, kjer se začne njegova nenavadna dogodivščina), s čimer so teksti pridobili in do danes ohranili brezčasno pravljичno dimenzijo, ki vabi k branju nove in nove bralce. (ZSV)

Kovič, Kajetan: **Kako se vrtijo ure: izbrano delo za otroke.**

Ilustr. Jelka Reichman. Spr. beseda Igor Saksida, Marjana Kobe. Bibliografija Katja Kemperle.

Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Sončnica), 264 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, nova izdaja, o avtorjih, ponatis, različne zvrsti, spremna beseda, spremno besedilo

Kajetan Kovič (1931) se uvršča med klasike slovenske književnosti, tudi mladinske; njegova besedila za otroke in mladino sodijo tako med kanonska besedila kot tudi med priljubljene (skorajda »ponarodele«) uspešnice. Pričujoča antologija prinaša izbor njegovih najboljših del za otroke: izbor pesmi iz zbirke Zlata ladja, celotno besedilo Piki Jakoba, slikaniški besedili Maček Muri ter Pajacek in punčka, izbor avtobiografskih črtic Zgodnje zgodbe in napol avtobiografskih Pogovorov z mačko Moniko (vsega skupaj 45 odličnih zgodb). Vse ilustracije so delo ilustratorke Jelke Reichman. Posebna dragocenost antologije sta spremni besedi dr. Igorja Saksida Igrivo pesniško popotovanje o Kovičevi poeziji za otroke in dr. Marjane Kobe Na meji med resničnostjo in domišljijo o Kovičevi pripovedni prozi za otroke ter Bibliografija mladinskih knjižnih izdaj Kajetana Koviča, ki jo je pripravila Katja Kemperle, sodelavka MKL, Pionirske. Antologija je lepo darilo pesniku za 80. rojstni dan, še posebej pa bralcem, tako mladim kot odraslim. Kovič tudi sam meni, da njegove »knjige za otroke niso nujno zgolj otroške, ampak so namenjene vsem bralcem ne glede na starost, saj vsak bralec bere knjigo drugače in najde v njej tisto, kar je sposoben ali voljan sprejeti«. (tj)

Kovič, Kajetan: **Moj prijatelj Piki Jakob.**

Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, 2011. (Deteljica), 122 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih

| dečki, igrače, medvedi, učitelji

Zbirka kratkih zgodb Kajetana Koviča, enega osrednjih slovenskih literarnih ustvarjalcev, vsekakor sodi v klasiko slovenske literature za otroke in tudi med kanonska šolska besedila (prvič je izšla leta 1972, pričujoča izdaja je že 13. natis). Glavna književna oseba je igračka, plišasti medved, njegov učitelj v medvedji šoli je majhen deček, ravnatelj pa je njegov oče, ki opisuje različne prigode, ki jih doživljata medvedek in njegov lastnik. Knjiga je zgrajena iz več zgodb, oziroma poglavij (Francoska solata, Piki igra šah, Medvedja mamica, Kdo je Piki ...), v katerih se igra in domišljija prepletata z realnimi dogodivščinami dečka in njegove družine. Zgodbe so prisrčne, nevsiljivo vzgojne, lepo jih dopolnjujejo ilustracije Jelke Reichman. Zgodbe so s svojim družinskim dogajalnim okoljem vsekakor primerne za družinsko branje. (TJ)

Kraan, Hanna: **Čavknjena čarovnica spet razsaja.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Annemarie van Haeringen. Ljubljana: Sodobnost International, 2011. (Čudaške prigode), 158 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, knjiga je del nanizanke
| čarovnice, živali v domišljiji

Kraan, Hanna: **Vrisk.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Mies van Hout. Ljubljana: Sodobnost International, 2013. (Čudaške prigode), 139 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor
| družina, verice, vrtovi, živali v domišljiji

Priznana nizozemska pisateljica slovenski bralci poznamo kot avtorico zgodb o čavknjeni čarovnici, ki po gozdu "straši" tamkajšnje prebivalce, tokrat pa nam v svoji četrti v slovenščino prevedeni knjigi Vrisk ne predstavlja izmišljenih pravljicnih bitij, temveč čisto vsakdanje, četudi v svojih doživljanjih precej počlovečene živali. V tej kratki prozi spoznamo prisrčno družino, sestavljeno iz naslovnega junaka, verička Vrisk, ter njegovih dveh sosedov, glasnega kosa Koka in nergave krote Šobe, ki s svoje posebne perspektive opazujejo človeški svet in se vanj na zabaven način tudi vključujejo. Njihovo prijateljstvo se začne, ko se Vrisk iz gozda, kjer so mu ljudje posekali drevo, na katerem je domoval, preseli na prijeten vrt ob hiši, ki se na prvi pogled zdi nenaseljena. Ko ugotovi, da v njem prebiva prijetna družina Cesar z dvema otrokoma, Šiltkom in Čopko, se s kosovo in žabino pomočjo začne učiti sobivanja z njimi. Sožitja ni težko doseči, saj so ti ljudje dobronamerni, čeprav pa se ne zavedajo, da živali doumejo dosti več, ko si sami lahko predstavljajo. Prav napačne predstave tako enih kot tudi drugih zato pogosto privedejo do komičnih in včasih celo nevarnih zapletov, ki pa se vselej (včasih sicer malce nerealno idilično) razrešijo duhovito in za vse neškodljivo. Prikupno branje je zaradi preprostega jezika, številnih tekočih dialogov in ljubkih enostavnih črno-belih ilustracij kot nalašč za malo mlajše poslušalce, pa tudi za samostojne bralce. (ZSV)

Kremenšek Križman, Manka: **Po sedmih pravljicnih deželah.**

Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: DZS, 2005, 45 str.

| C | 1. stopnja

Knjiga prinaša sedem poetičnih pravljic o malem mestu, ki so sporočilno bogate in duhovite in očarajo predvsem zaradi svoje izvirne estetike, ki še posebej izstopa v jeziku. Slog pripovedovanja je nekoliko privzdignjen, za kanec sentimentalen in nostalgichen, a učinkuje uravnoteženo in brezčasno, saj se pisateljica zgleduje pri klasični umetni pravljici, zlasti pri Wildu in Andersenu. Pripovedim je v

prid, da pravljčarka svoj lirični jezik, ki ga gradi na duhovitih besednih iznajdbah, ritmu, zvočnosti in samosvoji metaforiki, spretno uravnoteži s humorno distanco, ki jo začutimo tudi v poantah. Te so sem in tja nekoliko nekoherentne, povečini pa prinašajo duhovite in presenetljive zasuke. Šibkejša plat te sicer sijajne ilustrirane knjige je prenatrpanost z besedilom, ki liričnim ilustracijam Petra Škerla ne dovoli večjega razmaha. Morda bi bilo zato bolje, če bi posamezni teksti izšli v samostojnih slikaniških izdajah.

Kuyper, Sjoerd: **Kje stanuje Bog?**

Prev. Mateja Seliškar. Ljubljana: Epta, 1999, 112 str.

| C | 1. stopnja

| božič, dečki, dedki, družina, prazniki, vera

Lindgren, Astrid: **Bratec in Kljukec s strehe.**

Prev. Kristina Brenk. Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Andersenovi nagajenci), 143 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, o avtorjih

| dečki, namišljeni prijatelji

Zgodbe o Bratcu in Kljukcu s strehe so v slovenščini izšle že večkrat v najrazličnejših oblikah. Razdelitev na tri posamične knjige sledi originalu, prav tako pa je privlačnejša za mlade bralce, ki bi jih utegnili odbiti debelina knjige, kadar so vse tri zgodbe združene. Bratec, najmlajši v povsem navadni družini, v "čisto navadni hiši in v čisto navadni ulici", se čuti nekoliko odrinjenega od ostalih družinskih članov, precej osamljen pa je tudi Kljukec, ki sam živi na strehi. Med njima se kljub starostni razliki, saj je Kljukec že mož v najlepših letih, razvije prijateljstvo, ki obema pomaga reševati vsakdanje težave. Kljukec pogosto zakuha kakšno vragolijo in je tako antipod ostalim odraslim, saj ga zabava nesprejemljivo vedenje oziroma takšno vedenje še celo spodbuja. Knjige o Kljukcu so podobno kot knjige o Piki Nogavički prežete z nagajivostmi in s humorjem, glavni osebi nista zasnovani klišejsko in dogodki niso predvidljivo vzgojni, kar pa ne pomeni, da bralcu ni jasno, kakšni načini vedenja so sprejemljivi v realnem svetu. (ks)

Lindgren, Astrid: 3 naslovi: **Emil iz Lönneberge; Emilove nove vragolije, Že spet ta Emil.**

Prev. Lena Holmqvist, Vesna Petrič. Ilustr. Björn Berg. Spr. beseda Marjan Marinšek. Maribor: Rotis, 2009. (Astrid), 100 str.

| C | 1. stopnja | knjige so del nanizanke, ponatis, spremna beseda, za oklevajoče bralce

| dečki, podeželje, vragolije

Zbirka treh knjig o dečku Emilu je bila prevedena šele v letih 1993-1995, tokrat gre za ponatis, ki vključuje tudi zapise Marjana Marinška o Astrid Lindgren in njenih delih. Škoda, da ta besedila niso bila posodobljena, saj nepoučeni bralec lahko misli, da je avtorica še vedno živa in da v Sloveniji po letu 1995 ni izšlo nobeno njeno delo. K sreči prav nobenih posodobitev ne potrebujejo besedila Astrid Lindgren. Bralcu bo sicer takoj jasno, da Emil živi v svetu, ki ga je povozil čas, a čas ni povozil Emila in z lahkoto si ga predstavljamo v današnjem času, ko namesto kočije vozi avto ali pa kupuje kolo namesto konja. Vragolije navihanega dečka, ki ima dobrotljive in potrpežljive starše, Astrid Lindgren opisuje z žarom in naklonjenostjo. Kakšnemu odraslemu bi se morebiti zdelo, da gre za nevzgojne knjige, vendar prav prepuščenost, da bralec sam presodi, katera nagajivost je bila res škodljiva, katera pa zabavna in za okolico celo poučna, prinaša tisto dodatno vrednost, ki je vrlina najboljših avtorjev. Za začetke samostojnega branja je forma kratkih zgodb s karikaturnimi originalnimi ilustracijami (od

vinjetnih do celostranskih, ali segajočih čez dve strani) odlična, saj bralcu omogoča obvladovanje krajše količine besedila in uživanje v zaključenih vsebinskih enotah. Kot pri večini knjig Astrid Lindgren pa bodo ob branju uživali tudi starejši bralci, vključno s starši in vzgojitelji. (KS)

Lindgren, Astrid: 3 naslovi: **Kljukec spet leta; Najboljši Kljukec na svetu; Kljukec spet leta.**
Prev. Kristina Brenk. Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Andersenovi nagajenci), 148 str.
| C | 1. stopnja | nova izdaja, o avtorjih
| dečki, namišljeni prijatelji

Zgodbe o Bratcu in Kljukcu s strehe so v slovenščini izšle že večkrat v najrazličnejših oblikah. Razdelitev na tri posamične knjige sledi originalu, prav tako pa je privlačnejša za mlade bralce, ki bi jih utegnili odbiti debelina knjige, kadar so vse tri zgodbe združene. Bratec, najmlajši v povsem navadni družini, v "čisto navadni hiši in v čisto navadni ulici", se čuti nekoliko odrinjenega od ostalih družinskih članov, precej osamljen pa je tudi Kljukec, ki sam živi na strehi. Med njima se kljub starostni razliki, saj je Kljukec že mož v najlepših letih, razvije prijateljstvo, ki obema pomaga reševati vsakdanje težave. Kljukec pogosto zakuha kakšno vragolijo in je tako antipod ostalim odraslim, saj ga zabava nesprejemljivo vedenje oziroma takšno vedenje še celo spodbuja. Knjige o Kljukcu so podobno kot knjige o Piki Nogavički prežete z nagajivostmi in s humorjem, glavni osebi nista zasnovani klišejsko in dogodki niso predvidljivo vzgojni, kar pa ne pomeni, da bralcu ni jasno, kakšni načini vedenja so sprejemljivi v realnem svetu. (ks)

Lindgren, Astrid: **Pika Nogavička.** 8 naslovov.
Prev. Kristina Brenk. Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007, 32 str.
| C | 1. stopnja | knjiga je del nanizanke, nova izdaja
| Pika Nogavička (literarna junakinja)

Pika Nogavička je v slovenščini zdaj dosegljiva tudi v razdrobljeni verziji, in sicer v osmih knjižicah, v katere so zbrana od eno do tri poglavja iz prvotnih izdaj. Vseh skupaj jih je tako (le) osemnajst, vsakega spremlja po ena ilustracija Marlenke Stupica, prevod Kristine Brenkove pa je bil mestoma deležen manjših sprememb in posodobitev. V sedmi knjigi na koncu najdemo dodatek "Pika Nogavička po svetu", v katerem so po abecednem redu navedene države (47 jih je), v katerih lahko otroci v svojem maternem jeziku uživajo v Pikini družbi (zmoti, da se med državami znajde Esperanto!), osmo knjigo pa zaključuje "Življenje in delo Astrid Lindgren", prispevek Centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, v katerem je z nekaj pomembnejšimi letnicami predstavljeno avtoričino zasebno in ustvarjalno življenje, prav tako pa tudi usoda njenih del pri nas. Knjižice bodo nemara uspele navdušiti tudi tiste bralce, ki jim pogled na debelejšje knjige običajno vzame pogum. (gk)

Loewe, Elke: **Pipi in Melkijad.** 3 naslovi: **Mali in veliki pujs na potepu; Mali in veliki pujs v novih zgodbah; Pipi in Melkijad: mali in veliki pujs.**
Prev. Jurij Souček. Ilustr. Dieter Loewe, Ursula Winzentsen. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2013, 31 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjiga je del nanizanke, po animirani predlogi, za oklevajoče bralce
| bratje, modrost, pujsi, živali v domišljiji

Ob omembi nenavadnih imenih 'Pipi' in 'Melkijad' srednja generacija zastrže z ušesi, na ustih jim zaigra nasmešek in v ponotranjenem spominu zazveni nepozabni glas legendarnega igralca Jurija Součka. Risanke z omenjenima junakoma so jih namreč razveseljevale v otroštvu. Mlajša generacija animiranih dogodivščin bratov pujsov skoraj ne pozna ali jih razvajenih od HD-jev in Blu-rayjev njihova grafika težje pritegne. Morda pa jim bodo zato bližje knjige zgodbic, ki jih je po nemškem izvirniku prevedel in priredil isti Jurij Souček. Pri tem je uporabljal enak obrazec kot pri risankah: mlajši in vedoželjni Pipi zastavi starejšemu in 'pametnejšemu' (kar v vseh primerih ne drži) Melkijadu vprašanje. Hitri odgovor je: "Nič lažjega kot to! Pojdi z mano." Med sprehodom včasih prideta do pravega odgovora, včasih pa ostane nedorečen, dvoumen ali razložen le z nasprotjem. Iskrena, čuteča in duhovita pujsa se pogovarjata o naravi in naravnih pojavih, a tudi o bolj abstraktnih, da ne rečemo filozofskih temah. Med drugim, kaj je samota ('najprej kar lepa, kmalu grozljivo butasta'), potrpljenje, lenoba ('ne moreš vedeti, če nikoli nisi smel lenariti in sanjariti'), hrepenenje, sreča ('lahko ti leži pred nosom, pa je ne prepoznaš'). Da 'pametni sprašujejo' in da se do zadovoljivih odgovorov najlažje pride med hojo, so vedeli že stari peripatetiki. To vesta tudi Pipi in Melkijad. In sedaj, ko so nam njune knjige ponujene v branje, je morda primeren čas, da se tudi glagol gibanja 'pujsati', z izpeljankama odpusjati in pripusjati, uvrsti vsaj v Slovar novejšega besedja slovenskega jezika, če že ne v SSKJ. (TO)

MacDonald, Alan: **Trolarije**, 4 naslovi: **Dajmo, troli!; Kozja pogača; Pojdite domov, troli!; Troli na počitnicah.**

Prev. Veronika Rot Gabrovec. Ilustr. Mark Beech. Maribor: Hiša knjig, Založba KMŠ, 2013. (Trolarije), 124 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, knjiga je del nanizanke, za oklevajoče bralce, za začetno samostojno branje

| drugačnost, družina, nogomet, troli

Priznanega britanskega avtorja Alana Macdonalda mladi bralci poznajo že po seriji knjig o Umazanem Bertiju, tokrat pa nam v branje ponuja zabavno zbirko o odštekanih trolih. V zbirki so izšli štirje naslovi: Dajmo, troli!, v kateri si Ulrik Trol najbolj na svetu želi postati del šolske nogometne ekipe, vendar ne pozna pravil; Kozja pogača, kjer se troli pripravljajo na živahno praznovanje trolžiča, a jih z obiskom preseneti grdedi; Pojdite domov, troli!, v kateri se družina trolov po preselitvi bori z neprijaznimi in snobovskimi sosedi ter Troli na počitnicah, ki spremlja trole na kampiranju, kamor se jim zdi, da so jih povabili sosedi Snobeževi, in boju z strašno močvirko pošastjo. Kosmati troli, ki imajo radi hrup, smrad, kože in "človekov" ne razumejo najbolje ter se venomer znajdejo v neprimernih situacijah, prinašajo mladim bralcem obilico zabave, smeha in nenavadnih pustolovščin. Otroci se z njimi zlahka poistovetijo, zato jim nagajive trolarije še dolgo rojijo po glavi. (PP)

MacDonald, Alan: **Umazani Berti**, več naslovov: **Umazani Berti in bacili; Umazani Berti in blato, Umazani Berti in bolhe; Umazani Berti in božična darila; Umazani Berti in deževniki; Umazani Berti in fuj; Umazani Berti in gate; Umazani Berti in riganje; Umazani Berti in smrkelj; Umazani Berti in stranišče.**

Prev. Vesna Sodnik. Ilustr. David Roberts. Tržič: Avrora, 2010, 2011. (Umazani Berti; 7), 95 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjiga je del nanizanke

| dečki, higiena, vragolije

Umazani Berti in ... je serija knjig o (pre)drznih vragolijah naslovnega junaka. V vsaki najdemo tri zgodbe, izpisane v kratkih poglavjih in pospremljene s črno-belimi ilustracijami, ki so najbolj duhovite v obrazni mimiki in telesni drži junakov. Tokrat Berti dojenčico nauči prvo besedo, dresira

deževnike, izdeluje smrdljive bombe, v zabaviščnem parku preizkuša vzdržljivost svojega želodca in nasploh uživa v neumnostih vseh vrst. Fant si morda res vrta po nosu in ima na zalogi kopico norih idej, katerih posledice na svoji koži občutijo predvsem nesrečniki, ki so ob napačnem času v njegovi bližini, vendar je sicer prav simpatičen. Knjige so z zračno postavitvijo, kratkimi, enostavnimi stavki, pogostimi dialogi in zabavnim dogajanjem, v katerem ne manjka divje akcije, kot nalašč tudi za oklevajoče bralce, ki (še) ne verjamejo, da je lahko tudi literatura karseda kratkočasna. (GK)

Makarovič, Svetlana: **Kosovirja na leteči žlici**.

Ilustr. Suzi Bricelj. Dob pri Domžalah: Miš, 2008, 2011. 115 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], | nova izdaja, nova likovna obdelava, o avtorjih
| fantastična bitja

Literarna predloga za radijske in gledališke igre. Klasično pravljичno delo, eno najboljših iz obsežnega opusa izjemne slovenske pravljīčarke, je v najnovejši izdaji dopolnjeno z novimi ilustracijami, ki še s slikovne plati dopolnijo nagajivo in prikupno podobo kosovirjev – puhastih, črnih kosmatincev, ki živijo v žlicah, na katerih rastejo paradižniki, izjemno ljubkih in družabnih, a občutljivih na prehitro zbujanje iz spanja. Originalni pravljīčni liki so premišljeno in kompleksno izdelani, pospremljeni celo z definicijo, ki bralca že na prvih straneh ujame v komično priostren ton zgodbic o kosovirjih. Mala kosovirčka Glal in Glili se tako hitro zlijeta z otrokovim domišljjskim svetom, po drugi strani pa avtorici preko nevsiljivega in zabavnega horizonta naslovnih likov uspe podati originalen in mestoma kritičen vpogled na naš svet. (TB)

Makarovič, Svetlana: **Kosovirja na leteči žlici**.

Ilustr. Matjaž Schmidt. Spr. beseda Boris A. Novak. Ljubljana: DZS, 1994. (Kosovirji; 1), 64 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis

Makarovič, Svetlana: **Mi, kosovirji**.

Ilustr. Suzana Bricelj. Dob pri Domžalah: Miš, 2009, 88 str.

| C | 1. stopnja | knjiga je del nanizanke, verzi, za branje v nadaljevanjih
| fantastična bitja

To je pravzaprav tretji del čarobnih fantazijskih zgodb o kosovirjih, domišljjskih bitjih iz Kosovirije, ki se tokrat podajo na novo potepanje in novim dogodivščinam naproti. Srečujejo nove dobre in slabe junake, od zimskih muc, ki predejo snežno prejo, do hudobne čarovnice Rore, ki je med drugim drobno deklico Mrvico obsodila na večni mraz. Novi domišljjski junaki so tokrat štramfeljni, dogajalni čas je zima, ki nudi veselje na snegu in predvsem spanje pod snežno odejo. Kosovirji in pisateljica se borijo za dobro in želijo živeti spokojno življenje (ni nujno, da koristno), tudi tokrat ne skrivajo nenaklonjenosti do ljudi, posebno močnih in nasilnih. Vse to so vrednote, ki jih pisateljica zagovarja v prvih dveh knjigah (Kosovirja na letečih žlicah in Kam pa kam, kosovirja). Tudi slogovno je besedilo podobno; v prozo so pogosto vložene pesmi, ki jih "pojejo" glavne osebe. Motivno je nova violina, ki jo sicer poznamo že iz pravljice Violinska struna, in moč glasbe, ki privre iz srca. Če je prva knjiga Kosovirja na leteči žlici davnega leta 1974 pomenila novost v otroški literaturi in je druga knjiga Kam pa kam, kosovirja? še utrdila njihovo priljubljenost med mladimi bralci in se potrdila med strokovnjaki, potem za novo knjigo Mi, kosovirji po 35 letih lahko rečemo, da so po vseh ponatisih prvih dveh knjig uspeli ohraniti pisateljico umetniško držo, ne morejo pa biti več tako zanimivi (vsaj za odrasle bralce in strokovno javnost), kot so bili ob nastanku. Morda se zaveda tega tudi umetnica sama, saj nam v zadnjem stavku pove, da sta s starim kosovirjem Ghulom "itak že zdavnaj vse

povedala". "Mi, kosovirji" so polnokrvno (in samozavestno, kot pravi naslov) zasijali v novi podobi Suzi Bricelj. (TJ)

Matè, Miha: **Pobegle kolebnice.**

Ilustr. Tina Perko. Ljubljana: Mladika, 2013. (Trepetlika; 59), 120 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis

Ob 70-letnici – pisatelj Miha Matè je žal ni doživel – je izšla nova izdaja njegove knjige Pobegle kolebnice, ki je prvič izšla leta 1979 in jo je ilustriral Milan Bizovičar. Gre za petnajst zgodb, ki so nastajale ob pisateljevih lastnih otrocih, deklici Katarini in dečku Urbanu, v njunih predšolskih in prvih šolskih letih. Tokrat ne gre za realistične pripovedi, kakršne so njegove zgodbe za mlade bralce (Bosopeta družina in Kurja vojska), ampak so to moderne pravljice, v katerih nastopa tudi poetična domišljija. Resničnost se prepleta z domišljijem, kar je tesno povezano z otroškim doživljanjem sveta, z otrokovo igro, zanimanjem in čudenjem. Vse skupaj je vznemirljivo in privlačno, obogateno s humorjem, značilnim za Matètovo literarno ustvarjanje. Doživljajsko so blizu tudi sodobnim otrokom in so lahko imenitno družinsko branje. Nova likovna obdelava – tokrat jih je ilustrirala Tina Perko – je z barvami najbrž bliže sodobnim mladim bralcem. Tokratna izdaja je brez spremne besede, ki za doživljanje zgodbic res ni potrebna, toda kljub temu nam je žal za spremno besedo Janeza Kajzerja, ki je v prvi izdaji zaokroženo predstavila Matètovo delo za otroke in mladino. (TJ)

Mihelič, Jelka: **Trska in Bajsa Debelajsa.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladika, 2012. (Trepetlika; 56), 147 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], nova izdaja, ponatis

| debelost, deklice, prijateljstvo, samopodob

Milne, Alan Alexander: **Hiša na Pujevem oglu.**

Prev. Majda Stanovnik, Gregor Strniša. Ilustr. E(rnest) H(oward) Shepard. Spr. beseda Majda Stanovnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Pisanice), 188 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, za branje v nadaljevanjih

| igrače, medvedi, živali v domišljiji

Knjiga je nova izdaja z več kot sto barvnimi ilustracijami E. H. Sheparda in s poglobljeno spremno besedo Milnov medvedji pesnik Pu prevajalke Majde Stanovnik. V letu 2008 knjiga praznuje 80. obletnico svojega izida. Izjemnost medvedka Puja dokazuje več desetletna prisotnost in neusihajoča priljubljenost med mladimi bralci in starejšimi, ki se z nostalgичnimi spomini vedno znova vračajo k Pujevim dogodivščinam in v njih odkrivajo nove sporočilne plasti. Dobrodušni medved, ki se mu kar same od sebe porajajo poskočne brundarije in njegovi prijatelji od samozavestnega Zajca do ciničnega Sivčka vsekakor spadajo med klasične like otroške literature in beletristike nasploh. Tega ne dokazujejo le številne knjižne izdaje in ekranizacije, temveč tudi prenosi posameznih likov v druga literarna okolja. V slovenščini je zaživel prav v izdelanem prevodu Majde Stanovnik in s prepesnitvami Gregorja Strniše, ki ohranjajo originalno poigravanje z jezikom, večplastnost sporočila in "medvedov" izjemen posluh za ritem. (tb)

Mlakar, Ida: **Cipercoperček.**

Ilustr. Zarja Menart. Ljubljana: Sodobnost International, 2012. (Spominčice), 42 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor

| čarovnice, prijateljstvo, vragolije

Muck, Desa: **Anica**, 10 naslovov.

Ilustr. Ana Košir. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Anica), 55 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], knjiga je del nanizanke, ponatis, za začetno samostojno branje
| deklice, nesoglasja, prijateljstvo

Zbirka kot založniški projekt, po literarni predlogi je nastala tudi uspešna televizijska nadaljevanka, uveljavlja tip knjige s krajšim besedilom, veliko ilustracijami, večjimi berljivimi črkami in poudarjenim razmikom med vrsticami, s čimer je programsko usmerjena na ciljno skupino otrok v prvem triletju osnovne šole. Kot avtorski projekt Dese Muck in Ane Košir pa prinaša tudi omembe vreden presežek: rahlo žanrsko obarvane zgodbe najprej odlikuje izostren občutek za realnost vsakdanjega življenja sodobnih otrok in iskrenost njegovega opisovanja. Prepričljivost pripovedi izhaja iz domišljeno izbranega glavnega literarnega lika, simpatične in čuteče osemletne Anice, ki se različnih problemov šolskega in družinskega življenja (vrstniškega nasilja, problema smrti, prijateljstva in odnosov v družini) loteva z veliko mero dobre volje, s pozitivno naravnostjo ter s podporo družine. S svojim otroško naivnim, a vendar angažiranim sočutjem vzbuja pri bralcih pozitivno identifikacijo, ki služi kot zgled za ravnanje v podobnih težavah. Ta neopazna vzgojnost, ki je podprta z ravno pravšnjo mero humorja, ustvarja potrebno distanco, s katero se avtorica ob tragičnih dogodkih uspešno izogne pretirani vznesenosti. Vse te poglobitve kvalitete zbirke pa lepo dopolnjujejo tudi realistične, s toplino izniansirane ilustracije in tako ne preseneča, da je bila Anica že večkrat izbrana za Mojo najljubšo knjigo po izboru mladih bralcev. V letu 2005 je prejela tudi Levstikovo nagrado. (im)

Muck, Desa: **Čudežna bolha Megi**, več naslovov.

Ilustr. Maša Kozjek. Spr. besedilo Mateja Plevnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 2013. (Čudežna bolha Megi), 64 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjige so del nanizanke, spremno besedilo, za začetno samostojno branje
| bolhe, hišni ljubljenci, odgovornost, živali v domišljiji

Nanizanka, v kateri vsaka od knjig bralcem pove zgodbo o srečanju in sobivanju otroka, njegovih odraslih in domače živali, ki si jo je izbral. Da se dogodivščine kljub nerodnostim in napakam, ki jih pri ravnanju z živalmi delamo ljudje, razpletejo v zadovoljstvo vpletenih pa tudi bralca, skrbijo čudežne bolhe ... Leposlovnemu delu v vsaki knjižici sledi še priloga, ki jo podpisuje veterinarica. Poučno besedilo bralce seznani s tem, kakšna je in kako skrbeti za domačo žival, o kateri so pravkar prebrali zgodbo. Zbirka je založniški projekt, ki računa na že preizkušene recepte in mladim bralcem ter njihovim staršem ljube avtorske in tematske kombinacije. Obzorju pričakovanj širokega kroga bralcev je zelo prilagojena zlasti zunanja podoba zbirke. Spretno izbrana tematska rdeča nit nanizanke je odnos ljudi, otrok in njihovih staršev do domačih živali, leposlovni del je uspešno dopolnjen z ločenim neleposlovnim besedilom. Kratko besedilo, nezapletene stavčne strukture, velike črke, veliko ilustracij – knjižico bodo brali otroci prvega triletja, zaradi tematike pa bodo še zanimive tudi za nekoliko starejše (zlasti slabše) bralce. Zahvala za to, da vsaka od zgodbic živi prepričljivo literarno življenje, gre zlasti avtorici besedil Desi Muck, ki s svojo humorno, zlasti otrokom naklonjeno držo, zvozi mimo čeri pretirane vzgojnosti, pri čemer nedvoumno pove, kaj je prav in kaj ne. Dragoceno je tudi povsem jasno sporočilo odraslim, da smo za svoje otroke in naše domače živali odgovorni mi. (MP)

Neuendorf, Silvio: **Niko Nosorog pa že ni pošast.**

Prev. Andreja Sabati-Šuster. Ilustr. Silvio Neuendorf. Ljubljana: Kres, 2000. (Berem sam), 44 str.

| C | 1. stopnja | za jezikovno vzgojo, za začetno samostojno branje

| drugačnost, prijateljstvo, živali v domišljiji

Knjiga o nosorogu Niku ne pripoveduje samo o prijateljstvu, pač pa tudi o temačnejših občutjih, kakršne so strah pred neznanim in neutemeljeno sovraštvo. Živali, med katerimi si je Niko kanil poiskati nove prijatelje, se proti nosorogu namreč zarotijo, še preden ga sploh spoznajo: po njihovem je ogromen, ima rog in je nasploh čisto drugačen. Izvirnost samosvoje in zgledno ilustrirane knjige je v tem, da na prizorišče postopoma spušča živali, izmed katerih vsako zaznamuje kakšna posebna (telesna) lastnost. Nekateri so celo malce podobne Niku: medved ni nič manjši od njega in tudi Zaharija Kozel ima rog oziroma kar dva! Avtor na ta način izpostavi različnost kot splošno dejstvo, hkrati pa z blagim tonom razlaga, da prišlekovi ne smemo soditi na prvi pogled, temveč po njihovih dejanjih.

Nöstlinger, Christine: **Bavbrdav.**

Prev. Ana Grmek. Ilustr. Franziska Biermann. Celovec: Mohorjeva založba, 2010, 57 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| duhovi, strah

Janži se boji nevihte in teme, njegova mlajša sestra Mici pa prav ničesar, zato mu nenehno nagaja. Janži se odloči, da ji bo že pokazal, kaj je strah, zato izdelava majhnega strahca bavbrdava, a Mici se ne boji niti tega. Dejansko Janži s tem težave nakoplje le sebi, saj je njegov strah še dojenček, ki ga mora fant ne le skrivati pred družino, ampak tudi hraniti in varovati! K sreči mu zdaj prav Mici priskoči na pomoč in skupaj izdelata mambo bavbrdavko in ... (ne gre, da bi izdali vso zgodbo!). Bratec in sestra (p)ostaneta zaveznika in dobra tovariša pri igri. Ljubezniva in šaljiva zgodba priljubljene avstrijske mladinske avtorice s prikupnimi ilustracijami je torej v prvi vrsti pustolovska pripoved za mlajše bralce in ljubitelje duhov. Knjiga je privlačno branje za začetne samostojne bralce tudi zaradi številnih živahnih dialogov, kratkih stavkov in slikovitega stila pripovedovanja! Je pa to obenem tudi zgodba, primerna za družinsko branje. Tedaj bodo najbrž v ospredje stopila vsa tista sporočila med vrsticami, namreč o nagajivosti med bratcem in sestrico, pa o ljubeči skrbi staršev, o nerazumevanju babice idr. Skupni družinski čas lahko obogati tudi izdelava bavbrdavov, saj so besedilu priložena nazorna navodila v besedi in sliki. (TJ)

Nöstlinger, Christine: **Zgodbe o Francu:** 19 naslovov, prevedenih v slovenščino.

Prev. Lučka Jenčič. Ilustr. Erhard Dietl. Celovec: Mohorjeva založba, (Vigred), 55 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, knjiga je del nanizanke, za začetno samostojno branje

| družina, fantje

Nöstlinger, Christine: **Mini ima talent.**

Prev. Danica Š. Novosel. Ilustr. Christiana Nöstlinger. Ljubljana: Družba Piano, 2010, 64 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], za začetno samostojno branje

| deklice, samozavest, šola

Pričujoča knjižica je že deseti naslov iz serije trinajstih zgodb o Mini, ki sta jih ustvarili avstrijska pisateljica Christine Nöstlinger in njena hči ilustratorica Christiana Nöstlinger. V slovenskem prevodu jih je leta 1997 začela izdajati Slovenska knjiga, zdaj pa vsako leto en naslov ponuja Družba Piano. Ker

serija vztraja v kakovosti, oziroma je pričujoča knjižica morda še boljša kot njene predhodnice, velja nanjo opozoriti. Mini ima sedem let in je za svojo starost zelo velika. Obiskuje 2. razred, je živahna in bistra. Hkrati z družinskimi člani, prijateljico in sošolci se srečuje z različnimi problemi in izzivi, ki jih seveda vedno uspešno razreši. Tokrat opazi, da ima vsakdo talent, samo ona ni v ničemer zares dobra. V resnici pa si hitro zapomni besedila, kar ji pride prav, ko vskoči v šolsko gledališko predstavo namesto manjkajoče Maksi. Tako reši predstavo, obenem pa se ob tem izkaže, da je tudi ona v nečem zares dobra. Besedilo je preprosto, vendar kakovostno, bogato ilustrirano, delno kombinirano s stripom. Primerno je predvsem za začetne mlade bralce; prepletanje besedilnega in likovnega se zdi kot nalašč za sodobne otroke. Tudi ta zgodba je – kot vse v seriji – nevsiljivo vzgojna, napeta in humorna ter pozitivno naravnana. Prevod v slovenščino in oblikovanje sta dognana. (TJ)

Nöstlinger, Christine: **Ognjeno rdeča Friderika.**

Prev. Iva Klemenčič. Ilustr. Christine Nöstlinger. Ljubljana: Ebesede, 2012, 77 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| deklice, drugačnost, lasje, samopodoba, samozavest

Novak, Boris A.: **Mala in velika Luna.**

Ilustr. Danijel Demšar. Ljubljana: DZS, 1994. (Ristanc; 9), 49 str.

| C | 1. stopnja

| luna, veselje, zvezde

Parvela, Timo: **Ela in prijatelji 1; Ela in prijatelji 2.**

Prev. Julija Potrč. Ilustr. Sabine Wilharm. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 2013. (Pisanice), 122 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, knjiga je del nanizanke

| deklice, sošolci, šola, učitelji

V vsaki knjighi knjigi so zbrane štiri zgodbe o deklici Eli in njenem razredu, vse torej postavljene v šolsko okolje, kjer pomembno vlogo odigra tudi živčno razvrteni učitelj, ki se nam ob vseh vragolijah svojih nadebudnih gojencev (v prvi knjigi Ela in prijatelji 1 so bili še prvošolci, v drugi so drugošolci) tu in tam prav zasmili. A še večkrat se moramo dogajanju, ki je pogosto na meji obvladljivega in, resnici na ljubo, včasih tudi čez, nasmejati. V Elinem razredu pač ni nikoli dolgčas. Enkrat imajo opravka z mučiteljico, drugič s Prepirljivcem, enkrat se pripravljajo na tekmovanje v spretnostih, drugič imajo nočno šolo itd. Ob živahni kombinaciji naivnosti, nedolžnosti, razigranosti in prefriganosti se bomo kmalu spomnili na Nikca Renéja Goscinnya ali pa na domače Lumpe Toma Kočarja. Mimogrede, dinamične, zabavne črno-bele ilustracije, ki jih najdemo tako v prvi kot drugi knjigi o Eli, v slovenski izdaji, ne spadajo k finskemu izvirniku, pač pa so vzete iz nemške izdaje. (GK)

Pečjak, Vid: **Drežek in trije Marsovčki.**

Ilustr. Dunja Kofler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Pisanice), 116 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, ponatis, spremna beseda

| dečki, fantastična bitja, Mars (planet), mir, prijateljstvo, pustolovščine, sočutje, solidarnost, veselje, vrednote

Tokratni jubilejni izdaji (tekst je praznoval svoj 50. rojstni dan) je kot uvod v knjigo dodan pisateljov predgovor, kar knjigi daje še dodatno vrednost. Pečjakovo delo je zimzelena fantastična pripoved in hkrati iskren protivojni manifest z elementi znanstvene fantastike in globokim etičnim sporočilom.

Zasnovo je kot prikaz dveh svetov, realnega na Zemlji, kjer živi Drejček s svojo družino, in fantastičnega, idealnega novega sveta na Marsu, kjer ni vojn, kjer starši ne pretepajo otrok in ne umirajo, ko so otroci še majhni, kjer šola ni nujno zlo in kjer velja zakon, da morajo biti otroci srečni. Srečanje obeh svetov se zgodi ob nenavadnem nočnem obisku treh Marsovčkov Miša, Maša in Šaša v Drejčkovi sobi, od koder se stiki nadaljujejo in poglobljajo v pristno medsebojno prijateljstvo, ki pa se mora po pustolovskem obisku Marsa in marsovske družine končati. Avtor pušča mlademu bralcu odprt konec in možnost, da se bodo prijatelji še kdaj srečali, morda takrat ko na Zemlji ne bodo več divjale vojne in ko si bodo Zemljani iskreno prizadevali za mir. (DLV)

Pennypacker, Sara: **Klementina, prijateljica tedna.**

Prev. Simonca Cesar. Ilustr. Marla Frazee. Izola: Grlica, 2012. (Klementina; 4), 148 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, knjiga je del nanizanke

| deklice, družina, pomoč, prijateljstvo, samopodoba, šola, vragolije

Peroci, Ela: **Za lahko noč.**

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Marjana Kobe. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Sončnica), 283 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], lahkonočnica, nova izdaja, ponatis, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih

| igra, Ljubljana, Slovenija

Ta knjiga pravljic je prvič izšla leta 1964, tole je – ob 90-letnici pisateljčinega rojstva – že 6., dopolnjeni natis, ki prinaša 50 pravljic, izbranih iz zbirk Tisočkrat lepa, Majhno kot mezinec, Ptičke so odletele, Na oni strani srebrne črte. Ela Peroci (1922–2001) sodi med najpomembnejše slovenske otroške pisateljice, pravljicarke, ki je ustvarila izvirno različico sodobne pravljice. Pisateljica upodablja doživljajski svet mlajšega otroka, njegovo igro na meji realnega in domišljjskega, s posebnim poetičnim vzdušjem. Njene pravljice, ki so nekatere ne le kanonska besedila šolskega branja, ampak že skoraj »ponarodele« (npr. Muca copatarica, Moj dežnik je lahko balon idr.), je s črno-belimi risbami in barvnimi ilustracijami tenkočutno obogatila ilustratorka Ančka Gošnik Godec. Večina pravljic so takšne literarne mojstrovine, da so v estetski užitek tudi odraslim bralcem. Ti bi si morda v pričujoči izdaji – čeprav je dr. Marjana Kobe s kratko uvodno besedo (le na dobri pol strani) uspela poudariti bistveno o njenem ustvarjanju pravljic – želeli daljšo strokovno predstavitev umetnice Ele Peroci in njenega celotnega opusa, morda tudi njeno celotno bibliografijo. (tj)

Pikalo, Matjaž: **Genija.**

Ilustr. Marjan Manček, Mitja Manček. Ljubljana: Prešernova družba, 2009. (Koledarska zbirka), 147 str.

| C | 1. stopnja

| bratje, družina, sestre, šola, vrtec, vsakdan

Zdi se, da je pisatelj Matjaž Pikalo iznašel vrsto pripovedi, ki prepričljivo podaja občutenja in razmišljanja otrok, saj so priljubljene med bralci in tudi stroka jim je podelila priznanje. Pričujoča knjiga je namreč že tretja v nizu kratkih zgodb, ki so upovedene z značilnim otroškim govorom. Prva tovrstna knjiga je bila Luža: zgodbe za mladino (2001), v kateri je glavni junak vrtčevski deček. Knjiga je leta 2002 prejela nagrado večernica, leta 2004 pa je bila uvrščena na častno listo IBBY. V drugi – z naslovom Samsara (2005) - kratke zgodbe pripoveduje prvošolka. V knjigi Genija pa nastopata bratec in sestra; deček Gen je prvošolec, deklica Nija pa hodi še v vrtec. Izmenično, vsak v svojem

značilnem govoru, pripovedujeta o svojih pripetljajih v vrtcu in šoli ter tudi o skupnih doživetjih v družini. Le-ta so še posebno zanimiva, saj jih razumeta in pripovedujeta vsak po svoje. Njune pripovedi se ločijo tudi na zunaj: Genovo besedilo je napisano z majhnimi tiskanimi črkami in opremljeno z ilustracijami Marjana Mančka, Nijino pa je napisano z verzalkami in opremljeno z ilustracijami Mitje Mančka. Zgodbe so pristrčne in humorne, zelo primerne za družinsko branje. Odraslim bralcem poleg smeha ponujajo z otroške perspektive tudi izhodišča za razmislek o njihovem vzgojnem ravnanju. (TJ)

Pikalo, Matjaž: **Luža**.

Ilustr. Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah: Miš, 2012. (Miškolinke), 131 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis

| dečki, družina, starši, šola, vrtec, vsakdan

Otroški roman Luža, ki je z ilustracijami Marjana Mančka prvič izšel leta 2001 pri Prešernovi družbi, je bil dobro sprejet med mladimi bralci in njihovimi vzgojitelji, doživel je tudi ponatis (leta 2003), prejel pa je tudi nagrado večernica 2001 in IBBY častno listo 2004. Pričujoča izdaja prinaša prenovljeno besedilo in nove ilustracije, ki jih je prispeval Damijan Stepančič. Knjiga je torej v celoti posodobljena, tako po besedilni kot likovni plati. Obe izdaji lahko spodbudita raziskovalne mlade bralce k primerjanju, ugotavljanju razlik in njihovi upravičenosti, predvsem pa strokovnjake k bolj poglobljeni analizi. Za vse bralce pa je najbolj pomembno, da besedilo in ilustracija v novi izdaji delujeta sodobno, obenem pa sta ohranila živahnost, duhovitost, domiselnost in pristrčnost prvotne izdaje v celoti in v mnogih podrobnostih. Specifičen govor in otroški pogled na svet odraslih prvoosebnega pripovedovalca, šestletnega Rana oz. Luže, je tudi zdaj prepričljiv in očarljiv, številne vragolije njegovih vrstnikov v vrtcu ponovno zabavajo, še vedno so »poučni« medsebojni odnosi, predvsem odraslih do otrok, saj so malo drugačni (alternativni, pod vplivom nove duhovnosti). Besedilo je kot nalašč za družinsko branje v nadaljevanjih, ilustracije vabijo v skupno opazovanje, oboje pa v pristrčen pogovor med otroki in odraslimi. (tj)

Potter, Beatrix: **Zbrane prigode Petra Zajca**.

Prev. Branko Gradišnik. Ilustr. Beatrix Potter. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Velike slikanice), 93 str.

| C | 1. stopnja | antologija, nova izdaja, o avtorjih, za branje v nadaljevanjih

| zajci, živali v domišljiji

V tej slikanici so zbrane le štirih zgodbe Petra Zajca Beatrix Potter (Povest o Petru Zajcu, Povest o Benjaminu Zajku Povest o klapičnih zajčkih, Povest o gospodu Lesjaku), natisnjene v izvirni obliki in z vsemi izvirnimi ilustracijami. Morda bodo v tem obsegu bližje sodobnim mladim bralcem, ki naj bi se vsekakor srečali z ustvarjalnostjo angleške avtorice Beatrix Potter (1866-1943), ki sodi med klasike in njene Prigode Petra Zajca med najbolj priljubljene otroške knjige po vsem svetu. Čeprav se je ustvarjalna pot pisateljice in ilustratorke začela leta 1902, smo v slovenskem prevodu dobili Zbrane povesti Beatrix Potter prvič šele leta 1993 in drugič leta 2002 (ob stoti obletnici izida Povesti o Petru Zajcu) Zbrane povesti, izvirno in avtorizirano izdajo, vmes pa je izšla zbirka 12 knjižic (v pomanjšani izvirni izdaji) v zbirki Majcene povesti o Petru zajcu.

Predin, Andrej: **Mica pri babici. Čarobni cilinder**.

Ilustr. Marjan Manček. Jezero: Morfem, 2013, 33 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]

| babice, čarodeji, čarovnije, pustolovščine, vnuki, živali v domišljiji

Čarobni cilindar je prva v načrtovani zbirki Predinovih knjig o Mici pri babici, ki jih bo med seboj očitno povezoval koncept popeljati malega bralca v čarobni svet počitnic pri stari mami, kjer vsakdanje omejitve življenja pod okriljem staršev začasno prenehajo veljati. V prvem delu serije tako Mica med igro z babičinim malim sosedom in svojim dobrim prijateljem Ludvikom najde cilindar, ki ji izpolni vsako izgovorjeno željo: sprva ji pričara le zajčka, nato že na ducate le-teh, nekoliko pozneje pa že govoreče, pisateljjuče krokodile in čebļlave žirafe, ki menijo, da so psi, dokler vsa kolobocija ne doseže vrhunca v neskončnem nakopičenju sladkarij v babičini hiši, ki na ulico bruhajo kar skozi vsa okna, vrata in dimnike. Tu, kakopak, na sceno končno stopi lastnik klobuka, prijazen čarovnik, ki zmešnjavo uredi. Čarobni cilindar je solidna, zabavna otroška knjiga, ki jo sicer nekoliko kazijo občasne nedoslednosti v zgodbi in osebni motivaciji. Razpasla domišljija je za pisatelja nujna, a tudi v otroških zgodbah mora vendarle graditi verjetne in notranje konsistentne svetove z lastno logiko in prepričljivo psihologijo, očitati pa ji je mogoče tudi malce okoren stil (izraza, kot sta "dolgouhec" in "dolgovratka" za zajca in žirafa sta že tako obrabljena, šolska primera "literarnega bogatenja jezika s sopomenkami", da nas ob branju kar zabolijo mentalna ušesa). Zgodbica vendarle dovolj simpatično obuja magijo počitnic proč od doma, da jo Mančkove še vedno odlične ilustracije zmorejo potisniti nekoliko čez rob povprečja domačega otroškega leposlovja. (IL)

Pregl, Slavko: **Juha cviluha.**

Ilustr. Kostja Gatnik. Ljubljana: Karantanija, 2008, 76 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja

Juha cviluha je zbirka enainštiridesetih zgodb oziroma zgodbic (nekatero obsegajo le nekaj stavkov) s predgovorom na čelu. Pregl izhaja iz bolj ali manj vsakdanjih pripetljajev, ki jih začini s humorjem in izvirnimi domislicami, »glavna krivca« zanje pa sta nadebudna in nabrita Arjan in Sanja. Pristno in prisrčno torej preigrava otroški doživljajski svet, igra pa se tudi z besedami – z njihovim pomenom in zvenom, razstavlja jih in sestavlja nove ter izumlja unikatne besedne zveze. Po skoraj tridesetih letih, ki so pretekla od prve izdaje, je knjiga zrasla v višino (beri: tokrat je pokončnega formata), ilustracije Kostje Gatnika pa so v tem času v celoti posivele (beri: tokrat so vse črno-bele). Preglovska hudomušnost in simpatičnost seveda ostajata, zagotovo v veselje novim generacijam kratkohlaničnikov. (GK)

Pregl, Slavko: **Lutke iz sedmega nadstropja.**

Prev. Erica Johnson Debeljak. Ilustr. Ana Zavadlav. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG), 2009.

(Spominčice), 48 str.

| C | 1. stopnja | besedilo tudi v drugem jeziku, besedilo tudi v obratni smeri

| lutke, sosedje

Dvojezično slikanico (slovenščina/angleščina) lahko beremo (tudi) kot kratkočasne napotke za izdelavo (devetih) slovenskih ljudskih literarnih junakov iz papirnašeja oziroma kot priročnik za rekreativne lutkarje in njihove pomočnike. Med geniji v kratkih hlačah, pardon, med blokovskimi otroki, ki z izdelovanjem lutk preganjajo deževne dni in jim gre očitno še posebej v slast domača folklor, so najbolj priljubljeni povodni mož, kralj Matjaž, Peter Klepec, dobra vila izpod Gorjancev, bela kača, zmaj, zlata ptica, jaga baba in špicparkelj. Podroben recept, ki med drugim obljublja protideževne učinke, priporoča čaj ob petih in svari pred cimetovo omako s koprivnimi listi, je s standardno merico dobrodušnega humorja zapisal Slavko Pregl, z ljubeznivimi podobami pa ga je začinila Ana Zavadlav. (GK)

Pregl, Slavko: **Radovedne pravljice.**

Ilustr. Kostja Gatnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2011. (Miškolinke), 53 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO]

| črke, dedki, domišljija, pravljice, vnuki

Zbirka kratkih zgodbic o dedku, vnučki, mucah, sladkih presenečenjih in pravljičah, ki se nikakor nočejo ujeti, ima svojo predhodnico v slikanici Varja se pogovarja (Zadruga Novi Matajur, 2006). Radovedne pravljice kipijo v razgibanih miniaturnih skicah, ki jim dajeta takt otroška neposrednost in domišljija. Poigravanja s stereotipi, ponavljanja v svojevrstnem ritmu, besedna in situacijska komika, zamenjave vlog in besedne igre tako ustvarjajo pisan kalejdoskop hipnih minimalističnih utrinkov. Pristen in neposreden dialog duhovito lovi otroškega duha, na eni strani njegovo nestanovitnost, neučakanost in svojevoljno prilagajanje pravil, na drugi njegovo radovednost, željo po učenju in razigranost. Radovedne pravljice so poklon otroški duši – njeni iskrivosti, razposajenosti in domišljiji. Bolj kot samostojnim bralcem so namenjene skupnemu družinskemu branju, saj je glavni otroški lik predšolski otrok, poleg tega se tematsko navezujejo predvsem na drobce iz vsakodnevnega družinskega življenja in so kot take odlično izhodišče za "medgeneracijska" branja in pogovore. Zbirka je prejela IBBY častno listo 2014. (KP)

Pucer, Sonja: **Kraški trojčki.**

Ilustr. Barbara Koblar. Spr. besedilo Stanislav Renčelj. Ljubljana: Viharnik, 2009. (Čarobni jantar), 24 str.

| C | 1. stopnja | poučno leposlovje, spremno besedilo

| Kras, Slovenija

Slikanica črpa snov iz kraške tradicije, slogovna obdelava motivov pa se zgleduje po ljudski pripovedki. Avtorica uspešno združi napeto in tekočo, skoraj pravljico branje, s poučno komponento – s predstavitvijo obdelave kamna ter pridelave pršuta in terana kot za Kras tipičnih in specifičnih panog – zgodba o treh bratih pa je dopolnjena še s kratkim spremnim zapisom o Krasu, s čimer nadaljuje koncept zbirke Čarobni jantar. Ilustracije ne ponujajo estetskega presežka, so pa nazorne in se skozi celoto dobro oblikovane slikanice smiselno prepletajo z besedilom. Knjiga je tako zanimiva z leposlovnega vidika kot dobro oblikovana slikanica s koherentno zgodbo in hkrati kot popestritev neliterarne obdelave teme (kulturna zgodovina Slovenije), na primer v prvih razredih osnovnih šol. (TB)

Rowlands, Avril: **Živali pomagajo in druge zgodbe.**

Prev. Branko Gradišnik. Ilustr. Priscilla Lamont. Koper: Ognjišče, 2004, 88 str.

| C | 1. stopnja | za branje v nadaljevanjih

| vrtovi, živali v domišljiji

Besedilo je precej bolj kakovostno, kot na prvi pogled obetajo ilustracije. Gre za vrsto zgodbic o družini, ki se je preselila v hišo z vrtom, tamkajšnje živali pa se sprašujejo, kaj lahko od prišlekov pričakujejo. Pripovedi prek tega opisujejo privajanje družinskih članov na novo okolje, hkrati pa tudi privajanje okolja na nove lastnike, pri čemer še zdaleč niso moralistične, pač pa humorne in z odprtimi konci zdravo življenjske. Posebej gre izpostaviti tudi prevod, ki smelo prenaša v slovenščino barvit govor mnogih likov, a pri tem nekoliko pretirava: jezik je v slovenščini še nekoliko bolj zapleten

kot v izvirniku in bo začetnim bralcem najbrž povzročal težave. Tudi zato so te zgodbe še najbolj primerne za družinsko branje.

Rozman, Andrej: **Čofli**.

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Deteljica), 72 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor

| družina, fantastična bitja, gledališče, Ljubljana, prijateljstvo

Rozman, Andrej: 3 naslovi: **Gospod Filodendron; Gospod Filodendron in marsovci; Gospod Filodendron in nogomet**.

Ilustr. Ana Košir. Dob pri Domžalah: Miš, 2011, 2012. 33 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor, knjige so del nanizanke

| drugačnost, neumnost, nonsens

Saddlewick, A. B.: 2 naslova: **Pošastni športni dan; Velik strah**.

Prev. Anja Kokalj. Ilustr. Sarah Horne. Hoče: Skrivnost, 2013. (Strašna Magda), 115 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjiga je del nanizanke, za začetno samostojno branje

| fantastična bitja, šola, tekmovanje

A. B. Saddlewick je psevdonim angleškega pisatelja Tima Collinsa, ki so ga večkrat nagradili tudi mladi bralci. Velik strah in Pošastni športni dan sta prvi knjigi iz zbirke Strašna Magda. A Magda sploh ni strašna, je povsem običajna deklica, ki so ji vseč neobičajne stvari: strupeni bršljan, gojišča za deževnike, kozarci s plesnivo marmelado, pajčevine ... Po spodleteli predstavitvi svojega ljubljenskega podganca Kostje je, v veselje svojih učiteljev, sošolcev in popolne dvojčice Mili, iz Trobentinih stolpov premeščena v Gnijoči gozd. Kljub temu, da so novi sošolci "čudni," ji je nova šola "strašno" vseč, a ostane lahko le, če ji uspe učitelja Von Netopirja prestrašiti in prepričati, da je prava pošast. Zračnost besedila, črno-bele vinjete Sarah Horne, kratkočasna in zabavna vsebina so pravi recept, kako k branju pritegniti oklevajoče bralce ter tiste, ki šele začenejo samostojno brati male tiskane črke. Strašna Magda je prava osvežitev v knjižni ponudbi, brez vil in princes, je dekliški Grozni Gašper. (KK)

Simon, Francesca: **Grozni Gašper**, v slovenščino je prevedenih 15 naslovov.

Prev. Polonca Kovač. Ilustr. Tony Ross. Tržič: Učila International. (Grozni Gašper), 96 str.

| C | 1. stopnja | humor, knjiga je del nanizanke, za oklevajoče bralce

| bratje, dečki, družina, šola, vragolije

Zbirka prinaša vrsto duhovitih realističnih zgodb iz šolskega, družinskega in vrstniškega življenja. V njih pisateljica s posebno naklonjenostjo izpostavi lik porednega otroka, Groznega Gašperja, ki bo s svojim uporništvom in svojeglavostjo nedvomno našel privrženca med številnimi sodobnimi "Struwwelpetri": najprej zaradi situacijskega in besednega humorja, ki je po zaslugi prevajalke odličen tudi v slovenščini, ter nadalje zaradi junakovega lagodnega odnosa do avtoritet in zabavnih ilustracij specialista za upodabljanje malih pošasti. Zbirka poleg tega prinaša unikaten spoj duhovnega ozračja Anglije in ameriške Zahodne obale, prek katerega uspe avtorici izrisati niz psihološko prepričljivih značajev. Predvsem pa je pomembno, da njene pripovedi o Groznem Gašperju ne želijo zgolj zabavati, temveč nas spodbujajo k razmisleku o stereotipnih predstavah o otroku.

Simoniti, Barbara: **Močvirniki: zgodbe iz Zelene Dobreve**.

Ilustr. Peter Škerl. Spr. beseda Marjana Kobe, Pavle Učakar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 294 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih
| barje, drugačnost, narava, sožitje, živali v domišljiji

Izid knjige, ki je nastajala kar nekaj let, je bil nedvomno eden težko pričakovanih dogodkov leta na založniškem področju. In lahko rečemo, da nas knjiga ni razočarala. Dobili smo izvirno zbirko 39 kratkih zgodb, ki mladega bralca popeljejo v fantazijski živalski svet močvirnate Zelene Dobreve. Avtorica nas skozi zgodbe popelje in seznani z vsakdanjikom raznolikih prebivalcev (močvirnikov) Močvirne Loke. Značajsko raznoliki urhi, pajki, krastače, močeradi, žabe ipd. prebivajo v sožitju in harmoniji ter si medsebojno pomagajo, uživajo v življenju v tišini in blaginji ter obilju materialnih dobrin. To blagostanje in počasen ritem, s katerim avtorica opisuje vsakdanja doživetja močvirniških prebivalcev, se odraža tudi v odličnih in razkošnih ilustracijah Petra Škerla in izvirno izpeljanem jeziku, saj si je avtorica za kar nekaj stvari in krajev izmislila nove skovanke. Peter Škerl je za ilustracije v knjigi dobil nagrado Hinka Smrekarja 2012 ter Levstikovo nagrado 2012 za izvirne ilustracije, Barbara Simoniti pa Levstikovo nagrado 2012 za izvirno leposlovno delo. Izvrstno besedilo, razširjeno in nadgrajeno z magičnimi ilustracijami, je primerno tako za mlajše kot tudi za malo starejše bralce. (pp)

Snoj, Jože: **Avtomoto mravlje**.

Ilustr. Melita Vovk-Štih. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1975, 134 str.

| C | 1. stopnja

Sokolov, Cvetka: **Moj dojenček**.

Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2012, 68 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v obratni smeri
| bratje, dojenčki, družina, problemi najmlajših, sestre

Suhodolčan, Primož: **Živalske novice, 1, 2, 3**.

Ilustr. Uroš Hrovat. Ljubljana: Karantanija, 2009. (Živalske novice), 70 str.

| C | 1. stopnja | humor, knjige so del nanizanke, spremna beseda
| živali v domišljiji

Živalske novice 1, 2 in 3 parodirajo rumen, senzacionalističen žurnalizem; vsaj v naslovih, kjer bomo našli številne aluzije na aktualno dogajanje iz človeškega sveta in obetavne duhovitosti tako na vsebinski kot besedni ravni. Med platnicami se potem vendarle skriva vsebina, ki ne sledi povsem (kvazi)žurnalističnemu konceptu, v žanrskem in zvrstnem kolažu ob stripih in enciklopedičnih prilogah namreč vendarle prevladujejo spodobno zabavni leposlovni teksti. Suhodolčan skratka izhaja iz premise, da je rumeni tisk humoristična literatura in ga je treba kot takšnega tudi brati. Vse je mogoče, le malo je resničnega. Hrovat, ki je v črno-beli izvedbi boljši kot v barvah, avtorju duhovito likovno parira, Živalske novice na laž postavljajo vse mlade, ki vztrajajo, da je literatura dolgočasna. (GK)

Svěrák, Zdeněk: **Gospod Klobasnik in gospod Špila**.

Prev. Jernej Juren. Ilustr. Jiří Votruba. Radovljica: Didakta, 2011, 61 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor

| nasprotja, nonsens, prijateljstvo

Priznanega češkega avtorja že poznamo po kratki duhoviti zgodbi z naslovom Očka, ta je bila pa res prima, ki je izšla leta 2000. Pred nami pa so tri "čudaške" zgodbe, polne nonsensnega besednega in situacijskega humorja, v katerih spoznamo gospoda Klobasnika in gospoda Špilo. Zaradi svojih telesnih dimenzij (eden je debel, drugi suh) se lepo dopolnjujeta in sporazumno povežeta v skrbi za preživetje treh pasjih najdenčkov in malega vrabčka. Komični par izvirno udejanja kratkočasne domislice, s katerimi zabava prebivalce malega mesta, neguje njihovo duševno zdravje in obenem služi denar. V tem smislu je najbolj posrečena prodajalna "prijaznih laži", lagarna, v kateri je mogoče najti zdravilo za vse namišljene tegobe tega sveta in ozdraveti predvsem s pomočjo veselja in smeha. (IM)

Svetina, Peter: **Antonov cirkus**.

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Sodobnost International, Vodnikova založba (DSKG), 2008. (Spominčice), 44 str.

| C | 1. stopnja | besedilo tudi v drugem jeziku, besedilo tudi v obratni smeri
| cirkus

Zgodba o Antonovem cirkusu je postavljena v Ljubljano, kamor se na Velikanski sejem pripeljeta Anton in njegov lev, oba z bolhami. Anton se odloči, da bo v praznem paviljonu F nastopal s svojo cirkuško zasedbo, a po Antonovem in levovem umivanju z novim šamponom se bolhe odselijo in cirkuška predstava, v kateri ni več poskočnih bolh, ampak le še Antonovo vtikanje glave v levji gobec, je vedno manj priljubljena. Iz zagate ju reši šele levov obisk Pionirske knjižnice, kjer se spozna s podganami in aristokratskim mačkom, člani gledališke skupine, ki se jima pridruži v cirkusu s svojo gledališko igro Obuti maček in pretkane podgane. Predstava Antonovega cirkusa postane tako slavna, da se vrnejo še pobegle bolhe, tokrat ne le v predstavo, temveč tudi h gostom. Domiselno pripoved v dvojezični izdaji odlikujeta predvsem izjemno tekoča fabula, ki bralca kar posrka v branje in množica komičnih domislic na različnih ravneh (od poigravanje z besedami do sarkazma), ki pa kljub pogostosti nikakor ne delujejo prisiljeno. Zanimiva je tudi postavitev v konkreten časovno-prostorski kontekst, ki jo še podčrtajo zgovorne in hudomušne ilustracije. (TB)

Svetina, Peter: **Modrost nilskih konjev**.

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: DZS, 2010, 60 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], za branje v nadaljevanjih
| besedne igre, modrost, nonsens, povodni konji, prijateljstvo, živali v domišljiji

Pripovedni lok enaindvajsetih kratkih »liričnih pripovedi« s poosebljenimi živalskimi liki je spretno razpet med prozo in poezijo ter v besedila vključuje raznolike lirične poudarke. K temu vtisu zelo pripomorejo ritmizirani pasusi, ki učinkujejo kakor otroške izštevanke (»Dvanajst pingvinov«), zaokrožene modrosti, ki se strnjene berejo kakor programska poezija (»Misli pitona filozofa«), onomatopoiije (»Tišina«), osvobodjena zvočnost (»Naliv«), zanimive besedne igrarije (»Prehlad«), na vsebinski ravni pa kopica bistroumnih nesmislov, ki, povezani z besednimi igrami, izvirno metaforiko ter osupljivimi miselnimi preobrti in humorjem, v pripovedi vnašajo elemente nonsensa. Na vsebinski ravni sta nosilca modrosti poosebljena živalska junaka, nilska konja Hubert in Marcel, poleg njiju pa še vrsta drugih živali, zbranih z različnih koncev sveta, ki predstavljajo vseobsegajoče fantazijsko pripovedno prizorišče (žirafa Leonida, bober Vasko, kenguru Ciril, nosorog Rudolf, dihurka Klavdija idr.). Ti liki zastopajo različne navadne ali nenavadne človeške lastnosti in posebnosti, ob katerih bolj kakor zgodba izstopa zdaj tehten razmislek drugič zabaven domislek (»Družba«, »Glavni«, »Kaj je najpomembnejše«; »Kako srečaš kenguruja«, »Težka knjiga«). Pripovedi so polne življenjskega

optimizma in naivnega humorja ter oksimoronov, kako narediti nekaj lepega iz nič: šopek iz samih rim, izmeriti širino poletja, poslušati tišino, prešteti namišljene pingvine in ob vsem tem početi, kar je na svetu najpomembnejše, se pogovarjati. Poetične zgodbe o prijateljstvu lepo dopolnjujejo tudi ilustracije Damijana Stepančiča. Knjiga se je uvrstila med finalistke za nagrado večernica za leto 2010. (IM)

Tellegen, Toon: **Jutri je bila zabava.**

Prev. Anita Srebnik. Ilustr. Ingrid Godon. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Deteljica), 92 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, za branje v nadaljevanjih

| besedne igre, letni časi, nonsens, zabava, živali v domišljiji

Zgodbe nizozemskega zdravnika, pisatelja in pesnika, čigar zbirki Zabava na Luni in Mala nočna torta s plameni sta prevedeni v slovenščino, so duhovite in očarljive, ker so nenavadne. Živalski junaki, ki se ne razločujejo po velikosti in si prijateljsko delijo skupen »pravljичni« prostor ne glede na to, iz katerega podnebne pasu prihajajo, se nadvse radi zabavajo, zato so bučna druženja njihovo najljubše opravilo. Zbirka prinaša kratke poantirane zgodbe, katerih poglobljena značilnost je humornost v povezavi z nonsensom. Ta se razkrije tudi v tej zbirki: živali nestrpnost čakajo na pomlad, zato da bi spet začele nov cikel druženja, povezovanja in praznovanja. Skozi vse štiri letne čase spremljamo njihove vsakdanje-nevsakdanje zgodbe in »filozofske« razmisleke o pomembno-nepomembnih vprašanjih. Naslov Jutri je bila zabava tako razkriva tudi pisateljev bistrumni razmislek o času, češ da je vse, kar bo, pravzaprav že včeraj. (IM)

Tellegen, Toon: **Mala nočna torta s plameni.**

Prev. Anita Srebnik. Ilustr. Suzana Bricelj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Sončnica), 140 str.

| C | 1. stopnja | naslovniško odprta pripoved

| etika, filozofija, živali v domišljiji

Tudi druga v slovenščini objavljena knjiga kratkih zgodb večkrat nagrajenega nizozemskega pisatelja bo našla sorodno ciljno skupino kot prva. Pripovedi so namreč svojevrstna oblika, za katero je značilna domiselna anekdotičnost, ki ni razvita v prepoznavno zgodbo. Tudi poanta dostikrat ostane razpršena, saj zgodbe zgolj odpirajo nekatera temeljna bivanjska vprašanja, ki so nadalje daleč od družbenosti. Za Tellegenovo pisanje je namreč značilna izrazita individualnost, kakršna se izraža predvsem v likih živalskih posebnosti, ki še najbolj spominjajo na absurdno potencirane Millnove junake; odtod po eni strani njihovo navdušenje nad otroško zastavljenimi rojstnodnevnimi zadevami, po drugi pa radovednost, združena z obskurnimi lastnostmi (na drevesa plezajoči slon). Takšne poteze duhovnega obzorja in karakterjev se kažejo tudi v jezikovni podobi zgodbic, za katero so značilne predvsem igre s prenesenimi pomeni besed. Škoda le, da izbor v drugi polovici zbirke nekoliko omaga, vsekakor pa je vredno pohvaliti ilustracije, za katere je Suzana Bricelj leta 2005 prejela Levstikovo nagrado.

Umek, Evelina: **Malka gre v Trst.**

Ilustr. Živa Pahor. Trst: Mladika, 2004, 88 str.

| C | 1. stopnja | poučno leposlovje

| etnografija, obrti, poklici, Slovenci, Trst

Pripoved je umeščena v leto 1912 in v njeni okvirni zgodbi nastopa mala Malka, ki se na skrivaj odplazi od doma in se z babico odpravi v Trst. Tam se v prvi vrsti pouči o težakih poklicih, nekaterih

vsakdanjih, drugih manj znanih, vsekakor pa odlično predstavljenih v obliki vloženih zgodb. Ob tem Malka v mestu prvič naleti tudi na predstavnike italijanske in nemške narodnosti in je soočena z medetničnimi trenji. Trst je nadalje predstavljen z mestnimi znamenitostmi, glavnimi ulicami in seveda slovenskim Narodnim domom, vse skupaj pa je upodobljeno tudi na preprostih ilustracijah avtoričine stalne sodelavke, prav tako domačinke. Etnografsko in zgodovinsko verno predstavljeno zgodbo in ilustracije ne nazadnje začinijo še narečni izrazi, ki so ali razloženi ali podrobno opisani, in tako branja ne otežujejo.

Vidmar, Janja: **Kekec iz 2. b.**

Ilustr. Ana Razpotnik. Ljubljana, KUD: Sodobnost International, Vodnikova založba (DSKG), 2011, 2012. (Spominčice), 54 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slovar
| fantje, medbesedilnost, šola

White, Elwyn Brooks: **Karlina pajčevina.**

Prev. Nataša Hrastnik. Ilustr. Garth Williams. Ljubljana: Aleph, 1998. (Aleph), 153 str.

| C | 1. stopnja
| drugačnost, prijateljstvo, smrt, živali v domišljiji

Karlina Pajčevina govori o prijateljstvu med pujsom Vilburjem in pajkovko Karlo, ki mu s svojo zvitostjo in spretnostjo reši življenje. Z besedami, ki jih ponoči vtke v svojo mrežo, namreč prepriča gospodarja, da je Vilbur, ki bi moral v kratkem pod nož, čisto poseben pujs. White pa ne izpostavi kot posebne vrednote samo pujsove (domnevne) drugačnosti, temveč poudari različnost vseh bitij, ki naseljujejo hlev ter jo predstavi kot koristno in nujno. Tako so predvsem zanimivi in raznovrstni (živalski) značaji tisti, na katerih temelji Whiteova zgodba o prijateljstvu in minljivosti. Njena vrednost je nadalje v tem, da spodbuja sočutenje z drugimi in drugačnimi ter načenja pomembne etične teme, saj spregovori o razumevanju, navezanosti, hvaležnosti, brezpogojni pomoči, poslanstvu posameznika in še čem.

White, Elwyn Brooks: **Štefan Mali.**

Prev. Nataša Hrastnik. Ilustr. Garth Williams. Ljubljana: Aleph, 1998. (Aleph), 115 str.

| C | 1. stopnja
| drugačnost, družina, živali v domišljiji

Ljubki Štefan Mali je s komaj petimi centimetri in mišjim videzom izrazito drugačen. Prav iz takšne drugačnosti pa izvirajo njegove številne nenavadne dogodivščine in pretehtavanje ustaljenih prepričanj. Spričo dejstva, da je delo prvič izšlo že leta 1945, bo oboje že nekoliko starejšim otrokom dalo vtis zastarelega in že prebranega. Toda najmlajšim samostojnim bralcem, ki so primarni Štefanovi bralci, bo marsikaj vendarle novo. Besedilo je nadalje glede na tovrstno svojo publiko smotno razčlenjeno v kratka poglavja in popestrjeno s preprostimi črno-belimi medbesedilnimi ter celostranskimi ilustracijami.

Widmark, Martin: **Detektivska agencija Lovro in Maja**, več naslovov: **Cirkuška skrivnost; Kavarniška skrivnost; Skrivnost izginulih diamantov; Skrivnostni dogodki v hotelu.**

Prev. Danni Stražar. Ilustr. Helena Willis. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. (Detektivska agencija Lovro in Maja), 74 str.

| C | 1. stopnja | knjige so del nanizanke, za oklevajoče bralce
| detektivni, skrivnosti

Zbirka drobnih detektivk z vsakim naslovom prinaša napeto pustolovščino, bistveno priostreno s sklepnim (ne)pričakovanim preobratom in komičnimi domislicami. Bralec spremlja mlada detektiva Lovra in Majo, ki s pomočjo intuicije in bistro pameti razrešita primere kraj in goljufij, katerim odrasli niso kos. Kratka in enostavna zgodba tako vključuje vse elemente dobre detektivke, v povezavi s pregledno postavitvijo, z razbitostjo na kratka poglavja, z velikimi črkami ter s simpatičnimi in zgovornimi ilustracijami pa je primerna tako za bralce začetnike, ki šele vstopajo v svet malih tiskanih črk, kot za tiste malo starejše, ki imajo rajši krajše, obvladljive bralne zalogaje. (TB, TJ)

Zupan, Dim: **Hektor**, 7 naslovov.

Ilustr. Andreja Gregorič. Ljubljana: Mladika, 2010. (Hektor), 61 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjiga je del nanizanke
| hišni ljubljenci, humor, psi, živali v domišljiji

Sedem knjig iz serije del o črnem labradorcu, ki ga je njegovo dvonožno krdelo krstilo za Hektorja. Gre za prvoosebni pasji pripovedi. Zupan ne predeluje zgolj tipičnih tem, o katerih tako pogosto tečejo sprehajalni pogovori med lastniki psov, pač pa v tekst vtke še marsikaj drugega, tudi sled družbene kritike. Knjigi sta kot nalašč tudi za oklevajoče bralce, saj ponujata kratkočasno, zabavno in, zahvaljujoč obvladljivemu obsegu in dokaj zračno postavljenemu tekstu, ob katerem za pavze poskrbijo ilustracije Andreje Gregorič, tudi udobno branje. (GK)

Zupan, Dim: **Tinček in tri zlate ribice**.

Ilustr. Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2013. (Miškolinke), 79 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO]
| hišni ljubljenci, nesoglasja

Tretješolec Tinček ima v svoji sobi več hišnih ljubljencev, tri zlate ribice, mačka in kanarčka. V njegovi bujni domišljiji včasih prevzamejo človeške lastnosti in tedaj se dogajajo tudi zelo nenavadne reči. Ker so njihovi medsebojni odnosi praviloma zelo neprijetni in ker gredo Tinčku na živce, si zaželi, da bi mu zlate ribice izpolnile eno željo, kakor se to dogaja v pravljicah, vendar se obrne malo drugače. Besedilo je duhovito in humorno, jezik je živ in sočen, bogat z dialogi, kanarček se oglaš v verzih. Prav tako živahna in humorna je likovna oprema z ilustracijami, vinjetami in elementi stripa. Vse skupaj je privlačno in zabavno branje za otroke. Besedilo vsebuje mnogo namigov na dogajanje v človeški skupnosti, kjer se precej pričajo in razpravljajo, tudi o dogajanju v sodobni slovenski družbi, kar bo zabavalo tudi odrasle, če ne predvsem njih. (Teh namigov je veliko, morda celo preveč za otroško knjigo.) Kljub temu dobrodošlo družinsko branje. (TJ)

ZBIRKE PRAVLJIC

An, ban, Ciciban.

Spr. beseda Ida Mlakar, Milček Komelj, Slavica Remškar. Izbr. in ured. Slavica Remškar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Cicibanova zbirka), 259 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija
| letni časi

Nadaljevanje prvega izbora Cicido, Ciciban, dober dan: petindvajset zgodb iz Cicibana in Cicidoja (2004) in Vse najboljše, Ciciban!: 100 in še več najboljših iz šestdesetih letnikov Cicibana (2005) prinaša "še nekaj najlepših iz Cicibana in Cicidoja" iz zadnjih 12 let. To je potovanje z eno samo knjigo skozi štiri letne čase z različnimi literarnimi zvrstmi in z različnimi ilustratorji: prinaša pesmi, uganke, uglasbeno poezijo, pregovore, pravljice, zgodbe, dramska besedila, stripe, zgodbe v slikah, slikopise. Posebna pozornost je namenjena slovenskim avtorjem in slovenskemu izvirnemu leposlovju, klasičnim ustvarjalcem, pa tudi avtorjem srednje in mlajše generacije, med njimi je veliko prejemnikov pomembnih literarnih nagrad za otroke in mladino. Tudi nekaj prevodov sodobnih in klasičnih avtorjev je med njimi. Tudi glede ilustracij je pričujoča antologija pregled ustvarjalnosti zadnjih 12 let, prinaša dela starejših ilustratorskih klasikov do mlajših in najmlajših. Tako v sožitju z besedili zaživi veliko različnih likovnih predstavitev in možnosti. Na notranjih straneh platnic so naslovnice obeh priljubljenih revij, ljubezniv nagovor urednice Slavice Remškar in odlični spremni besedi Ide Mlakar (Potovanje skozi letne čase) in dr. Milčka Komelja (Veseli pozdrav Cicibanovih in Cicidojevih ilustracij). Antologija ohranja najboljše, kar se v periodiki sicer počasi pozabi in izgubi, in je imenitna za družinsko branje! (TJ)

Andersen, Hans Christian: Andersenove pravljice.

Prev. Silvana Orel Kos, Anja Bizjak. Ilustr. Isabelle Brent. Spr. beseda Neil Philip. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007, 2013, 340 str.

| P | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, ponatis, spremna beseda

Zbirka Andersenovih pravljic, ki je izšla v koprodukciji Založbe Mladinska knjiga in mednarodne založbe Reader's Digest, prinaša 40 najboljših Andersenovih pravljic (napisal jih je 156), v prevodu Silvine Orel Kos (prvič so njeni prevodi 50 Andersenovih pravljic iz danščine izšli v zbirki Veliki pravljicarji, Mladinska knjiga, 1998 in 2005). Knjiga je s svojo opremo in z zlato obrezo "pravljčna", že na prvi pogled privlačna tudi mlajšim bralcem in poslušalcem. Razkošne ilustracije so posrečen spoj srednjeveške iluminacije, orientalskega vzorčenja in sodobnih likov. Tudi strokovna spremna beseda je napisana privlačno in prinaša nekaj svežih vsebinskih poudarkov. (tj)

Babica pripoveduje: slovenske ljudske pripovedi.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Niko Grafenauer. Zbr. Kristina Brenk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Deteljica), 164 str.

| L | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, ponatis, priredba
| Slovenija

Cicido, Ciciban, dober dan: petindvajset zgodb iz Cicibana in Cicidoja.

Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Cicibanova zbirka), 95 str.

| C | 1. stopnja | antologija, za začetno samostojno branje

Zbirka je izvrsten pregled krajše slovenske mladinske pripovedne proze zadnjih desetih let, ki je bila objavljena v revijah Cicido in Ciciban. S tem seveda prinaša precejšnjo raznolikost, ki se kaže predvsem na slogovni plati, hkrati pa iz nje kot rdeča nit izstopa poseben pisateljski postopek: velika večina od petindvajsetih del je očitno nastala naslanjajoč se na mladinsko klasiko, saj jo bodisi zavestno variira (Hišica, pospravi se; Orlando, princ), bodisi klasike priključuje v spomin skozi pripoved, kot na primer rodarijevska O Tininem dedku. Kvaliteta tovrstnega domala metafikcijskega postopka od enega do drugega dela vsekakor precej niha, tako da je pomembnejša plat zbirke njena likovna

podoba – hkratno s sodobnimi pisatelji se predstavljajo v antologiji mnogi resnično izstopajoči slovenski ilustratorji, ki resda rastejo tudi iz stilnih postopkov vidnejših tujih kolegov, a na podlagi tega uveljavljajo predvsem samosvoj likovni izraz.

Drevo pravljic: pravljice in pesmi s podobami Marlenke Stupica.

Ilustr. Stupica Marlenka. Spr. beseda Judita Krivec Dragan, Milček Komelj, Petra Koršič. Izbr. in ured. Andrej Ilc. Izbr. in ured. Pavle Učakar. Izbr. in ured. Irena Matko Lukan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 2013. (Sončnica), 390 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, nova izdaja, o avtorjih, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih

Zbirka prinaša 45 leposlovnih besedil, slovenskih in prevedenih, ljudskih in avtorskih, med katerimi so predvsem pravljice bratov Grimm, H. C. Andersena, Kristine Brenkove, Ele Peroci, Leopolda Suhodolčana, pa tudi pesmice Otona Župančiča, Iga Grudna in nekaterih drugih, ki jih je v petdesetih letih ilustrirala Marlenka Stupica. V zbirki je tudi njeno lastno (edino!) besedilo z naslovom Čudežno drevo. (Toda zbirka nima naslova po tem besedilu, pač pa po češki ljudski pravljici o drevesu pravljic). Akademsko slikarka Marlenka Stupica (roj. 1927) je ves življenjski opus – več kot pol stoletja – namenila ilustraciji, predvsem pravljic, in uveljavila povsem nov položaj in vlogo ilustracije. Umetnico in njeno delo strokovno predstavljata Judita Krivec Dragan (Uvodna beseda) in Milček Komelj (Spremna beseda), njeno biografijo in bibliografijo pa je pripravila Petra Koršič. Kazalo virov (Od kod je kaj) je obogateno s skeniranimi naslovnici. Zbirka je vsekakor najprej posvečena Marlenki Stupici in njeni ustvarjalnosti, bralcem pa poklanja obilico čudovito ilustriranih kakovostnih besedil, ki so zelo primerna za družinsko branje, saj estetko ugodje nudijo tako otrokom kot odraslim. Strokovne besede pa bodo hkrati z vsem založniškim aparatom dobrodošle tudi za zahtevnejše raziskovalne bralce. Monografija je v celoti eden izmed založniških presežkov v letu 2010. (TJ)

Grimm, Jacob; Grimm, Wilhelm: Najlepše pravljice.

Prev. Alojzij Bolhar, Katja Bizjak. Ilustr. Adolf Born. Preddvor: Narava, 2011, 191 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, pravljica klasična, za branje v nadaljevanjih

Zbirka prinaša 17 "najlepših" oz. najbolj znanih pravljic bratov Grimm. Enajst jih je v prevodu Alojzija Bolharja, ki so prvič izšli leta 1932 – lektoriral in posodobil jih je Janez Juvan, šest pa v prevodu Katje Bizjak. Vsi prevodi so dobri, tako dobri, da nas ne zmoti poznavanje istih besedil v prevodih drugih slovenskih prevajalcev (in predvsem Polonce Kovač). Toda najmočnejši del zbirke so ilustracije, ki jih je ustvaril Adolf Born (1930), uveljavljeni češki slikar, grafik, karikaturist in ilustrator, ki razstavlja po vsem svetu in je ilustriral tudi okrog sto knjig. Njegove ilustracije so kot nalašč za te pravljice: je namreč izrazil figuralik, njegove kompozicije pa zaznamujejo fantastični realizem, oplemeniten z duhovitim humorjem in neredko tudi s tragičnostjo. Pravljичna zbirka z njegovimi ilustracijami, zlasti z dvostranskimi, nudi izjemen estetski užitek. Tudi oblikovanje je domišljeno in zelo lepo, še posebno vmesne strani, "kazala" med pravljicami. Knjiga v celoti je v vseh pogledih kakovostna izdaja! Dragocena je tudi zato, ker je osredinjena na otroke v t. i. "pravljичnem obdobju": všečna je tako otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju kot tudi njihovim vzgojiteljem, in zato predstavlja odlično družinsko branje. (TJ)

Kristalna gora in druge pravljice.

Prev. Nives Vidrih. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, 351 str.

| L | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, nova izdaja

Skoraj 150 let imajo pravljice ruskega pravljicarja Afanas'eva posebno mesto v slovanskem svetu (v slovenščini smo prvo zbirko dobili skoraj pred 100 leti) in zato nekatere izbore Slovani doživljamo kot skupno kulturno dediščino. V tem kontekstu je nastal češki izbor družbe Reader's Digest, h kateremu je povabila še tri ruske in enega slovaškega ilustratorja. Nastala je monumentalna izdaja (z zlato obrezo) 30 najlepših ruskih pravljic, v njej pa pravljlična galerija ilustracij slovanskih likovnih umetnikov. Čeprav ilustratorji pripadajo različnim generacijam in se izražajo z različnimi pripovednimi perspektivami in slikarskimi tehnikami, od pravoslavne ikonografske poglobljenosti preko ruskega pravljničnega realizma vse do sodobne scenografske čarobnosti, vse štiri umetnike povezuje občutena neizmerna širjava prostora in večnostna trdnost temeljnih vrednot, ki jih hranijo pravljice. (VZ)

Najlepše pravljice.

Spr. beseda Andrej Ilc. Izbr. Andrej Ilc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Veliki pravljicarji), 460 str.
| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], antologija, nova izdaja, o avtorjih, ponatis, pravljica klasična, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih

Najlepše pravljice 2.

Izbral Andrej Ilc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009. (Veliki pravljicarji), 175 str.
| C | 1. stopnja | antologija, nova izdaja, o avtorjih, za branje v nadaljevanjih, za začetno samostojno branje

Druga knjiga Najlepše pravljice (prva je prav tako v zbirki Veliki pravljicarji izšla leta 2006) prinaša 17 pravljic in zgodb z ljudsko motiviko, večinoma avtorsko obdelanih ali celo avtorskih. Med njimi so Grimmove in Andersenove pravljice, glasbena pravljica Peter in volk Sergeja Prokofjeva, Srečni kraljevič Oscarja Wilda, Slonček Rudyarda Kiplinga, pa tudi Kekec in Bedanec Josipa Vandota v priredbi Andreja Rozmana Roze. Posebna dragocenost so ilustracije različnih vrhunskih slovenskih ilustratorjev; nekatere so znane že iz slikaniških izdaj teh pravljic, nekaj pa jih je nastalo prav posebej za to knjigo. Pohvaliti velja tudi kratke zaokrožene predstavitve pravljicarjev in ilustratorjev. Zbirka najlepših pravljčnih besedil v odličnih prevodih različnih prevajalcev in opremljena z najlepšimi ilustracijami tako nudi celo paleto estetskih užitkov in je zelo primerna za družinsko branje oz. skupno čudežno popotovanje v pravljčne svetove, k čemur prisrčno vabi že naslovna ilustracija Maše Kozjek. (TJ)

Pravljice: Larousse za otroke.

Prev. Slavica Jesenovec Petrović, Borut Petrović Jesenovec. Ured. Laure Cambournac. Ured. Françoise de Guibert. Radovljica: Didakta, 2009, 235 str.
| C | 1. stopnja | pravljica klasična, priredba, za branje v nadaljevanjih, za začetno samostojno branje

Zbirka prinaša 10 znanih klasičnih pravljic, ki se bralcu na prvi pogled lahko zdijo priredbe. V resnici pa menda gre za prevode (toda iz francoščine) originalnih zapisov prevajalskega para Slavice Jesenovec Petrović in Boruta Petrović Jesenovec. Toda besedilo Sneguljčice bratov Grimm v njunem prevodu je tako vsekakor drugačno, kot smo jo vajeni v drugih izdajah v slovenščini. Nadalje so pravljice Pepelka, Trnjuhčica, Obuti maček, Palček, Rdeča kapica in Sinjebradec po zapisih Charlesa Perraulta (tu je prevod iz francoščine upravičen), ki jih v slovenščini morda bolje poznamo v zapisu bratov Grimm. Dve pravljici H. C. Andersena Grdi raček in Kraljična na zrnu graha pa beremo spet v novem prevodu, ki se vsekakor razlikuje od znanih prevodov Janka Modra, Franca Bugarja in Silvine Orel Kos. Za klasično ljudsko pravljico Trije prašički vsekakor ni treba ugibati, iz katere različice "originalnega"

zapisa je prevedena. S te plati ta zbirka pravljic lahko strokovnjakom s področja mladinske književnosti zastavlja vrsto vprašanj: Ali so to priredbe? Kdaj so ljudske pravljice in avtorski zapisi ljudskih pravljic priredbe? Ali ne gre za neko vrsto "priredbe", če je danska pravljica v slovenščino prevedena iz francoščine, in podobno? Toda mlade bralce bodo na prvi pogled zagotovo pritegnile ilustracije šestih različnih ilustratorjev, ki jim je vsem skupno, da so barvno bogate, razgibane, predvsem pa duhovite in humorne, precej "drugačne", kot smo jih vajeni ob drugih izdajah teh znanih pravljic. Ob odličnih ilustracijah velja pohvaliti tudi dognano oblikovanje knjige. Zbirka pravljic je vredna pozornosti tako mladih kot odraslih bralcev, in je lahko imenitno družinsko branje. (TJ)

Pravljčni cvet: zgodbe in pesmi s podobami Marjance Jemec Božič.

Ilustr. Marjanca Jemec Božič. Spr. beseda Anja Štefan, Judita Krivec Dragan. Bibliografija Petra Koršič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Sončnica), 341 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, o avtorjih, različne zvrsti, spremna beseda, za branje v nadaljevanjih

Knjiga je antologija zgodb in pesmi različnih avtorjev (starejših in sodobnih, slovenskih in prevedenih), ki jih je ilustrirala Marjanca Jemec Božič (1928), akademska slikarka, ki je – podobno kot Marlenka Stupica, Ančka Gošnik Godec in Jelka Reichman – s svojimi ilustracijami obogatila generacije slovenskih mladih bralcev. Ilustrirala je nešteto slikanic in mladinskih knjig ter prispevkov v revijah Cicido in Ciciban. Rada ima tako risbo kot barvo, navdihuje jo pravljичnost kot dinamično vsakdanje življenje. Njene ilustracije so vedre, živahnih barv, "gostobesedne", z mnogimi podrobnostmi. Kazalo virov v antologiji (Od kod je kaj) je obogateno s skeniranimi naslovnici. Knjiga je vsekakor najprej posvečena Marjanci Jemec Božič, njenemu življenjskemu jubileju in njeni ustvarjalnosti, bralcem pa poklanja obilico čudovito ilustriranih kakovostnih besedil, ki so zelo primerna za družinsko branje, saj estetsko ugodje nudijo tako otrokom kot odraslim. Strokovni besedi sta z vsem založniškim aparatom dobrodošli tudi za zahtevnejše raziskovalne bralce. (TJ)

Slovenske ljudske pravljice.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Ured. Alenka Veler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007, 2012. (Velike slikanice), 90 str.

| L | 1. stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, ponatis, pravljica, za začetno samostojno branje | bajeslovna bitja, Slovenija

Slikaniška zbirka – ki je prvič izšla leta 1992 – prinaša pet najlepših slovenskih ljudskih pravljic (Pastirček, O treh grahih, Zlata ptica, O povodnem možu, Janček ježek), ki so jih zapisali različni zapisovalci in so z istimi ilustracijami izšle že v samostojnih slikanicah. Vse ilustracije je prispevala akademska slikarka Ančka Gošnik Godec (1927) in predstavljajo enega od vrhuncev t. i. slovenske ilustratorske šole. Gre za res mojstrsko (lahko bi rekli kar antološko) upodobitev izbranih ljudskih pravljic, ki so se prevedene v nekaj tujih jezikov (mdr. v angleščino, nemščino in francoščino) predstavile tudi v mednarodnem prostoru. Ilustracije so razkošne in barvno bogate, v njih se prepletajo očarljiva pravljčna domišljija in podrobnosti realnega sveta (predvsem rastline so narisane osupljivo!) . Pričujoči 8. natis potrjuje, da spada ta velika slikanica v "železni repertoar" slovenskih knjig za otroke. Zanimivo pa je, da je bila v ponatisih do leta 2010 tudi pravljica Tri botre lisičice, ki je v naslednjih izdajah (neznano zakaj) žal izpadla. (tj, vz)

Vse najboljše, Ciciban!: 100 in še več najboljših iz šestdesetih letnikov Cicibana.

Izbr. in ur. Slavica Remškar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Cicibanova zbirka), 250 str.

| C | 1. stopnja | antologija, za začetno samostojno branje

Knjiga je izšla ob 60-letnici revije Ciciban in je dragocena tako dokumentarnozgodovinsko, kot likovno, literarnoestetsko in bralnomotivacijsko. Prinaša namreč pretehtan in reprezentativen izbor najboljših besedil najpomembnejših avtorjev in ilustratorjev iz vseh obdobj izhajanja revije. Upošteva le najbolj kakovostna literarna besedila; razen stripov in slikopisov ni zaobjetih polliterarnih in neliterarnih vrst tekstov. Njihova razvrstitev je kronološka in s tem omogoča potovanje skozi čas in različna pojmovanja lepote. V uvodu so krajše spremne besede najpomembnejših urednikov Cicibana, v dodatku pa je seznam vseh urednikov. Notranji strani platnic sta opremljeni s 60 naslovniciami Cicibanov, po ena iz vsakega letnika revije. Knjiga je s pestro ponudbo starejših vrhunskih besedil privlačna za sodobnega otroka in odraslega, ki mu bo bral in se srečal z bralnimi spomini iz lastnega otroštva.

Zlata Čebelica: najlepših petdeset.

Spr. beseda Kristina Brenk, Niko Grafenauer, Andrej Ilc. Izbr. in ured. Andrej Ilc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 315 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, ponatis, spremna beseda, za začetno samostojno branje

To je v letu 2011 že tretji ponatis zbirke "najlepših petdeset" iz zbirke Čebelica. Izbrana besedila so urejena v kronološkem zaporedju izhajanja, ki dobro prikaže različna obdobja, skozi katera je šla zbirka. Prinaša najboljše pesmi in uganke, pravljice in zgodbe, ki so bile v petdesetih letih ponujene v branje slovenskim otrokom. To so izvirno slovenska in prevedena dela, poleg klasičnih del so tudi nekatera manj znana in težje dostopna. V zbirki se torej predstavijo najboljši ustvarjalci za otroke, pisci in ilustratorji, dragocene pa so tudi spremne besede najvidnejših urednikov zbirke Kristine Brenkove, Nika Grafenauerja in Andreja Ilca ter Pregled izdaj zbirke Čebelica od 1953-2003. Zbirka je tako dobrodošlo gradivo literarnim strokovnjakom kot žlahtno družinsko branje. (TJ)

Zlato srečo nosimo, vsem ljudem jo trosimo: 24 pesmic, pravljic in ugank za božično-novoletni čas.

Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Velike slikanice), 72 str.

| C | 1. stopnja | antologija, za začetno samostojno branje

| božič, novo leto, prazniki, zima

Izbor združuje motivika veselega zimskega časa pred prazniki. Žanrska raznolikost izbora sicer zajema uganke, izštevanka, ljudske in umetne pravljice ter pesmi, tudi z notnim zapisom, ali celo legende v stripu, od znanih, skorajda ponarodelih, do manj znanih in že pozabljenih. Drugačnost izročil npr. beloruskih, ruskih in japonskih pravljic mladim bralcem razširja obzorja in izboru daje dodatno razsežnost; za praznično vzdušje ne poskrbijo samo Božiček ali Dedek Mraz in sveti Miklavž, temveč ga lahko pričarajo tudi nenavadna starka, zasneženi kipi ali pa Pika Nogavička. K razvajanju čutil pripomorejo še imenitne ilustracije mnogih slovenskih ilustratorjev, ki se predstavljajo z različnimi tehnikami in zanimivimi upodobitvami.

Zverinice iz Rezije.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Milko Matičetov. Zbir. Milko Matičetov. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Zlata ptica), 269 str. Dodatek: zgoščenka

| L | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v drugem jeziku, besedilo v narečju, ljudsko slovstvo, nova izdaja, spremna beseda, spremno besedilo, za branje v nadaljevanjih

| Rezija

Zbirka rezijanskih pravljic je ponatis iz leta 1973. Prinaša šestdeset pravljčnih besedil, izmed katerih jih je devet obenem tudi v rezijanščini. Knjiga ima izčrpen predgovor dr. Milka Matičetova, ki je v tej izdaji delno dopolnjen (opombe, seznam strokovnih virov in izvleček v italijanščini), tako da zbirka ni namenjena le družinskemu branju, pač pa tudi zahtevnejšim raziskovalnim bralcem. Etnolog dr. Milko Matičetov je rezijanske pravljice zbiral pol stoletja in jih skrbno prenesel v knjižni jezik, ki odseva sočno govorico in slogovno izbrušenost rezijanskih ljudskih pevcev in pravljčarjev. Pravljice je ilustrirala akademska slikarka Ančka Gošnik Godec, ki še posebej rada ilustrira ljudske pripovedi. Nekatere zgodbe iz knjige so že priredili za lutkovne odre, televizijo in radio, izhajale pa so tudi v slikanicah in revijah. Pričujoči ponatis je pospremljen z zgoščenko rezijanskih pravljic iz priljubljene serije Za 2 groša fantazije. (TJ)

STRIPI

Lindgren, Astrid: **Pika**. 2 naslova: **Pika poskrbi za vse in drugi stripi; Pika se vseli in drugi stripi**.

Prev. Nada Grošelj. Ilustr. Ingrid Vang Nyman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 57 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], knjiga je del nanizanke, priredba, spremna beseda
| domišljija, igra, moč, Pika Nogavička (literarna junakinja), pomoč, prijateljstvo, superjunaki, vragolije

Manček, Marjan: **Hribci kremeniti**.

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Forum, 2011, 2013. (Minimundus), 95 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, o avtorjih, strip
| družina, modrost, prazgodovina

O zgodah in nezgodah Mančkovih Hribcev, praslovenske družine, smo že lahko brali v knjigah Dajnomir in Miliboža, Hribci – Zgodbe iz pradavnine in Hribci – Sreča ne počiva, ogledali pa smo si jih lahko tudi v kratkih risanih filmih. V tokratni knjigi so zbrani kratki stripi, med njimi tudi štiri nove zgodbe. Glavna junaka v njih sta zasanjani, nekoliko filozofsko in poetično naravnani Dajnomir in njegova življenjska sopotnica, precej bolj prizemljena Miliboža, ki ve, da prazen kotel ne obeta nič dobrega. Nekje na polovici se jima pridruži še sinko Milimir, ki je deležen Dajnomirove šole za življenje. Bralec bo skupaj s trojico spoznaval, kako se je živelo nekoč, v praskupnosti, ki ji je zavetje dajala jama, razloge za čudenje pa narava. Za pokušino: Kako si Dajnomir, ki se sklanja nad brezno, razlaga odmev, s katerim skalnata globina odgovarja na njegov pozdrav? "Brezno je brez dna, ni pa brez glasu. /.../ Brezna so usta zemlje. Če si prijazen z njo, ti takoj odgovori." Manček je v svojih črno-belih enostranskih stripih včasih malce filozofski, drugič bolj razpoložen za jezikovne igre, vselej pa domiselni, izjemno duhoviti in simpatični. Knjiga Hribci kremeniti, ki jo odlikuje tudi zelo privlačno oblikovanje, je nemara v prvi vrsti res namenjena mlajšim, a vsaj nekatere epizode celo bolj nagovarjajo starše oziroma odrasle. S tem v mislih lahko knjigo mirno imenujem imenitna družinska (stripovska) knjiga. (GK)

FANTASTIKA

DiCamillo, Kate: **Povest o Despereauxu, ki pripoveduje o miši, princeski, juhi in motku sukanca**.

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Timothy Basil Ering. Ljubljana: Kres, 2006, 272 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, za branje v nadaljevanjih, za pogovore o knjigah

| kraljične, ljubezen, miši, nasilje, očetje, pogum, vrednote, živali v domišljiji

Literarna predloga za risani film. Posebnosti povesti ameriške pisateljice Dicamillo sta pripovedni slog in zgradba. Posebnosti prvega najbolj jasno izstopajo v vpeljevalnih nagovorih bralca, ki ga spremenijo v poslušalca, tega pa še dodatno omrežijo z zgradbo, v kateri se dogodki pletejo kot vzorci šeherezadske preproge. Prvi vzorec je plemenitost princeske Fine, prizemljene bolj, kot se to pričakuje od princese, in ob njej se izrisuje odsevna podoba miška Desperauxa, ki je kljub svojemu imenu simbol svetlobe, ljubezni, viteštva, iskrenosti in življenja. Drug vzorec je preprostost deklice Minke, ki se z vsako dobljeno zaušnico stopnjuje do gluhosti sluha in duha. Ob njej se izrisuje odsevna podoba podganca Rosaura, ki je kljub svojemu imenu simbol teme, izdajstva, podganstva, smrti. Na križiščih teh štirih zgodb in usod se spopadajo predsodki in črni humor (désespoir-obup, chiaroscuro-svetlo/temno, remors-kesanje) ter simboli, npr. vrv, ki rešuje in pogublja, ter odpuščanje – najkrutejša šala podgan in zaključna rešitev zgodbe v celoti.

DRAMATIKA

Sitar, Jelena: **Mali potepuh ; Mojca Pokrajculja.**

Ilustr. Igor Cvetko. Bibl. predh. Wolfgang Amadeus Mozart. Bibl. predh. Jože Humer. Maribor: Aristej, 2013. (Lutkovni oder; 8), 68 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, navodila za ustvarjanje, note, o avtorjih, priredba, spremno besedilo

| dečki, dom, glasba, laž, matere, pohlep, potepuhi

Izvirno slovenskih in hkrati dobrih mladinskih dramskih besedil, ki bi hkrati ponujala tudi pripravo na uprizoritev, na slovenskem literarnem prizorišču ni ravno veliko, zato nikakor ne gre spregledati zbirke Lutkovni oder založbe Aristej iz Maribora. Avtorja, oba priznana in večkrat nagrajena lutkarja, sta obe izvirni besedili priredila in nadgradila za svoje lutkovno gledališče Zapik. Prva dramatizacija je nastala po "otroški" skladbi W. A. Mozarta in slovenskem besedilu Jožeta Humra", premierno je bila uprizorjena v gledališču Zapik leta 2006, v Mozartovem letu, dramska priredba znane koroške ljudske pravljice Mojca Pokrajculja pa leta 2005. V prvem primeru gre za lutkovno igro, v drugem za lutkovni muzikal, ki so jima v knjižni izdaji dodane minimalistične ilustracije Igorja Cvetka. Domiselnima odrskima priredbama, ki se ne držita strogo svojega literarnega izvirnika (npr. Mojca Pokrajculja po krivem obtoženega zajčka vzame nazaj v svoj lonček), so na koncu knjige dodani zelo uporabni napotki za uprizarjanje šolskih, vrtčevskih ali družinskih lutkovnih ali dramskih predstav, ob poudarjeni vlogi glasbe in glasbenih instrumentov, z muziciranjem, s petjem, pa tudi z likovnim in lutkovnim ustvarjanjem. Ne nazadnje sta obe besedili prav tako primerni za glasno branje v razredu s porazdelitvijo vlog. (IM)

POEZIJA

Enci benci na kamenci 1, 2, 3: slovensko otroško izročilo.

Ilustr. Zvonko Čoh. Zbr. in ured. Roman Gašperin. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010. (Žlabudron), 102 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, ponatis
| izštevanka, Slovenija

Ponovni ponatise treh izjemno uspešnih zbirk bogatega slovenskega otroškega izročila, izmed katerih je prvi del izšel natanko pred dvajsetimi leti, dokazujejo, da je enkratna, sočna, humorna, včasih pa tudi zbadljiva ljudska govorica še kako živa in da ima še vedno svoj čar. Pesmice, izštevanka, šaljivke in zmerljivke, ki se (tudi po hvalevredni zaslugi pričujočega izbora) prenašajo iz roda v rod, so večinoma plod neverjetne otroške domišljije ali pa otrokom prirejene ustvarjalnosti odraslih. V vsaki izmed treh knjig je 50 duhovitih kratkih pesmic, ki so tematsko zelo različne, včasih sestavljene celo zgolj iz glasov in pomensko nerazumljivih besed (Apa cuka funda luka, / funda kavin kamak duk, / ap cuk, funda luk, / funda kavin, kamak duk!), vselej pa utemeljene predvsem na ritmu, rimah in melodičnosti. Prav zato gredo takoj v ušesa in zato tudi nič ne de, če dandanašnji otroci katerega izmed nenavadnih ali starinskih izrazov sprva ne razumejo popolnoma. Zaradi njihove prevladujoče hudomušne in včasih malce spotakljive note (ta je sploh najbolj privlačna), se mladih in starih poslušalcev in bralcev nenehno loteva smeh, ki ga v enaki in včasih celo večji meri sprožajo tudi ilustracije Zvonka Čoha, kateremu so taka besedila pisana na kožo. Vsako izmed pesmic namreč spremlja samostojna celostranska slikovna interpretacija, ki na izrazito humoren, ponekod pa tudi ironičen ali zavestno pretiran način pomensko dopolnjuje in nadgrajuje posamezne verze: zagotovljena zabava za vso družino! (ZSV)

Igerabide, Juan Kruz: **S prstom na luni: (pesniške igre) = Con un dedo en la luna: (juegos poéticos).** Prev. Barbara Pregelj. Ilustr. Mojca Sekulič Fo. Gemma; Pregelj, Barbara Santiago Alonso. Medvode: Malinc, 2013, 168 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v drugem jeziku, didaktične vzpodbude, o avtorjih, spremna beseda, uganke

Iz serije o Joni baskovskega avtorja Juana Kruza Igerabide že poznamo slikanico z naslovom Jona in prestrašeni hladilnik = Jonás y el frigorífico miedoso (Malinc, 2012). Tudi tokrat avtor obravnava eno temeljnih človeških občutij, namreč žalost. Jona hodi po ulici med mamico in očkom, oba ga držita za roke. Vedno, ko je dobre volje, si želi skakati, tako da se zaziba na rokah staršev. Tokrat Jona poskoči od veselja, ker je dobil poljubček od prodajalke, a se starša zaradi tega sporečeta. Jona je zato žalosten – ob prepiru staršev se njegovo srce skrči in noge otrpnejo. Avtor občutljivo opiše dečkovo občutje in ilustrator ga prepričljivo upodobi, mladi bralec se lahko poistoveti z njim. Ob dečku Joni lahko otrok prepozna svoja čustva (v tem primeru predvsem žalost) in se sooča z njimi; tako je lahko slikanica v pomoč staršem in tudi vzgojiteljem. Slikanica je dvojezična, slovensko-španska, oblikovana tudi v skladu s priporočili za oblikovanje gradiv za bralce z disleksijo. (TJ)

Kje je ključ: upodobitve starih in novih ugank, pesmi šaljivk, zabavljivk in posmehulj ter ugankarske pesmice.

Spr. beseda Dušan Muc. Šmarje-Sap: Buča, 2007, 87 str.

| C | 1. stopnja | antologija, uganke

Zbirka prinaša uganke in druga drobna pesniška besedila, ki jih je na novo upodobilo 16 slovenskih ilustratorjev. Zdi se, da je bila pri izboru odločilna prav "upodobljivost" besedil, zato prinaša vrsto manj znanih ugank, ki jih ne najdemo v drugih antologijah s "kanonskimi" besedili. To je vsekakor prednost zbirke, še posebej, ker so to kakovostna besedila 12 starejših in sodobnih slovenskih pesnikov, nekaj pa jih je tudi ljudskega izvora. Gre torej za bogato zbirko drobnih besedil različnih pisav in likovnih izrazov, ki je zanimiva, privlačna, "sveža". Prepoznavna je ustvarjalna nota ilustratorja Dušana Muca, ki je knjigo zasnoval, opremil in ji prispeval duhovito informativno spremno besedo (kjer zvemo za letnice rojstev umetnikov, vključenih v zbirko). Zbirka nudi estetski užitek in spodbuja k reševanju ugank. Morda bi si želeli le malo večji tisk besedila. (tj)

Košuta, Miroslav: **Križada: izbrane pesmi za otroke.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Niko Grafenauer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Sončnica), 132 str.

| C | 1. stopnja | antologija

Pesniška zbirka, ki je počastila pesnikov jubilej, je dragocena iz dveh razlogov. Najprej zaradi uredniškega dela, ki se kaže v solidnem izboru poezije vrhunskega ustvarjalca za mlade, pregledni spremni besedi, vzornem oblikovanju in v odločitvi, da ilustratorski komentar k pesmim predloži v delo Marjanu Mančku. Prispevek slednjega je tudi drugi in poglobljen razlog za vključitev knjige med priporočene; Košutine izvrstne pesmi so na pričajučem mestu vendarle zgolj zbrane, številne ilustracije pa so vsaj dodelava že znanih ali so natisnjene prvič. Mančkove pobarvane risbe vsekakor z neverjetno skromnimi sredstvi bistro podčrtujejo igrivost in razposajeno domišljijo pesnika, pri čemer igrajo najbolj pretanjeno vlogo obrazna mimika likov ter njihove oči. Obenem ilustracije v zelo raznolikih smereh poglobljajo sporočilnost pesmi, v katerih pesnik upesnjuje predvsem različne prizore in dogodke iz sveta otrok.

Košuta, Miroslav: **Minimalčice.**

Ilustr. Klavdij Palčič. Trst: Mladika, 2004, 67 str.

| C | 1. stopnja

Pesmice z motivi iz realnega sveta so različnih dolžin, oblik in kakovosti, večinoma pa so osnovane na besednih igrah: avtor se duhovito poigrava s fonemi, homonimi, naglasi, pregibanjem besed in pomeni. Pri tem je pomembno, da kratke pesmi niso le besedne igre, marveč nosijo sporočilnost, ki jo otrokom pomagajo dojeti tudi ilustracije; pesnik in ilustrator tako na preprost in zabaven način otroke spoznavata z živalmi in njihovimi navadami, naravo, barvami, s prevoznimi sredstvi, pa tudi slovničnimi kategorijami. Poetičnost je sicer izražena pretežno na izrazni ravni, torej z ritmom, rimo in ponavljanji. A zato pesmi niso otročje, so pa otrokom dojemljive, saj avtor poleg naštetega uporablja tudi otroške izraze, ki jih povsem smiselno vključi v besedilo.

Lainšček, Feri: **Cicibanija: pesmi za otroke.**

Ilustr. Jana Vizjak. Spr. beseda Jože Snoj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987. (Pisanice), 71 str.

| C | 1. stopnja

Maurer, Neža: **Velik sončen dan: izbrane pesmi za otroke in mladino.**

Ilustr. Alenka Sottler. Spr. beseda Peter Svetina. Izbr. in ured. Peter Svetina. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Sončnica), 104 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, o avtorjih, ponatis, spremna beseda, spremno besedilo

Pregl Kobe, Tatjana: **Hlačke za oblačke.**

Ilustr. Arjan Pregl. Spr. beseda Niko Grafenauer, Črtomir Frelih. Ljubljana: Edina, 2010, 117 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], spremna beseda

V zbirki lahko preberemo okrog petdeset pesmi, ki so blizu otrokovemu doživljanju in razumevanju: so bogato zvočne in upesnjujejo otrokovo bližnje okolje. Ilustracija – sicer črno-bela, ki mlajšim otrokom praviloma ni ljuba – njihova »polja pričakovanja« dopolnjuje, celo razširja in presega.

Pesniški zbirki sta dodani dve izjemni strokovni oceni: spremna beseda Nika Grafenauerja o poeziji z naslovom »Radoživa igrivost v pesniški besedi« in spremna beseda Črtomira Freliha o ilustraciji z naslovom »Primeren kraj za varno odraščanje«. Pesniška zbirka, ki je primerna predvsem za družinsko branje, v celoti vsekakor nudi vse, na kar opozarjata spremni besedi, toda odrasli bralci bi si najbrž želeli malo strožji izbor pesniških besedil, le tistih najbolj izvirnih in kakovostnih, da bi iz njih še močneje zažarela pesničina ustvarjalnost. (TJ)

Prunk, Ljudmila: **Kraguljčki: prababičine pesmice.**

Ilustr. Ksenija Prunk. Spr. beseda Ana Marija Mayerhold. Ljubljana: Amalietti & Amalietti, 2008, 67 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, ponatis, velike tiskane črke

Drobna knjižica, zbirka 28 pesmi pesnice Ljudmile Prunk –Utve (1878-1947) z ilustracijami njene hčerke Ksenije Prunk (1905-1994) je ponatis izdaje iz leta 1924 (prva je izšla leta 1915 v Trstu). Čeprav so pesmice namenjene otrokom, so sodobnim mladim bralcem najbrž doživljajsko precej oddaljene – če ne drugače pa vsaj zaradi zastarelih izrazov. Podnaslov »prababičine pesmice« tako po svoje namiguje po potrebi medgeneracijskega povezovanja pri branju te pesniške zbirke. (TJ)

Šoster Olmer, Ksenija: **Nogavičke za ptičke.**

Ilustr. Ana Zavadlav. Spr. beseda Igor Saksida. Dob pri Domžalah: Miš, 2010, 2011.78 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], spremna beseda

| družina, otroštvo, vsakdan

V vizualno in vsebinsko pisani pesniški zbirki za otroke so pesmice, kot pravi avtorica, raznolike, vesele, hudomušne, nagajive in tople – prav kot nogavičke. Namenjene so vsem ptičkom, ki s knjigo pod perutko nenehno čivkajo okrog mamic in očkov, babic in dedkov in ki se umirijo šele, ko jih s svojo melodičnostjo začarajo rime. Prav tako moč imajo tudi pesmice Ksenije Šoster-Olmer, ki so razvrščene v tri vsebinske sklope. Prva dva se navezujeta na ljubeče družinsko okolje in vsakdanje življenje, ki ga na (vselej že vnaprej s humorjem prestano) preizkušnjo občasno postavljajo otroška ihta, trma in svojevoljnost, bogatijo vedno večje dogodivščine in dosežki (od prvih korakov do pravcatega potepa), uokvirja pa varen domači pristan, kamor se lahko mali raziskovalci vselej zatečejo. Tretji del je tematsko raznorodnejši, saj se, ker zbirka v glavnem sledi tudi otroškemu razvoju od novorojenčka, ki sesa palec, do pobalinov, ki se igrajo strašne gusarje, podaja tudi v nenavadne domišljijske svetove, iz katerih pa se je mogoče mimogrede kar na medvedovem hrbtu vrniti na Bled in se posladkati s kremnini rezinami. Tudi zbirka, ki prisrčno zrcali pristna osebna doživetja in zato s svojo življenjskostjo nagovarja vsakega posameznega otročka in tudi odraslega, je podobno sladka poslastica. (ZSV)

Štampe Žmavc, Bina: **Živa hiša.**

Ilustr. Damijan Štepančič. Spr. beseda Igor Saksida. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 2007. (Mladinska knjižnica; 51), 62 str.

| C | 1. stopnja | ponatis

Sredi sodobnega sveta, kjer so hiše vedno manj žive, je pričujoča pesniška zbirka še kako "živa hiša". V njej namreč stanuje množica jezikovnih in likovnih domislic, vrt okoli nje je poln pesniških igrarij in sredi hiše se besedne stopnice vzpenjajo vse do neba, kjer se srečujemo in se razumemo. V to hišo se je s svojo igrivostjo naselila tudi spremna beseda dr. Igorja Saksida, pred vhodom pa od leta 2007

ponosno visi izvesek nagrade desetnica. Prav zaradi vsega tega bi si knjiga zaslužila več pozornosti pri oblikovanju in odpravi tiskarskih napak. (vz)

Zajc, Dane: **Ta roža je zate.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Niko Grafenauer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1981. (Sončnica), 73 str.

| C | 1. stopnja

Župančič, Oton: **Mehurčki in petdeset ugank.**

Ilustr. Marlenka Stupica. Spr. beseda Alenka Glazer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 2012, 2013. 81 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], kazalo pojmov, o avtorjih, ponatis, slovar, spremna beseda, uganke
| Bela krajina, igra

Oton Župančič (1878–1949) velja za enega najpomembnejših slovenskih literatov in njegove pesmi za otroke za začetek modernega slovenskega pesništva za otroke. Zbirka Mehurčki, ki je prvič izšla šele po pesnikovi smrti, vsebuje pesmi iz vseh njegovih zbirk za otroke. Bogatile so otroštvo mnogih generacij vse do danes. »Vsi« jo poznamo tudi iz šolskih obravnav, domačih branj ali branj za Bralno značko. Naše doživljanje teh pesmi zato ni brez nekega privzgojenega/podeljenega – skorajda bi lahko rekli – »narodnotvornega« občutenja, tako da jih je težko nevtrarno vrednotiti, čeprav nas dejansko vedno znova pritegneta njihova ritem in melodija ter očara pesnikov optimizem. Vse to najbrž pri sodobnem mladem bralcu prevlada, tako da si niti ne prizadeva razumeti motivnega sveta v pesmih. Upesnjujejo namreč radoživega otroka, cicibana, v idealnem svetu, razumevajoči družini, pristnem stiku z naravo, pri veseli igri, v dogajalnem času in prostoru, ki ni ravno blizu vsem sodobnim otrokom. Nerazumevanje oddaljenega časa, prostora in predmetov pride še bolj do izraza pri »petdesetih ugankah«, ki so prave miniaturne pesniške mojstrovine, toda sodobni otroci najbrž ne morejo vedeti, po čem sprašujejo (npr. pismo, kovaška klada z naklom, strnišče). Tudi spremna beseda Alenke Glazer je prav tako na neki način kanonska, »klasična«; prinaša pregled Župančičevega pesništva za otroke in ga poskuša razložiti z analizo pesnikovega življenja in svetovno nazorske naravnosti. Najbolje je, da dopustimo, da nas očara zvočna lepota Župančičeve otroške poezije, ki je že zaradi svojega glavnega junaka cicibana namenjena predvsem otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju. (TJ)

POUČNE KNJIGE

Splošno o vedah in znanjih

Jamnik, Tilka: **Ostržek bere za bralno značko.**

Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: DZS, 2006, 25 str.

| 0 | 1. stopnja | slikanica poučna, za knjižno in knjižnično vzgojo
| bralne značke, branje, knjige, knjižnice

Jamnik, Tilka: **Pika v knjižnici.**

Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: DZS, 2004, 25 str.

| 0 | 1. stopnja | slikanica poučna, za knjižno in knjižnično vzgojo
| knjige, knjižnice

Pika tokrat v spremstvu Anice, Tomaža, Ficka in konja raziskuje knjižnico: najprej spregovori nekaj pametnih besed s knjižničarjem Borutom, nato se gre mance s knjigami, na koncu pa pokuka še za vrata, za katerimi prirejajo knjižne čajanke. V slikanici se sicer v domiselno celoto povezujejo štirje členi: ilustracije, poučna besedila, vprašanja in naloge za mlade bralce ter odlomki iz Pike Nogavičke. Barvno razgibane ilustracije so pogosto v stripovski maniri razbite na več okenc in pospremljene z replikami v oblakih, kar prispeva k dinamičnosti. Tople barve skupaj z izrazi na obrazih junakov poudarjajo prijetnost knjižničnega okolja, ki nam ga ilustracije podrobno predstavijo. Poučna besedila na razumljiv način podajajo številne praktičnouporabne informacije o delovanju in pomenu knjižnic. Z njihovo pomočjo se bodo mladi bralci zagotovo lažje znašli v labirintu knjižnih polic, kamor jih bodo napotila vprašanja in naloge, ki jih čakajo na dnu strani. Preden pa odhitijo raziskovat, se lahko pozabavajo z izbranimi odlomki iz Pike Nogavičke. Ti se po eni strani prav neverjetno dobro povezujejo s posameznimi izobraževalnimi cilji, po drugi pa bodo najbrž marsikoga zmamili, da bo v knjižnici najprej poiskal knjige Astrid Lindgren.

Kako?: Larousse za otroke.

Prev. Irena Ostrouška. Urednica Laure Cambournac. Urednica Françoise de Guibert. Radovljica: Didakta, 2009, 159 str.

| 0 | 1. stopnja | leksikon

Gre za spretno in lepo oblikovan izdelek, urejen po poglavjih, interesnih sklopih, ki zanimajo (ali bi lahko zanimali) otroke. Tako se knjiga deli na 8 delov s podpoglavji: Kako je bilo?, Kako poteka življenje?, Kako naredimo?, Kako je narejena zemlja?, Kako živijo živali in rastline?, Kako je narejeno? Kako deluje?, Kako je urejeno vesolje?, Kakšna bo prihodnost? Znotraj posameznih podpoglavij, ki so vsa navedena že v kazalu, so informacije oblikovane kot odgovori na vprašanja, vsak odgovor spremlja tudi ilustracija. Priročnik lahko služi bodisi kot pomoč odraslim, ko na vprašanja svojih radovednežev ne najdejo odgovorov, bodisi kot samostojno branje za tiste mlade bralce, ki jih zanimajo vse reči in se bodo knjige lotili in jo "požrli" od začetka do konca. Knjiga gotovo širi obzorja in dodaja znanje na različnih področjih. Je dobro izhodišče, od koder se lahko potem otrok in njegov odrasli sopotnik odpravita k drugim, bolj specializiranim in obsežnejšim gradivom, kjer si želita obširnejših informacij. (MP)

Enciklopedije

Kako naredimo?: Larousse za otroke.

Prev. Ajda Kastelic. Ured. Frédéric Houssin. Ured. Cédric Ramadier. Radovljica: Didakta, 2012, 151 str.

| 0 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], enciklopedija

Filozofija

Brenifier, Oscar: 3 naslovi: **Kaj pomeni biti jaz? Kaj pomeni vedeti? Kaj pomeni živeti skupaj?**

Prev. Irena Ostrouška. Ilustr. Aurélien Débat. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2007. (Filozofki), 92 str.

| 1 | 1. stopnja | tipografija različna
| filozofija

Zbirka Filozofki je namenjena tako otrokom od sedmega leta dalje kot odraslim, ki se želijo s svojimi otroki pogovarjati o bistvenih bivanjskih vprašanjih in vprašanjih etičnega ravnanja v odnosu do sebe in drugih. Slogan, da je razmišljanje otroška igra, skuša otrokom ponuditi razmislek, ki odpira nova in še bolj vznemirljiva vprašanja. V duhu te igrive metode avtor, doktor filozofije in pedagog, mladim predlaga v premislek: Kaj pomeni biti jaz? Kaj pomeni vedeti? in Kaj pomeni živeti skupaj? ter se ne zadovolji zgolj s preprostimi in poenostavljenimi odgovori, temveč odpira dialog, ki terja poglobljeno samospraševanje. Vprašanja so včasih provokativna, včasih celo zavajajoča, vendar so zastavljena tako, da mladega človeka vodijo k osebnemu, večplastnemu in nestereotipnemu razmišljanju, ki opozarja tudi na lastne meje, saj na določena vprašanja preprosto ni mogoče odgovoriti. Avtor želi svojim bralcem privzgojiti pogum za pošteno soočenje z dilemami, ki jih zastavlja življenje, in za spoznavanje meja, iz katerih izhaja vsakršen razmislek. Opozoriti velja tudi na imenitne ilustracije in prepoznavno oblikovno podobo zbirke. (im)

Psihologija

Hoffman, Mary: **Velika knjiga o čustvih.**

Prev. Miha Sužnik. Ilustr. Ros Asquith. Hlebce: Zala, 2013, 33 str.

| 1 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica poučna
| čustva

Velika knjiga o čustvih je poučna slikanica, ki bralca seznani – kot pove že naslov – z različnimi čustvi: predstavljena so sreča, žalost, vznemirjenost, dolgčas, zanimanje, jeza, prizadetost, umirjenost, razposajenost, osamljenost, strah, varnost, nelagodje, sramežljivost, samozavest, zaskrbljenost, ljubosumnost, zadovoljstvo in olajšanje. Nekatera so predstavljena na eni strani, druga na dveh, v sami knjigi pa najdemo tudi pojasnilo, da je čustev še veliko več in so med platnicami predstavljena le nekatera. Otrok prav tako izve, da lahko človek občuti tudi več čustev hkrati in da se mu lahko razpoloženje skozi dan spreminja. Našteta čustva niso pojasnjena oziroma opisana samo z besedami, pač pa tudi z nepretencioznimi, a zabavnimi ilustracijami (ilustratorica je besedilo marsikje nadgradila s izvirnimi samostojnimi prizori), otrok pa je večkrat povabljen, da tudi sam spregovori o svojih čustvih. S pomočjo slikanice se bo torej naučil prepoznavati in izraziti svoja lastna čustva, prav tako pa tudi čustva bližnjih, ki jih pogosto lahko razberemo že iz obrazne mimike in telesne drže, kar je lepo prikazano tudi na ilustracijah. Velika knjiga o čustvih učinkovito združuje poučno in zabavno, mladi bralci pa se bodo lahko pokratkočasili tudi s sledenjem oranžnemu mačku, ki se pojavi v vsakem "poglavju" in otroku pokaže, da imajo čustva tudi živali. (GK)

Družboslovje

Laubier, Matthieu de; Aubinas, Marie; Boulet, Gwenaëlle: **Mali Jan s kopico vprašanj.**

Prev. Tadeja Petrovčič Jerina. Ilustr. Catherine Proteaux Zuber. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 2009, 223 str.

| 3 | 1. stopnja
| morala, vzgoja

Poučna knjiga je namenjena zlasti starejšim predšolskim otrokom, tako imenovanim "zakajčkom", ki svoja vprašanja postavljajo impulzivno in naključno ob različnih življenjskih situacijah. Zato so v knjigi brez razvidnega sistema nanizane različne teme, ki bi utegnile pomagati staršem pri iskanju odgovorov na vprašanja njihovih otrok: o enakosti, nasilju, življenju in njegovem izvoru, prepovedih, strahu, nastanku sveta, pravičnosti, izobraževanju, krivicah, zlu, družini in smrti. Teme so predstavljene zelo konkretno, v obliki kratkih pogovorov med odraslimi in otroki, ponazorjene pa s preprostimi risbami, ki zaokrožajo razumljive odgovore na različna vprašanja. Dodatek na koncu knjige je namenjen odraslim, zlasti staršem, ki s pomočjo napotkov in razmislekov, kako naj se pogovarjajo in skupaj poiščejo odgovore, otroke usmerjajo tudi k etičnemu ravnanju. (IM)

Vsi se rodimo svobodni: slikanica o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah.

Prev. Katja Markelj. Radovljica: Didakta, 2008, 64 str. Dodatek: Splošna deklaracija o človekovih pravicah

| 3 | 1. stopnja | o avtorjih, tipografija različna, velike in male tiskane črke
| človekove pravice, svoboda

Slikanica tridesetih členov Splošne deklaracije o človekovih pravicah je vrhunsko založniško in knjižno dejanje. Najprej je to galerija odličnih ilustracij avtorjev z vseh vetrov sveta, saj je vsak člen ilustriral drug avtor. Potem je to sugestivna pripoved o svetu, kakršnega si večina Zemljanov želi, čeprav na dveh straneh, ki jih pokriva vsaka ilustracija, ni drugega besedila kot posamezen člen deklaracije. Uvodne misli sta prispevala John Boyne, avtor romana Deček v črtasti pižami (v slovenskem prevodu je prvič izšel leta 2007 pri založbi Miš) ter David Tennant, znan kot Doktor Kdo znanstvenofantastične oddaje BBC, v kateri potuje v časovnem stroju in v veselju odpravlja krivična dejanja. Na koncu slikanice so tudi fotografije in kratke predstavitve sodelujočih avtorjev. Slikanica vsekakor ne sme manjkati nikjer, kjer se zbirajo otroci: v vrtcih, šolah, počitniških kolonijah, bolnicah, zdravišiških in sorodnih ustanovah. (VZ)

Vzgoja

Zubrzycka, Elzbieta: Nekomu povej!

Prev. Lidija Cerk Dečman. Ilustr. Agnieszka Zelewska. Ljubljana: Koleda, 2007, 48 str.

| 3 | 1. stopnja | tipografija različna
| etika, lepo vedenje, pedofilija, vzgoja

Priročnik se loteva "težkih tem", o katerih redko spregovorimo. Na otrokom primeren način se namreč loteva vprašanja različnih vidikov spoštovanja: do narave, drugih ljudi, sebe, predvsem pa do svojega lastnega telesa, ob čemer avtorica izpostavi temo, kako otroke naučiti varovati sebe in svoje telo ob spolnem nadlegovanju. S kratkimi predstavitvami neustreznih situacij poskušata avtorici z besedo in sliko poudariti otrokove pravice v zvezi z lastnim telesom. Knjiga je namenjena pogovoru, ki naj bi otrokom pomagal ohranяти občutek lastne vrednosti, prepoznavati neustrezno ravnanje odraslih in vrstnikov in jih vzpodbujati, da bi z zaupno odraslo osebo lažje spregovorili o krivicah, nevarnostih ali zlorabah, tako svojih kot tujih. Avtorica je knjigo razdelila na štiri tematske sklope, ki so pregledni, kratki in razumljivi tudi predšolskim otrokom, staršem pa bodo gotovo v pomoč dobro zamišljeni predlogi za pogovor z otroki. (im)

Naravoslovje

Braun, Christina; Diehl, Ute; Diemer, Monika: **Knjiga za male raziskovalce: doživite naravo z igro in s poskusi.**

Prev. Majda Travnik Vode. Ilustr. Martina Badstuber. Spr. beseda Dušan Krnel. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 155 str.

| 5 | 1. stopnja | [ODLIČNO], navodila za ustvarjanje, priročnik, spremna beseda
| narava, poizkusi

Poučna knjiga treh nemških avtoric o raziskovanju narave je namenjena predšolskim otrokom, da skupaj s starši, prijatelji ali vzgojitelji odkrivajo naravo, jim omogočajo prve stike in odnose z njo, opazujejo naravne pojave ter izvajajo prve preproste praktične poskuse (seveda s pomočjo odraslih). Knjiga je zasnovana tako, da so raziskovalne naloge prilagojene starosti (mali raziskujejo hroščki – dvoletniki, drzne male žabe – triletniki, pametne zvedave miške – štiriletniki in pretkani mali tigri – pet- in šestletniki), s pomočjo katerih spoznavajo rastline, živali, tehniko, fizikalne zakone ... Tako se lahko otroci npr. naučijo narediti herbarij, posaditi krešo ali slikati z vodnimi kapljicami ter preko teh spoznanj spodbujajo svojo pozornost, pridobivajo naravoslovno jezikovno izražanje, zanimanje za naravne pojave in pozitivno naravnost do narave. Knjiga je namenjena prebujanju radovednosti in otroške ustvarjalnosti skozi prve stike z naravoslovjem. (pp)

Steinfeld, Lena: **Zemlja.**

Prev. Branka Fišer. Ilustr. Ute Simon. tržič: Učila International, 2013. (Mali radovednež), 26 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki
| ekologija, narava, Zemlja

Založba Učila International prinaša prevode nemške zbirke poučnih knjig Wirklich Schlau, v originalni izdaji namenjene predšolskim otrokom. Sledeč željam in potrebam ciljne publike, so knjige oblikovane kot kartonke, z obilico zavihkov ter zelo živahnimi, simpatičnimi in nazornimi ilustracijami. Teme so dobro izbrane in razložene, pohvaliti gre predvsem natančne in točne razlage, ki ne podcenjujejo mladih bralcev. Je pa besedišče na marsikaterem mestu po nepotrebnem zelo zahtevno (uporabljajo se na primer izrazi molzna enota, krmilna naprava, lemež, fagociti, vodne mase), uvedenih je veliko novih izrazov, ki pogosto niso dodatno razloženi. Odlična knjiga za branje s starši, ki ponudijo še kakšno dodatno razlago ali kakšen tuj, strokoven izraz nadomestijo z domačim. (TB)

Ekologija

Jiménez, Núria; Jiménez, Empar: **Skrbimo za naš planet, 4 naslovi: Energija klik!; Odpadki fej!; Voda pljusk!; Zrak švist!**

Prev. Darinka Koderman Patačko. Ilustr. Rosa Maria Curto. Ljubljana: DZS, 2011, 35 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], navodila za ustvarjanje, slikanica poučna, spremno besedilo, velike tiskane črke

| varstvo narave, varstvo okolja

Astronomija

Erne, Andrea: **Odkrivamo vesolje.**

Prev. Petra Anžlovar. Ilustr. Peter Nieländer. Tržič: Učila International, 2013. (Kaj? Kako? Zakaj?), 18 str.

| 5 | 1. stopnja | [ODLIČNO], slikanica kartonka, zavihki

| astronomija, astronomija, vesolje

Založba Učila International je v letu 2013 pričela izdajati prevode knjig iz odlične nemške zbirke Wieso? Weshalb? Warum? (v prevodu Kaj? Kako? Zakaj?). Zbirka je sicer razdeljena na tri dele, glede na starost otrok (2–4, 4–7, in 8–12 let), ki so jim knjige namenjene, prevodi pa izhajajo iz dela zbirke, namenjene otrokom starim od 4–7 let. Tako izbrani naslovi, kot samo besedilo, ilustracije in ostali prijemi za podajanje informacij (na primer zavihki in vrteča se kolesa) so preudarno podrejeni interesom in zmožnostim starostne skupine, ki ji je knjiga namenjena. Informacije so dobro izbrane: so točne, razumljive in zanimive, povzemajo tako nujno splošno znanje o izbrani temi kot posamezne zanimivosti, ki k branju pritegnejo otroke. Otroci tako spoznajo planete v našem osončju in izvedo, kakšne so posledice kroženja Zemlje okoli Sonca, hkrati pa spoznajo tudi življenje astronautov na vesoljskih postajah, od njihovega raziskovalnega dela do osebne higiene. Izvedo, zakaj sploh moramo k zdravniku, kakšen je namen preventivnih pregledov in kaj lahko od njih pričakujejo. Izvedo, po kakšnih načelih delujejo naprave, ki jih vsakodnevno uporabljamo, pa tudi, kateri materiali dobro in kateri slabo prevajajo električni tok in na kaj moramo biti pozorni, ko upravljamo z napravami, ki jih poganja elektrika. Izvedo tudi, od kod raziskovalcem znanje o davno izumrlih dinosavrih, kako delujejo različna čutila plenilcev, prilagojena okolju in plenu, in različni načini obrambe, ki jih uporabljajo potencialni pleni. Ilustracije so nazorne, a hkrati estetske, zavihki pa so domiselno postavljeni in ponekod predstavljajo informacije, ki bi jih drugače mnogo težje razložili. (TB)

Kemija

Kornhauser, Aleksandra: **Pamet je boljša kot žamet: poskusi za zabavo in bistro glavo**, 3 naslovi: **Odpri oči in napni možgane; Oglje ni samo za čevapčiče; Voda - čudežna tekočina.**

Ilustr. Jože Trobec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Pamet je boljša kot žamet: poskusi za zabavo in bistro glavo), 30 str.

| 5 | 1. stopnja | nova izdaja, nova likovna obdelava

| kemija, poizkusi

Geologija, vremenoslovje

Wernsing Bottmeyer, Barbara: **Vreme.**

Prev. Neža Božič. Ilustr. Melanie Brockamp. Tržič: Učila International, 2009. (Odkrivam svet!), 18 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica kartonka, slikanica poučna, slikanica zgibanka, zavihki

| vreme

Zbirka poučnih tem za najmlajše bralce (od tretjega leta do prvih razredov osnovne šole) prinaša kompleksne obravnave izbranih naslovnih tem (Vreme, Zemlja, Mladički, Pri zdravniku, Pirati). Kljub preprosti razlagi avtorica (slednja je navedena samo na delih Vreme in Pri zdravniku) ostaja točna in natančna, tako da knjige bralcem ne približajo le izbranih tem, temveč tudi sam "znanstveni" pristop k njihovi obdelavi. Opisi so nazorni in smiselno podkrepljeni z zavihki in ilustracijami, pri katerih pa nazorna plat prevlada nad estetsko. Skozi nadaljevanja so prisotna opaznejša kakovostna nihanja.

Tako v delu Pirati umanjkata prav objektivnost in strokovnost kot dve izmed najpomembnejših prednosti ostalih del, zaradi česar knjiga za razliko od ostalih ne izstopa iz poplave povprečnih poučnih del. (TB)

Palenontologija (dinozavri, fosili)

Mennen, Patricia: **Vse o dinozavrih.**

Prev. Petra Anžlovar. Ilustr. Hans G. Schellenberger. Tržič: Učila International, 2013. (Kaj? Kako? Zakaj?), 18 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki
| dinozavri

Založba Učila International je v letu 2013 pričela izdajati prevode knjig iz odlične nemške zbirke Wieso? Weshalb? Warum? (v prevodu Kaj? Kako? Zakaj?). Zbirka je sicer razdeljena na tri dele, glede na starost otrok (2–4, 4–7, in 8–12 let), ki so jim knjige namenjene, prevodi pa izhajajo iz dela zbirke, namenjene otrokom starim od 4–7 let. Tako izbrani naslovi, kot samo besedilo, ilustracije in ostali prijemi za podajanje informacij (na primer zavihki in vrteča se kolesa) so preudarno podrejeni interesom in zmožnostim starostne skupine, ki ji je knjiga namenjena. Informacije so dobro izbrane: so točne, razumljive in zanimive, povzemajo tako nujno splošno znanje o izbrani temi kot posamezne zanimivosti, ki k branju pritegnejo otroke. Otroci tako spoznajo planete v našem osončju in izvedo, kakšne so posledice kroženja Zemlje okoli Sonca, hkrati pa spoznajo tudi življenje astronautov na vesoljskih postajah, od njihovega raziskovalnega dela do osebne higiene. Izvedo, zakaj sploh moramo k zdravniku, kakšen je namen preventivnih pregledov in kaj lahko od njih pričakujejo. Izvedo, po kakšnih načelih delujejo naprave, ki jih vsakodnevno uporabljamo, pa tudi, kateri materiali dobro in kateri slabo prevajajo električni tok in na kaj moramo biti pozorni, ko upravljamo z napravami, ki jih poganja elektrika. Izvedo tudi, od kod raziskovalcem znanje o davno izumrlih dinozavrih, kako delujejo različna čutila plenilcev, prilagojena okolju in plenu, in različni načini obrambe, ki jih uporabljajo potencialni pleni. Ilustracije so nazorne, a hkrati estetske, zavihki pa so domiselno postavljeni in ponekod predstavljajo informacije, ki bi jih drugače mnogo težje razložili. (TB)

Simon, Francesca: **Grozni Gašper. Dinozavri.**

Prev. Ida Sternad. Ilustr. Tony Ross. Tržič: Učila International, 2013. (Grozni leksikon), 111 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, ponatis
| dinozavri, paleontologija

Biologija

Layton, Neal: **Najkrajša** zgodovina vsega: zgodba od velikega poka do danes v dvanajstih gibljivih slikah.

Prev. Andrej Ilc. Ilustr. Neal Layton. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006, 24 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica gibljivka, slikanica poučna, tipografija različna
| evolucija, vesolje

Poučna avtorska slikanica večjega formata želi mladim na podlagi uradne znanstvene teorije približati zgodovino oziroma nastanek in razvoj modrega planeta in njegovih prebivalcev od velikega poka do današnjih dni. Knjigo tvorijo tako imenovane gibljive slike, zaradi katerih Laytonova slikanica postane

interaktivna. Strani se namreč pred bralcem razpirajo in postanejo tridimenzionalne, like lahko po podlagi premikamo in simuliramo, na primer njihovo letenje ali tek, posamezne informacije je potrebno poiskati za pregibnimi okenci itd. Omenjene lastnosti seveda terjajo zahtevnejše tehnične rešitve, ki so realizirane posrečeno, a žal večkrat brez posluha za neprevidne otroške roke. Laytonova ilustracija je hudomušna in nepretenciozna, saj oponaša nekoliko okorno otroško risbo. Teksta je malo, vendar avtor kljub temu vanj stisne nekaj milijard let in povzame bistvene postaje evolucije, kar priča o njegovi skoraj neverjetni sposobnosti za poenostavljanje. V slednjem seveda lahko prepoznamo tudi lahkoten, hudomušen pristop k veliki temi, ki jo – prav takšen – dela razumljivo tudi za najmlajše. Nasploh je Najkrajša zgodovina vsega izjemno privlačna, nekoliko 'montypythonovsko' navdihnjena knjiga, ki se izkaže tako po idejni, kot tudi po vsebinski in oblikovni plati.

Rastlinstvo

Jennings, Terry: **Rastline**.

Prev. Marjanca Kos. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2010. (Mladi raziskovalec), 32 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije
| rastline

Vse štiri knjige v zbirki Mladi raziskovalec, Ptice, Sesalci, Rastline in Male živali, imajo enako ureditev: uvodno predstavitev naslovnega pojma, značilnosti in posebnosti skupine ter kratka navodila za opazovanje in priporočila, kako se vesti ob srečanju s predstavniki opisane skupine. Poglavlja, ki sledijo uvodu, so dvostranske predstavitve posameznih podskupin z opisi in fotografijami najznačilnejših predstavnikov. Izbor je prilagojen okolju, ki ga lahko prepoznajo in preverjajo tudi naši otroci. Zadnje poglavje obravnava pojem ogroženosti in na kratko opiše poglobitve vidike problema, povezanega z vsako izmed naslovnih skupin, ter nakaže, kako lahko sodelujemo pri reševanju nastalih težav. Nekatere besede, ki so v knjigah natisnjene odebeljeno, so razložene v dodanem slovarju. Na koncu vsakega dela so poleg stvarnega kazala dodani tudi napotki za starše in učitelje. Brez pomena ni niti dejstvo, da so vse fotografije v knjigah avtorizirane. (VZ)

Möller, Anne; Bucher, René: **Po zemlji in po zraku: kako potujejo rastline?**

Prev. Maruša Šveglj. Ilustr. Anne Möller. Olševsek: Narava, 2008, 29 str.

| 5 | 1. stopnja | o avtorjih, slikanica poučna
| rastline, razmnoževanje

Anne Möller ni poklicna biologinja, kakor bi upravičeno pomislili ob prebiranju njenih slikanic. Je mlada nemška slikarka, diplomirana grafičarka in v eni od slikanic pove, da ji je opazovanje prizorov iz narave za študij grafike razkrilo veliko simpatijo do narave in njenih procesov. S preprostim in stvarnim besedilom potrpežljivo in otroku razumljivo niza podrobnost iz neizmerno bogatega sveta narave, v ilustraciji pa njena naravoslovna natančnost žari v umetniško izpovednih barvnih izpeljavah. Slikanice o potovanju semen, o izumih narave, s katerimi ohranja življenje, o ujeti, ki si upa živeti v bližini človeka, ter o gnezdenju žuželk in njihovi skrbi za zarod, so vrhunske tako iz naravoslovno pedagoškega kot estetskega vidika. (VZ)

Živalstvo

Davies, Valerie: **Zvoki divjine. Safari: zvočna postavljanika.**

Prev. Majda Oblak. Ilustr. Maurice Pledger. Ljubljana: DZS, 2009, 14 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica postavljanika, zvočni efekti
| savana, živali v naravi

Zvočni postavljaniki Dinozavri in Safari približata najmlajšim svet divjine s privlačnimi zvoki živali, ki učinkujejo naravno in presenetljivo avtentično. Prisluhnemo lahko veličastnemu oglašanju dinozavrov iz daljne preteklosti ali vznemirljivim zvokom savane od Masaj Mare vse do Kalaharija. Vsaka tretja stran prinaša pregledno predstavitev že videnih živali in nazoren vpogled v dobo dinozavrov ter prostranstvo afriških savan. Pop-up slikanici sta pospremljeni z dramatičnimi besednimi vložki, ki prispevajo k napetosti in dinamičnosti. Zanimivi zvočni efekti v kombinaciji s poučno vsebino naredijo slikanici še posebej uporabni za starše, ki bodo skupaj s svojimi malčki odkrivali čudoviti svet živali. Zvoki divjine vabijo! (KP)

Hatkoff, Isabella; Hatkoff, Craig; Kahumbu, Paula: **Owen & Mzee: resnična zgodba o nenavadnem prijateljstvu.**

Prev. Amanda Mlakar. Fotogr. Peter Greste. Ljubljana: Lepa beseda, 2007, 36 str.

| 5 | 1. stopnja | fotografije, slikanica poučna
| Afrika, mladiči, povodni konji, prijateljstvo, želve, živali v naravi

Poučnoleposlovna slikanica, opremljena z izjemnimi fotografijami, predstavlja obsežen projekt reševanja mladiča nilskega konja po cunamiju, ki je divjal 26. decembra 2004 na afriški obali. Mladič Owen je potreboval mater in 130 let stara želva Mzee, ki je po naravi sicer samotarka, je prevzela skrb zanj; zdaj oba živita v Haller Parku v bližini Mombase. Zgodba o nenavadnem sožitju je ganljiva in očarljiva, obenem pa sporočilo, kako si narava pomaga tudi sama. Učinkovito predstavi prizadevanja ekologov in naravovarstvenikov v obremenjenih okoljih, pa tudi to, kako s skupnimi močmi lahko nastane tako izjemna slikanica. Na kraju so kratke informacije o Keniji, povodnem konju in želvi aldabra ter ustvarjalcih slikanice. Zvemo tudi to, da je center za preučevanje otrok newyorške univerze za vzgojitelje pripravil navodila za pogovor ob njej. Slikanica – posvečena je 250 uslužbencem Lafarge Group, ki so umrli ali so še vedno pogrešani po cunamiju – je dober primer, kako (mladim) bralcem približati določen problem z zgodbo in informacijami ter jih tako čustveno vznemiriti, jim vzbuditi zanimanje ter jih opogumljati v prepričanju, da je kljub vsemu možno in vredno ukrepati za sožitje. (tj)

Hédelin, Pascale: **Velika knjiga o živalskih mladičih.**

Prev. Metka Kralj. Ilustr. Stéphanie Herrbach. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2010, 38 str.

| 5 | 1. stopnja | [ODLIČNO], okenca, slikanica gibljivka, zavihki
| mladiči, odraščanje, živali v naravi

Knjiga o živalih tako z obliko kot z vsebino nadaljuje knjigo Moje zanimivo telo, v slovenščino prvič prevedeno leta 2007. Ponuja interaktivno, razumljivo in preprosto, a točno primerjalno analizo psiho-fizičnega razvoja živali (od zaploditve, prek rojstva in odraščanja do prihoda nove generacije), predvsem na podlagi primerjave s človekom. Predstavlja različne oblike skrbi za mladiče (od želv, ki so same od valitve jajc naprej, do delfinov, ki si pri skrbi za mladiče pomagajo), obnašanja v skupinah, učenja preživetja v okolju itn. Primerjava različnih sistemov s sorodnimi funkcijami pri različnih živalih – kako npr. svet vidimo mi, kako pa orel, bik ali čebela – omogoča lažje razumevanje, hkrati pa je dobra podlaga za vsakodnevno urjenje spretnosti opazovanja, primerjanja in razumevanja pojavov in procesov v naravi. Tako kot predhodnica je tudi Velika knjiga o živalskih mladičkih zaradi dodelanega

pristopa primerna že za najmlajše bralce (množica gibljivih sličic, ki nagovarjajo vse čute in estetskost, zagotavlja privlačnost, razbit tekst pa omogoča postopno branje), hkrati pa ponuja vsestransko bazo znanja, ki dosega raven večine enciklopedij za starejše otroke. (TB)

Jennings, Terry: **Mladi raziskovalec**, 4 naslovi: **Male živali; Ptice; Sesalci; Mladički**.

Prev. Marjanca Kos. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2010. (Mladi raziskovalec), 32 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije

| nevretenčarji, živali v naravi

Vse štiri knjige v zbirki Mladi raziskovalec, Ptice, Sesalci, Rastline in Male živali, imajo enako ureditev: uvodno predstavitev naslovnega pojma, značilnosti in posebnosti skupine ter kratka navodila za opazovanje in priporočila, kako se vesti ob srečanju s predstavniki opisane skupine. Poglavja, ki sledijo uvodu, so dvostranske predstavitve posameznih podskupin z opisi in fotografijami najznačilnejših predstavnikov. Izbor je prilagojen okolju, ki ga lahko prepoznajo in preverjajo tudi naši otroci. Zadnje poglavje obravnava pojem ogroženosti in na kratko opiše poglobitve vidike problema, povezanega z vsako izmed naslovnih skupin, ter nakaže, kako lahko sodelujemo pri reševanju nastalih težav. Nekatere besede, ki so v knjigah natisnjene odebeljeno, so razložene v dodanem slovarju. Na koncu vsakega dela so poleg stvarnega kazala dodani tudi napotki za starše in učitelje. Brez pomena ni niti dejstvo, da so vse fotografije v knjigah avtorizirane. (VZ)

Möller, Anne: **Čukova družina**.

Prev. Janez Juvan. Ilustr. Anne Möller. Olševsek: Narava, 2008, 25 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica poučna

| sove

Anne Möller ni poklicna biologinja, kakor bi upravičeno pomislili ob prebiranju njenih slikanic. Je mlada nemška slikarka, diplomirana grafičarka in v eni od slikanic pove, da ji je opazovanje prizorov iz narave za študij grafike razkrilo veliko simpatijo do narave in njenih procesov. S preprostim in stvarnim besedilom potrpežljivo in otroku razumljivo niza podrobnost iz neizmerno bogatega sveta narave, v ilustraciji pa njena naravoslovna natančnost žari v umetniško izpovednih barvnih izpeljavah. Slikanice o potovanju semen, o izumih narave, s katerimi ohranja življenje, o ujeti, ki si upa živeti v bližini človeka, ter o gnezdenju žuželk in njihovi skrbi za zarod, so vrhunske tako iz naravoslovno pedagoškega kot estetskega vidika. (VZ)

Möller, Anne: **Gnezda gradimo, votline dolbemo: kako žuželke skrbijo za svoje otroke?**

Prev. Jurij Kurillo. Olševsek: Narava, 2008, 25 str.

| 5 | 1. stopnja | slikanica poučna

| žuželke

Anne Möller ni poklicna biologinja, kakor bi upravičeno pomislili ob prebiranju njenih slikanic. Je mlada nemška slikarka, diplomirana grafičarka in v eni od slikanic pove, da ji je opazovanje prizorov iz narave za študij grafike razkrilo veliko simpatijo do narave in njenih procesov. S preprostim in stvarnim besedilom potrpežljivo in otroku razumljivo niza podrobnost iz neizmerno bogatega sveta narave, v ilustraciji pa njena naravoslovna natančnost žari v umetniško izpovednih barvnih izpeljavah. Slikanice o potovanju semen, o izumih narave, s katerimi ohranja življenje, o ujeti, ki si upa živeti v bližini človeka, ter o gnezdenju žuželk in njihovi skrbi za zarod, so vrhunske tako iz naravoslovno pedagoškega kot estetskega vidika. (VZ)

Praprotnik Zupančič, Lilijana: **Žuželčji zakaji**.

Ilustr. Lilijana Praprotnik Zupančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Žlabudron), 46 str.

| 5 | 1. stopnja | [ODLIČNO], humor, slikanica poučna, tipografija različna

| živali v naravi, žuželke

Žuželčji zakaji je spet še ena slikanica, kjer Lila Prap z že preizkušenim in priljubljenim aparatom enakovredno kakovostno piše besedila, ilustrira in oblikuje slikanico kot celoto. Toda tudi tokrat v vrsti "zakajev" ne prinaša le novih znanj, ampak tudi nove domislice: ena od njih je že to, da se avtorica prvič loti obravnavanja živali, ki so v resnici veliko manjše kot na ilustracijah v knjigi. Žuželke predstavljajo in komentirajo knjižne uši. "Priročni živalski vrt z žuželkami", kot slikanico le-te imenujejo, prinaša vprašanja in poučne informacije, katerih verodostojnost zagotavlja sodelavec iz Prirodoslovnega muzeja. O vseh žuželkah so dodane iskrive domislice in nazadnje seveda tudi o knjižnih ušeh, ki med drugim modrujejo tudi o tem, kaj vse knjige prinašajo, kako hranljive so, toda pričujoča je tudi tako zanimiva, da bi jo bilo škoda pojesti. Na kraju slikanice je "drevo" oz. preglednica vseh 14 predstavljenih žuželk. Lila Prap je ena najbolj priljubljenih sodobnih slovenskih ilustratorok, ki je uveljavljena tudi v mednarodnem prostoru, z japonskimi risankami pa se "vrača" v domači prostor. Umetnica je bila uvrščena na IBBY častno listo, bila pa je tudi večkrat med kandidati za nagrado ALMA in Andersenovo nagrado. (TJ)

Rheenen, Barbara van: **Kiti**.

Prev. Urška Kaloper. Ilustr. Barbara van Rheenen. Murska Sobota: Pomurska založba, 2011.

(Zvedavček), 22 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], navodila za ustvarjanje, prepognjeni listi, slikanica poučna, zavihki

| kiti, živali v naravi

Weinhold, Angela: **Nevarne živali**.

Prev. Petra Anžlovar. Tržič: Učila International, 2013. (Kaj? Kako? Zakaj?), 18 str.

| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki

| narava, živali v naravi

Založba Učila International je v letu 2013 pričela izdajati prevode knjig iz odlične nemške zbirke Wieso? Weshalb? Warum? (v prevodu Kaj? Kako? Zakaj?). Zbirka je sicer razdeljena na tri dele, glede na starost otrok (2–4, 4–7, in 8–12 let), ki so jim knjige namenjene, prevodi pa izhajajo iz dela zbirke, namenjene otrokom starim od 4–7 let. Tako izbrani naslovi, kot samo besedilo, ilustracije in ostali prijemi za podajanje informacij (na primer zavihki in vrteča se kolesa) so preudarno podrejeni interesom in zmožnostim starostne skupine, ki ji je knjiga namenjena. Informacije so dobro izbrane: so točne, razumljive in zanimive, povzemajo tako nujno splošno znanje o izbrani temi kot posamezne zanimivosti, ki k branju pritegnejo otroke. Otroci tako spoznajo planete v našem osončju in izvedo, kakšne so posledice kroženja Zemlje okoli Sonca, hkrati pa spoznajo tudi življenje astronautov na vesoljskih postajah, od njihovega raziskovalnega dela do osebne higiene. Izvedo, zakaj sploh moramo k zdravniku, kakšen je namen preventivnih pregledov in kaj lahko od njih pričakujejo. Izvedo, po kakšnih načelih delujejo naprave, ki jih vsakodnevno uporabljamo, pa tudi, kateri materiali dobro in kateri slabo prevajajo električni tok in na kaj moramo biti pozorni, ko upravljamo z napravami, ki jih poganja elektrika. Izvedo tudi, od kod raziskovalcem znanje o davno izumrlih dinosavrih, kako delujejo različna čutila plenilcev, prilagojena okolju in plenu, in različni načini obrambe, ki jih

uporabljajo potencialni pleni. Ilustracije so nazorne, a hkrati estetske, zavihki pa so domiselno postavljeni in ponekod predstavljajo informacije, ki bi jih drugače mnogo težje razložili. (TB)

Medicina

Baptiste, Baron: **Moj očka je presta: joga za starše in otroke.**

Prev. Simona Polše Zupan. Ilustr. Sophie Fatus. Kranj: Damodar, 2007, 52 str.

| 6 | 1. stopnja

| človeško telo, poklici, telovadba, zdravje

Privlačno oblikovana poučna slikanica mladim in njihovim staršem ne ponuja zgolj vpogleda v jogijsko vadbo, pač pa ponuja jogo kot način življenja. Jogi svetovnega slovesa in francoska likovnica skozi preprosto zgodbo in ilustracije, ki bi jim na prvi pogled lahko pridali oznako estetika infantilnega, predstavi devet jogijskih položajev (drevo, psa, trikotnik, letalo, most, plug, ribo, leva in presto). Slednji so po korakih pojasnjeni v sliki in besedi in pospremljeni s pojasnili o blagodejnih vplivih, ki naj bi jih imeli na naše vsakodnevno življenje. Knjiga, ki jo sklenejo nasveti za mlade jogije, v naš prostor v kontekstu ciljne publike zagotovo prinaša nekaj novega, kar bodo znali iznajdljivi starši, ne glede na to, ali so vzhodnjaški filozofiji naklonjeni ali ne, bržkone izkoristiti za kvalitetno druženje z otrokom. (gk)

Herrmann, Heike: **Telo.**

Prev. Branka Fišer. Ilustr. Irmtraut Teltau. Tržič: Učila International, 2013. (Mali radovednež), 26 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki

| anatomija, človeško telo

Založba Učila International prinaša prevode nemške zbirke poučnih knjig Wirklich Schlau, v originalni izdaji namenjene predšolskim otrokom. Sledeč željam in potrebam ciljne publike, so knjige oblikovane kot kartonke, z obilico zavihkov ter zelo živahnimi, simpatičnimi in nazornimi ilustracijami. Teme so dobro izbrane in razložene, pohvaliti gre predvsem natančne in točne razlage, ki ne podcenjujejo mladih bralcev. Je pa besedišče na marsikaterem mestu po nepotrebnem zelo zahtevno (uporabljajo se na primer izrazi molzna enota, krmilna naprava, lemež, fagociti, vodne mase), uvedenih je veliko novih izrazov, ki pogosto niso dodatno razloženi. Odlična knjiga za branje s starši, ki ponudijo še kakšno dodatno razlago ali kakšen tuj, strokoven izraz nadomestijo z domačim. (TB)

Kovač, Polonca: **Zelišča male čarovnice.**

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, 2012. (Velike slikanice), 75 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], ponatis, slikanica poučna

| čarovnice, zdravilne rastline

Zelišča nočne čarovnice Lenčke so tokrat zapakirana v večji format, nova izdaja pa je poleg temnejše intonacije ilustracij (ubitost barv je mnogim žal v škodo) doživela tudi nekaj manjših oblikovnih in drugih sprememb (izpuščen predgovor Borisa A. Novaka, na začetku je dodanih par vinjetnih ilustracij). Gre za krasen primer domačega poučnega leposlovja, v katerem se mladi bralec skozi simpatične, blago duhovite zgodbe, postavljene v pravljичni okvir skupaj s čarovničkinima radovednima mišjima sosedoma Lolekom in Loliko, pouči o štiriintridesetih uporabnih rastlinah. Latinskemu imenu sledi opis, temu podatek o tem, kateri deli rastline so uporabni, kdaj se jo nabira,

pa tudi kako in za kaj se uporablja, čemur je pogosto dodanih še za ščepec druge vrste zanimivih informacij. Ilustratorica je ustvarila prisrčne junake, predvsem pa je rastline, ki so vselej pomemben del ilustracije, izrisala tako natančno, da jih bo bralec z lahkoto prepoznal tudi v naravi. Polonca Kovač in Ančka Gošnik Godec sta skratka našli odličen način, kako mladim na domiselno, torej nevsiljivo, prijeten in celo zabaven način približati košček narave v obliki zdravih rastlin. (GK)

Rübel, Doris: **Pri zdravniku.**

Prev. Maruša Mugerli Lavrenčič. Ilustr. Doris Rübel. Tržič: Učila International, 2013. (Kaj? Kako? Zakaj?), 18 str.

| 6 | 1. stopnja | [ODLIČNO], slikanica kartonka, zavihki
| zdravniki

Založba Učila International je v letu 2013 pričela izdajati prevode knjig iz odlične nemške zbirke Wieso? Weshalb? Warum? (v prevodu Kaj? Kako? Zakaj?). Zbirka je sicer razdeljena na tri dele, glede na starost otrok (2–4, 4–7, in 8–12 let), ki so jim knjige namenjene, prevodi pa izhajajo iz dela zbirke, namenjene otrokom starim od 4–7 let. Tako izbrani naslovi, kot samo besedilo, ilustracije in ostali prijemi za podajanje informacij (na primer zavihki in vrteča se kolesa) so preudarno podrejeni interesom in zmožnostim starostne skupine, ki ji je knjiga namenjena. Informacije so dobro izbrane: so točne, razumljive in zanimive, povzemajo tako nujno splošno znanje o izbrani temi kot posamezne zanimivosti, ki k branju pritegnejo otroke. Otroci tako spoznajo planete v našem osončju in izvedo, kakšne so posledice kroženja Zemlje okoli Sonca, hkrati pa spoznajo tudi življenje astronautov na vesoljskih postajah, od njihovega raziskovalnega dela do osebne higiene. Izvedo, zakaj sploh moramo k zdravniku, kakšen je namen preventivnih pregledov in kaj lahko od njih pričakujejo. Izvedo, po kakšnih načelih delujejo naprave, ki jih vsakodnevno uporabljamo, pa tudi, kateri materiali dobro in kateri slabo prevajajo električni tok in na kaj moramo biti pozorni, ko upravljamo z napravami, ki jih poganja elektrika. Izvedo tudi, od kod raziskovalcem znanje o davno izumrlih dinosavrih, kako delujejo različna čutila plenilcev, prilagojena okolju in plenu, in različni načini obrambe, ki jih uporabljajo potencialni pleni. Ilustracije so nazorne, a hkrati estetske, zavihki pa so domiselno postavljeni in ponekod predstavljajo informacije, ki bi jih drugače mnogo težje razložili. (TB)

Simon, Francesca: **Grozni Gašper. Telo.**

Prev. Ida Sternad. Ilustr. Tony Ross. Tržič: Učila International, 2013. (Grozni leksikon), 94 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, ponatis
| anatomija, človeško telo

Simon, Philippe; Bouet, Marie-Laure: **Podobe prehrane.**

Prev. Ana Marija Toman. Ilustr. Colette Hus-David, Isabelle Rognoni. Ljubljana: OKA, 2005. (Podobe), 125 str.

| 6 | 1. stopnja
| hrana

Skrivnosti našega telesa: smešni in zaresni odgovori na večne otroške "zakaje".

Prev. Jelka Pogačnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 23 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], humor
| človeško telo

Spolna vzgoja

Meyer, Irene; Struck, Dagmar; Wille, Betti: **Kdo tukaj trka?: o noseči družini, babici in dojenčku.**

Prev. Jasna Gumze. Ilustr. Jacky Gleich. Maribor: Babiška založba, 2013, 25 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], poučno leposlovje

| dom, nosečnost, rojstvo, spolna vzgoja, spolnost

Meyer, Irene; Struck, Dagmar; Wille, Betti: **Riba s čokolado: poljudna zgodbica o nosečnosti, porodu, družini, prijateljstvu in seveda Lei.**

Prev. Jasna Gumze. Ilustr. Jacky Gleich. Maribor: Babiška založba, 2013, 71 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], poučno leposlovje

| dom, nosečnost, rojstvo, spolna vzgoja, spolnost

Tehnika

Baumann, Anne Sophie: **Vozila in stroji malo drugače: zrak, zemlja, morje.**

Prev. Lenka Bukovac. Ilustr. Didier Balicevic. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2012, 25 str.

| 6 | 1. stopnja | [ODLIČNO], slikanica gibljivka, slikanica kartonka, zavihki

| stroji, vozila

V poplavi raznoraznih slikanic, kartonk, tipank in podobnega, je pričujoča velika interaktivna slikanica prava osvežitev. Namenjena je mladim nadobudnežem (predvsem fantom), ki jih navdušujejo avtomobili, stroji, bagri in vesoljska plovila. Podnaslov slikanice je Zrak, zemlja, morje, kar nakazuje, da bodo lahko v slikanici spoznavali vrste vozil in strojev, ki se gibajo po kopnem, zraku ali vodi ter njihovo delovanje. Tako nas avtorica seznani s stroji na gradbiščih, pristaniščih, letališčih ... Zanima jo, kaj se skriva na vrhu žerjava, v notranjosti letala, v vesoljskem plovilu ali sejalniku. Slikanica je opremljena z natančnimi ilustracijami ter raznoraznimi zavihki, izvlečnimi kartončki in kolesci, ki slikanico še dodatno poživijo in popestrijo. (pp)

Hédelin, Pascale: **Velika knjiga o vozilih.**

Prev. Agata Tomažič. Ilustr. Robert Barborini. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2011, 38 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica gibljivka, slikanica postavljanke, zavihki

| vozila

Gojenje rastlin, vzreja živali

Kessel, Carola von: **Kmetija.**

Prev. Branka Fišer. Ilustr. Maja Wagner. Tržič: Učila International, 2013. (Mali radovednež), 26 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki

| kmetija, živali v naravi

Ray, Hannah: **Tam na kmetiji**. 3 naslovi: **Kokoši; Krave; Prašiči**.

Prev. Alenka Stanič. Ilustr. Chris Davidson. Murska Sobota: Pomurska založba, 2007, 24 str.

| 6 | 1. stopnja | didaktične vzpodbude, fotografije

| kmetija, krave, ročne spretnosti, živali v naravi

Vsaka od treh knjig predstavi po eno domačo žival na kmetiji: kokoši, krave, prašiče. Predstavitev je celovita, zaokrožena, primerna otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju: anatomija živali, življenjski krog, njene značilnosti, njihova koristnost za človeka, z njo povezani običaji na raznih koncih sveta. V vsaki knjigi je slovarček novih izrazov in spodbudna ideja za otrokovo ročno ustvarjalnost ali zabavni poskus. Na kraju so še Zamisli za učitelje in starše, ki prinašajo vrsto predlogov, kako naj bi z otroki nadgradili znanje o obravnavani živali; le-te so primerne tako za družino kot za vrtec in celo za medpredmetne povezave na nižji stopnji osnovne šole. Knjige so bogato opremljene z nazornimi fotografijami, določene informacije so jasno poudarjene, pa tudi oblikovanje v celoti prispeva k poučnosti in privlačnosti. (tj)

Gospodinjstvo

Holzwarth Raether, Ulrike: **Pri nas doma**.

Prev. Maruša Mugerli Lavrenčič. Ilustr. Doris Rübel. Tržič: Učila International, 2013. (Kaj? Kako? Zakaj?), 18 str.

| 6 | 1. stopnja | [ODLIČNO], prepognjeni listi, slikanica kartonka, zavihki

| aparati, dom, gospodinjstvo, tehnika

Karmel, Annabel: **Kuhati znam!**

Prev. Mojca Vodušek. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 2013, 128 str.

| 6 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, navodila za ustvarjanje, ponatis, recepti

| hrana, kuhanje

Promet, trgovina

Pirati.

Prev. Petra Piber. Tržič: Učila International, 2009. (Odkrivam svet!), 18 str.

| 6 | 1. stopnja | slikanica kartonka, slikanica poučna, slikanica zgibanka, zavihki

| gusarji

Zbirka poučnih tem za najmlajše bralce (od tretjega leta do prvih razredov osnovne šole) prinaša kompleksne obravnave izbranih naslovnih tem (Vreme, Zemlja, Mladički, Pri zdravniku, Pirati). Kljub preprosti razlagi avtorica (slednja je navedena samo na delih Vreme in Pri zdravniku) ostaja točna in natančna, tako da knjige bralcem ne približajo le izbranih tem, temveč tudi sam "znanstveni" pristop k njihovi obdelavi. Opisi so nazorni in smiselno podkrepljeni z zavihki in ilustracijami, pri katerih pa nazorna plat prevlada nad estetsko. Skozi nadaljevanja so prisotna opaznejša kakovostna nihanja. Tako v delu Pirati umanjata prav objektivnost in strokovnost kot dve izmed najpomembnejših prednosti ostalih del, zaradi česar knjiga za razliko od ostalih ne izstopa iz poplave povprečnih poučnih del. (TB)

Umetnost

Deu, Živa; Kolenc, Bara: **Kje pa ti živiš?**

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Rokus Klett, 2010, 44 str.

| 7 | 1. stopnja | [ODLIČNO], poučno leposlovje
| arhitektura, hiše

To je prva izvirna slovenska slikanica o arhitekturi, namenjena otrokom med četrtem in desetim letom starosti. Že takoj ob izidu je bila deležna velike pozornosti strokovne javnosti in nagrajena z nagrado zlata kocka 2011 (kategorija tiskani mediji), kar je pomembna nacionalna nagrada s področja »programa arhitektura in otroci«. Gre za poučno leposlovno delo, v katerem je literarno oblikovana zgodba le okvir, ki avtorju omogoča, da vanj vpne poučnost. Pripoved je jasna in preprosta: deček Nejc nekega dne na domačem vrtu na drevesu čisto sam izdelava hišico, na katero je zelo ponosen. To je sprožilni element, ki omogoči, da avtorici zelo nazorno in poljudno izpeljeta zastavljene vzgojno-izobraževalne cilje. Mlademu bralcu namreč želita njegov lastni dom prikazati kot prostor bivanja in kot arhitekturni objekt ter mu v njem predstaviti različne prostore, ki so namenjeni bivanju, seznanjata pa ga tudi z različnimi tipi hiš, z arhitekturo okolice, v kateri živi, ter mu pomagata razumeti, kako sploh nastane hiša, od idejne zamisli pa vse do praktične izvedbe. Vse to so za predšolskega otroka in zgodnjega šolarja osnovni podatki, hkrati pa je knjiga za pedagoge in starše lahko pomemben pripomoček pri posredovanju zanimivosti s tega strokovnega področja, na katerem je doslej zlasti za tako mlade bralce in predbralce močno primanjkovalo informacij. Ilustracije Damijana Stepančiča odlično podpirajo besedilo, ga dopolnjujejo in nadgrajujejo. So nazorne in jasne, zato skupaj z besedilom ustvarjajo odlično izveden založniški izdelek, kar potrjujejo tudi vse njegove ostale lastnosti, kot so oblikovanje, tisk, jezikovna ustreznost, primernost za ciljno skupino idr. (DLV)

Makarovič, Svetlana: **Gal v galeriji.**

Ilustr. Kostja Gatnik. Diapozitivi Marjan Paternoster. Ljubljana: Narodna galerija, 2011, 29 str.

| 7 | 1. stopnja | [ODLIČNO], fotografije, ponatis, pripoved v verzih, slikanica poučna
| Ljubljana, muzeji, slikarstvo, Slovenija, škratje, umetnost

Slikanica, ki je prvič izšla leta 1981 pri Mladinski knjigi, je tokrat doživela že svoj drugi ponatis pod okriljem Narodne galerije, ki je, jasno, sodelovala že pri njenem nastanku. Nič čudnega, saj je njen glavni junak, zeleni škrat Gal, medtem postal ne le eden izmed najbolj znanih in priljubljenih slovenskih literarnih likov, temveč tudi prava pravcata maskota osrednje slovenske nacionalne ustanove za starejšo umetnost v Sloveniji, Ljubljanske Narodne galerije. Zgodbo o škrtu, ljubitelju umetnosti, ki si novi dom, ko časa zob uniči njegovo staro grajsko domovanje, najde v GAL-eriji, kjer kramlja s slikami in kipi slovenskih umetnikov, v svojo družbo pa vabi tudi male človeške škrate, so na spletni strani Narodne galerije z minimalnimi tekstovnimi spremembami pretvorili tudi v elektronsko obliko, ob kateri lahko uživamo v dramatizaciji avtorice Svetlane Makarovič in igralca Gregorja Čušina. Poleg tega v galeriji že vrsto let za osnovnošolce deluje tudi Galov klub, ki uspešno organizira številna Galova srečanja, na katerih mladi Galovci spoznavajo razstavljene umetnine, ki nato v galerijski delavnici postanejo snov za njihovo lastno ustvarjanje. Če kdo torej Gala še ne pozna, je ponatis slikanice izvrstna priložnost, da, opremljen s knjigo, potrka na vrata Narodne galerije in se, potihoma seveda, loti vznemirljivega iskanja legendarnega škratka. (ZSV)

Vogelnik, Eka: **Odrske pripovedke.**

Ilustr. Eka Vogeltnik, Marija Vogeltnik. Spr. beseda Milena Blažič, Tatjana Stanič, Luka Ropret. Fotogr. Brina Vogeltnik Saje. Fotogr. Tatjana Splichal. Ljubljana: Modrijan, 2012, 141 str. Dodatek: Odrske pripovedke (pobarvanka, izrezanka, poigranka)
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, navodila za ustvarjanje, note, spremna beseda
| gledališče, lutke

Ročne spretnosti

Cuxart, Bernadette: **Ustvari red brez hišnih zmed.**
Prev. Živa Hren. Ilustr. Bernadette Cuxart. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2012, 95 str.
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], navodila za ustvarjanje, priročnik
| okrasni predmeti, ročne spretnosti

Urgl, Tomaž; Sila, Aleš: **Ideje brez meje: uporabni namigi za male ustvarjalce.**
Spr. beseda Božidar Flajšman. Fotogr. Primož Urgl. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2012, 80 str.
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, navodila za ustvarjanje, priročnik, spremna beseda
| okrasni predmeti, ročne spretnosti

Zorec, Darja: **Preproste lutke.**
Fotogr. Miha Zorec. Grosuplje: Knjigca, 2010, 48 str.
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, navodila za ustvarjanje, priročnik
| lutke, ročne spretnosti

Avtorica nam v svojem priročniku, namenjenem ustvarjalnemu preživljanju prostega časa, natrese kar sedemnajst predlogov za izdelavo lutk iz različnih, tudi odpadnih materialov (prepognjenke, storžčke, žužčke, palčkarje, lončice ...). V kratkem uvodu nas prepriča, kako pomemben pripomoček v vzgojno-izobraževalnem procesu je lutka. Knjiga bo temu namenu zagotovo dobro služila, saj je izdelovanje predstavljeno jasno, po posameznih korakih, predvsem pa pospremljeno z učinkovitimi in nazornimi fotografijami, na katerih vidimo delni, pa tudi končni izdelek, postavljen v prvi plan. V obilici priročnikov za izdelovanje lutk je dober priročnik domače izdelave vreden še toliko večje pozornosti. Oblikovanje, zlasti postavitev besedila in fotografij, je v knjigi zgledno izvedeno, saj navodil za izdelavo ni preveč in niso prezahtevna, tako da jim lahko sledijo tudi šolarji v prvih treh razredih osnovnih šol. (IM)

Glasba

Bouëtiez, Anne Sophie du: **Dalaka: glasbeno popotovanje v zahodno Afriko.**
Prev. Irma Toman. Ilustr. Laura Guéry. Izbor glasbe Zaf Zapha. Ljubljana: OKA, 2009, 50 str. Dodatek: zgoščenka
| 7 | 1. stopnja | besedilo tudi v drugem jeziku
| Afrika, domoznanstvo, glasba, glasbila

Glasba je pomembna kulturna prvina, ki opredeljuje posameznika in narode. Preprosta slikanica, prva iz serije glasbenih popotovanj, nas popelje v svet glasbene kulture Zahodne Afrike. Vsebuje besedila

otroških pesmic v afrikanskem in francoskem jeziku, ki je uradni jezik večine nekdanjih francoskih kolonij. Med pesmicami (med njimi je tudi pri nas marsikomu znana šaljivka o 12 slončkah na pajčevini) so vpleteni preprosti opisi Zahodne Afrike, njenih dežel, naravnih in kulturnih značilnosti, predvsem pa vsakdanjega življenja otrok tega dela črne celine. V nekaj stavkih izvemo o griotih, ki kot žive "vaške knjižnice" že od 12. stoletja dalje prenašajo iz roda v rod kulturo in znanje posameznih plemen, pa o ljudskih glasbilih in še o marsičem, kar zbudi radovednost in željo po nadaljnjem odkrivanju Afrike. Morda je slikanica za nas, ki smo leksikografsko razvajeni, preveč afriško sproščena, a je lahko ta pomanjkljivost simpatična spodbuda za družinsko raziskovanje. Čez vse pa ostaja osrednje sporočilo tako besedil kot sugestivnih ilustracij, ki ga povzemajo pesmice Denke: "otrok je dober ... pokaži mi, kaj je dragocenejšega od otroka ..." To sporočilo odmeva tudi v priloženi DVD zgoščenki, kjer so pesmice iz knjige tudi v vokalno-instrumentalni izvedbi. (VZ)

Hoyer, Andrea: **Na baletni predstavi; Na koncertu; V glasbeni šoli; V muzeju glasbenih inštrumentov: piščal, violina in žirafa klavir; V operi.**

Prev. Hana Jurič. Ilustr. Andrea Hoyer. Ptujška gora: In obs medicus, 2010, 24 str.

| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, slikanica poučna
| glasba

Zgodbe nemške ilustratorke in glasbenice v seriji petih poučnih slikanic spremljajo šolarja Nejca v različne ustanove, ki so povezane z glasbo in glasbenimi predstavami: v muzej glasbenih inštrumentov, v koncertno dvorano, v operno hišo, na baletno predstavo in v glasbeno šolo. V vsaki knjigi avtorica nazorno in dovolj duhovito predstavi mnoge podrobnosti dogajanj na odru in za odrom, delo ustvarjalcev, glasbenikov, učiteljev in vseh drugih delavcev, ki skrbijo za uprizoritev opere, baleta ali izvedbo koncerta, pa tudi rekvizite posameznih ustanov. Serija bolj kot s preprostim prigriznim besedilom govori s celostranskimi upodobitvami posameznih dogajanj v ustanovah in z enciklopedično upodobitvijo glasbil. (VZ)

Najlepše uspavanke sveta: 23 uspavank od Malija ... do Japonske.

Prev. Ana Marija Toman. Izbr. Chantal Grosliéziat. Izbr. Magdeleine Lerasle. Izbr. Nathalie Soussana. Ljubljana: OKA, 2010, 57 str. Dodatek: zgoščenka

| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], antologija, besedilo tudi v drugem jeziku, ljudsko slovstvo, slikanica poučna, verzi
| glasba, uspavanke

Iz francoščine prevedena slikanica, ki je v bistvu spremljevalka zgoščenki najlepših uspavank sveta, je redek poskus predstavitve vsebin, melodičnosti, likovnosti in pisave raznih kultur na enem mestu. Izbor skuša bolj ali manj posrečeno zaobjeti vso zemeljsko oblo, kar pa je lahko s samo 23 primeri vedno nepravilno za tistega, ki se v izboru ne najde. Kljub temu odlične ilustracije različnih avtorjev ob poslušanju avtentičnega muziciranja in petja, otroku dovolj prepričljivo pričarajo druga okolja in okoliščine vrstnikov. Prevod uspavank ne prepesnjuje, ampak predvsem sledi pomenu verzov. Ob slovenskem prevodu je uspavanka zapisana tudi v izvirnem jeziku in pisavi. Na začetku vsakega poglavja so navedene dežele, ki jih poglavje zajema, vsi izvajalci glasbe in ilustratorji ter kratki komentarji o nastanku ali vsebini posamezne uspavanke. Izdaja s čudovitimi ilustracijami v slikanici in odličnimi posnetki na zgoščenki bi bila še mnogo bolj dragocena, če bi bile uspavanke še prepesnjene, tako da bi jih lahko peli tudi v slovenščini. (VZ)

Pojemo, pojemo 4: otroške pesmice slovenskih avtorjev.

Izbr. in spr. beseda Katja Virant Iršič. Note Milena Jarc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 35 str.
Dodatek: klavirske spremljave, zgoščenke
| 7 | 1. stopnja | [ODLIČNO], antologija, note, o avtorjih, pesmarica, velike tiskane črke

Nova zbirka otroških pesmic slovenskih avtorjev je že četrta iz cikla Pojemo, pojemo, v katerem so v knjižni obliki objavljene izbrane pesmi, ki so jih mladi bralci lahko občudovali že v revijah Ciciban in Cicido v letnikih od 2003 do 2008. Petnajst pesmi je tudi tokrat ilustrirala in uglasbila vrsta slovenskih vrhunskih ilustratorjev in skladateljev, ki ji je uspelo besedila še dodatno približati otrokom. Poleg tega so knjigi dodane klavirske spremljave, pesmice, pospremljene z ugankami, pa so v solistični izvedbi ob spremljavi klavirja posnete tudi na glasbeni zgoščenki. Celotna izdaja si prizadeva v najmlajših spodbuditi glasbeno domišljijo ter z njo povezano (po)ustvarjalno glasbeno dejavnost, zato je primerna tako za domačo kot za skupinsko rabo v vrtcih in šolah. Ne glede na okolje, kjer si otrok nabira glasbene izkušnje, pa je najpomembnejše, da je petje, igranje inštrumentov, plesanje in igranje ob glasbi doživeto. S pomočjo pričujoče zbirke pri tem ni mogoče zgrešiti. (ZSV)

Šaljivke nagajivke.

Ilustr. Zvonko Čoh. Zbr. in ured. Marjetka Pušenjak. Note Andrej Lenarčič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013, 27 str. Dodatek: zgoščanka
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], note, pesmarica, velike tiskane črke

Šport

Simon, Francesca: **Grozni Gašper. Šport.**

Prev. Ida Sternad. Ilustr. Tony Ross. Tržič: Učila International, 2013. (Grozni leksikon), 109 str.
| 7 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, ponatis
| šport

Jezikoslovje, književnost

Kovačević Beltram, Marjan: **Deseti brat, Hamlet, Drakula in drugi.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladika, 2011. (Stopinje), 51 str.
| 8 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], priredba, spremno besedilo, za jezikovno vzgojo
| stalna rekla

Po treh knjigah v seriji znamenitih zgodb iz antične mitologije, biblije in post-antičnih zgodovinskih obdobj (Babilonski stolp, 2003, Odisejada, 2006, Jakobova lestev, 2009) se je v pričujoči knjigi uspešna ustvarjalna dvojica – avtor Marjan Kovačević Beltram in ilustrator Zvonko Čoh – lotila predstavitve nekaterih osrednjih del iz svetovne in slovenske literature. Koncept bo otrokom pomagal razumeti stalna rekla, ki so se v jeziku ustalila prav na podlagi priljubljene literature, ki jim je znana tudi iz učnega programa. Če se bodo mladi zavedali, od kod izvirajo in kaj pomenijo različne prisposode, na primer "ta je pa pravi tartuffe" (pisano z malo), in jih v jeziku znali uporabljati, in če bo knjiga katerega med njimi spodbudila še k branju integralnih besedil, potem bo vsekakor dosegla svoj namen. V njej je vsakega po nekaj, iz obveznega branja, pa tudi prostočasnega. Predstavljeni sta namreč Shakespearovi tragediji Romeo in Julija ter Hamlet, pa Molierovi komediji Don Juan in Tartuffe, potem pa nekatera dela in njihovi junaki, ki so sicer nastali kot literatura za odrasle, pa so

bili sčasoma uvrščeni celo v domača branja osnovnošolcev (Robinson Crusoe, Prigode Toma Sawyerja, Robin Hood idr.) in tudi nekatera osrednja dela iz popularne/žanrske literature (Frankenstein, Drakula, Sherlock Holmes idr.). Predstavljena so tudi tri slovenska dela, ki so uvrščena v učni načrt osnovnošolcev: Samorastniki, Deseti brat in Ptčki brez gnezda. Po istem konceptu so predstavljena tudi dela, kot so Ostržek, Peter Pan, Mali princ, Pika Nogavička idr. (TJ in IM)

Zemljepis

Cosneau, Géraldine: **Moje potovanje okrog sveta:** [rišem, barvam, lepim nalepke].
Prev. Irma Toman. Ilustr. Géraldine Cosneau. Ljubljana: OKA, 2009, 80 str. Dodatek: nalepke
| 9 | 1. stopnja | dnevnik, slikanica poslikanka
| dnevnik, ljudstva, potovanja, zemljepis

Čeprav pobarvankam navadno založbe ne posvečajo kake večje strokovne pozornosti in so zato izdelki povečini zgolj pobarvanke, je slikanica francoske ilustratorke redka založniška izjema in zato tako njena vsebina kot oblikovanje zaslužita našo pozornost. Na 80 straneh (spomin na rojaka Julesa Verna) otrok prepotuje pot okrog sveta in pri tem obiše 29 največjih dežel na vseh celinah (7 iz Azije, 8 iz Afrike, 7 iz Evrope, 6 iz Amerike ter Avstralijo). Ilustracije v stilu stenskih krednih poslikav prikazujejo kulturne ali naravne značilnosti posamezne dežele, ki pa so spretno (nemoteče) nedokončane, da jih lahko otrok dopolni z barvo ali s priloženo nalepko. Pobarvanka je tudi brez otrokovega likovnega posega prava poučna slikanica za nesamostojne bralce in odlična spodbuda za družinsko raziskovanje drugačnosti in pestrosti kulturnega sveta. (VZ)

Življenjepisi

Majhen, Zvezdana: **Hiša glasbe: o glasbenikih Ipavcih.**
Ilustr. Mojca Cerjak. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2010. (Midva), 29 str.
| 9 | 1. stopnja | [ODLIČNO], slikanica poučna, življenjepis

Nadvse dobrodošel projekt, ki ga je založba uvedla z zbirko Midva: znameniti Slovenci, pričanja slikanica o znameniti glasbeni družini Ipavcev, katerih mnoge stvaritve so danes ponarodele, medtem ko v kulturni zavesti večine mladih ne obstajajo. Posrečena kompozicija vsebine in oblike spominja na glasbeno kompozicijo. Od prve strani dalje se namreč prepletata poučna tema o življenju in delu Ipavcev ter lirična tema o pomenu glasbe za naše življenje. To vsebinsko prepletanje z enako mero liričnosti spremlja ilustracija Mojce Cerjak, skupaj z oblikovanjem vred pa pripoved izzveni kot umirjen samospev Benjamina Ipavca: ravno prav zemeljska in ravno prav vznesena. (VZ)